rost

manifest românesc

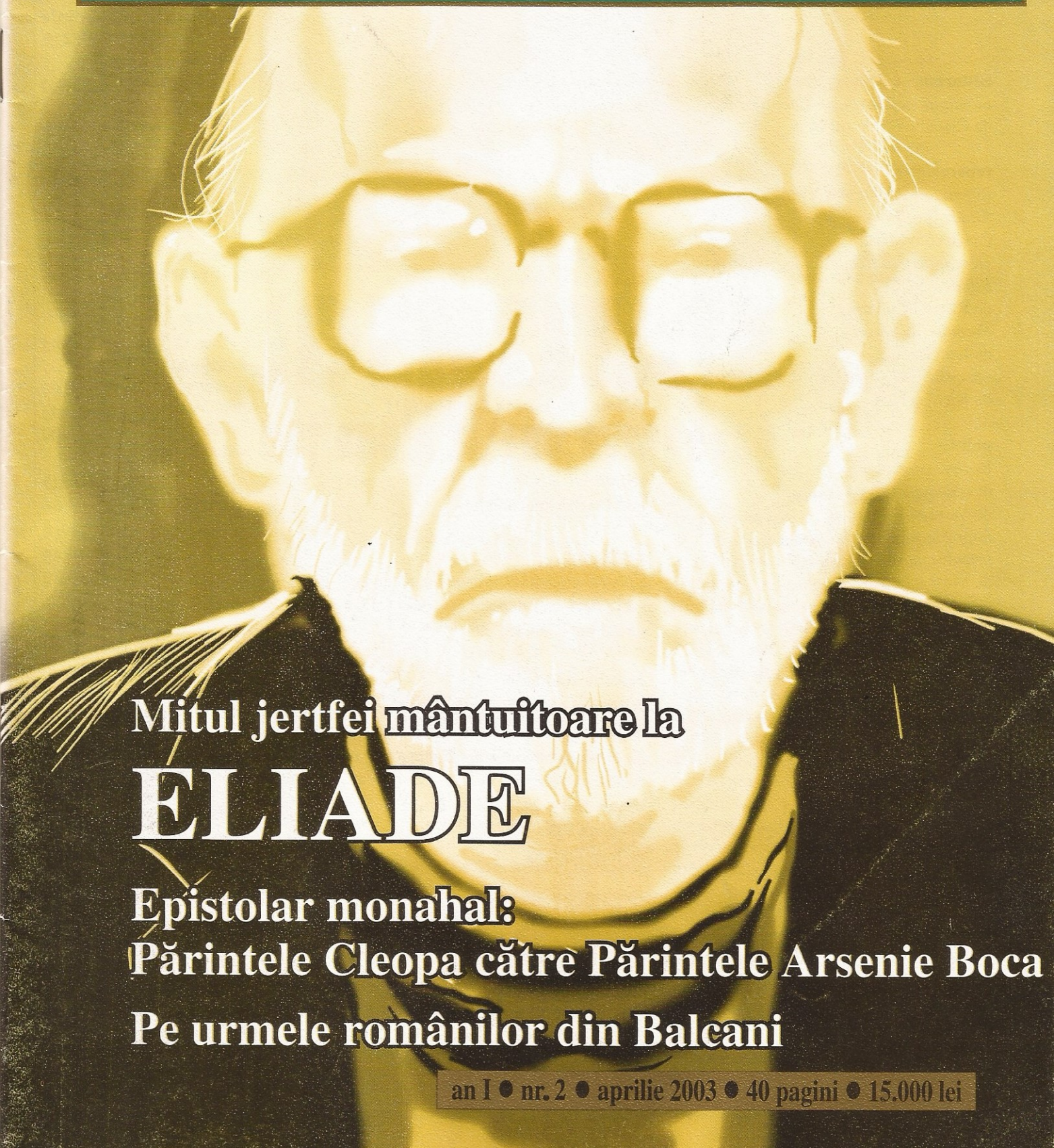

Mitul jertfei mântuitoare la ELIADE

Epistolar monahal: Părintele Cleopa către Părintele Arsenie Boca

Pe urmele românilor din Balcani

an I • nr. 2 • aprilie 2003 • 40 pagini • 15.000 lei

Coperta I : Mircea Eliade în viziunea grafică a lui Bogdan Căruntu

sumar

numărul 2 - aprilie 2003

editorial:
Identitate națională și/sau europeană
de Claudiu Târziu (p. 1)

repere:
Ifigenia sau mitul jertfei mântuitoare la Eliade (pp. 2- 4),
de Claudio Mutti
Demistificarea trecutului legionar al lui Eliade (5 - 6)
de Răzvan Codrescu
Formule ale prozei fantastice eliadești (7-8)
de Ioan Răducea
Mircea Eliade - intinerariu biografic (9)
de Nicolae Niță

politice:
Redimensionarea rolului statului în economie (10 - 11)
de Varujan Vosganian
Imposibila legătură dintre o seară de primăvară și democrație (12-13)
de Mircea Platon

dosar:
Interesul național văzut de pe linia frontului (14 - 19)
de Bogdan George Rădulescu
Noul limes american în Europa (20 - 21)
de Florea Tiberian

esențial:
Liniile de forță spirituală ale Universității românești (21 - 22)
de Silviu Alupei
Cercetarea și apărarea identității naționale (23)
de Marcel Petrișor
ROMFEST 2003 - Congresul românilor de pretutindeni (24 - 25)
Rostul unei culturi de dreapta (26)

creștinul:
Nou cuvânt către tineri (27 - 29)
de Pr. Gheorghe Calciu-Dumitreasa
Sfântul Apostol Andrei la Dunărea de Jos (30)
de Dumitru Manolache
Păcate legalizate în România (31)
de Claudiu Târziu
Harry Potter sau popularizarea vrăjitoriei (II) (32)
de Monahul Inochentie

restitutio:
Epistolar monahal: Părintele Cleopa către Părintele Arsenie Boca (33 - 35)
de Adrian Nicolae Petcu

cealaltă Românie:
Istoria ca obiect de învrăjbire (36 - 37)
de Petru Roibu
Pe urmele românilor din Balcani (37 - 38)
de Dragoș Curescu
Basarabia: presa independentă în colaps (39 - 40)
de Ioan Furtună

Rost

Fondată 2002

Revistă editată de Asociația ROMFEST XXI

Președinte de onoare
Pr. Gheorghe CALCIU-DUMITREASA

Președinte
Prof. Marcel PETRIȘOR

Director editorial
Claudiu TÂRZIU
tel: 0744 536 496

Director executiv
Nicu BUTNARU
tel: 0723 504 807

Secretar general de redacție:
Gabriel NĂSTASE

Redactori
Mihail ALBIȘTEANU
Mircea PLATON
Petru ROIBU
Florea TIBERIAN

Corespondență
C.P. 62, Oficiul Poștal 66, București.
e-mail: rost@romfest.org
http://www.romfest.org

Tipar
Docuprint SRL Bacău
tel: 0234.188.930

ISSN: 1583-6312

Responsabilitatea pentru conținutul articolelor apărute în revista ***Rost*** revine în întregime semnatarilor. Punctele de vedere susținute în paginile publicației ***Rost*** nu pot fi atribuite organizației Romfest XXI. Asociația își exprimă pozițiile numai prin textele asumate de reprezentanții săi sub semnătură oficială. Reproducerea unor articole apărute în paginile revistei ***Rost*** este permisă numai cu acordul scris al Redacției.

Ofertă de publicitate

Revista ***Rost*** oferă posibilitatea firmelor și organizațiilor de a se face cunoscute cititorilor săi prin intermediul paginilor de publicitate. Tarifele sunt avantajoase și includ procesarea și machetarea materialelor publicitare. La trei apariții, una este gratuită, indiferent de modulul ales, cu excepția copertei IV. Pentru contractele pe termen lung clientul beneficiază de reduceri și bonificații.

Pentru detalii, contactați administrația publicației, la tel. 0744. 536. 496 sau 0723.504.807.

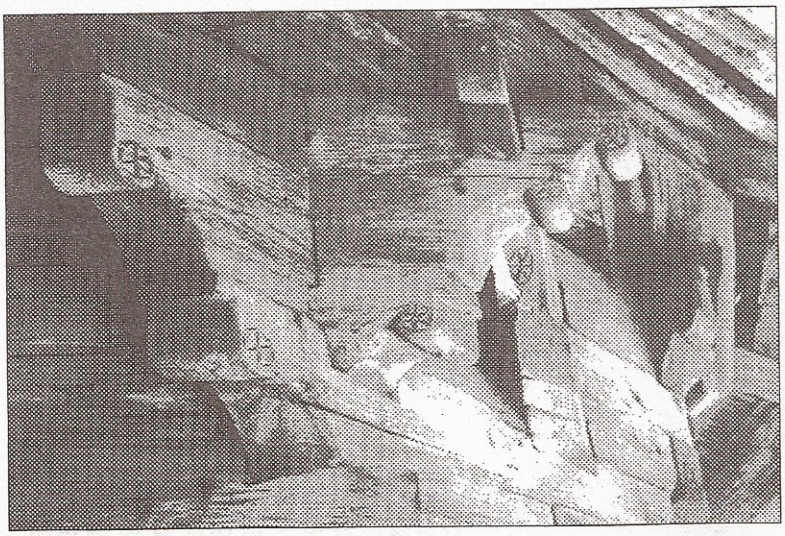

IDENTITATE
națională și/sau europeană

Claudiu TÂRZIU

Este vremea globalizării galopante. Îi rezistăm sau lăsăm să ne acopere valul? A ne opune ar fi ca și cum am încerca să ne împotrivim topirii ghețarilor. A admite să treacă peste noi tăvălugul dizolvant și uniformizant ar însemna să ne renegăm istoria și să ne trădăm menirea. Grea dilemă. Este clar că toți vrem să ne îndulcim la binefacerile fenomenului, dar nu toți acceptăm să le plătim cu renunțarea la fundamentele spirituale. Deoarece piața globală și sistemul informațional mondializat nu pot suplini pierderea identității. Fără *identitate națională*, n-am mai fi ce sîntem și nici nu am mai ști ce sîntem. Veacuri de credință, de sînge și de cîntec ar fi șterse definitiv din memoria colectivă și din sufletul românesc. Iar viitorul sprijinit doar pe materie este incert.

Pe bătrînul continent, pasul decisiv spre globalizare se va face prin edificarea Statelor Unite ale Europei. Prețul care se cere plătit este demolarea statelor naționale.

Clădirea unui suprastat în "lumea veche" nu se oprește la crearea unor instituții pentru guvernare continentală, stabilirea unei Zile a Europei, consacrarea drapelului, stemei și imnului europene, la adoptarea unei monede unice sau elaborarea unei constituții. Europa Unită tinde să își confecționeze și o identitate proprie, care să-i justifice existența. Sînt inventate tradiții comune, este rescrisă istoria Europei, intelighența fidelă proiectului se căznește să impună o gîndire specifică - subordonată procustian față de *political corectness*. Singură, temelia religioasă a Europei Unite pare să le dea de furcă strategilor UE. Majoritatea înclină spre a oficializa "rădăcinile creștine" ale Europei Unite. Formula îi lezează însă, în principal, pe musulmani (numeroși în Europa Centrală și de Est) și pe evrei (Israelul aspirînd să adere la UE, chiar dacă geografic, cel puțin, este străin Europei).

Suprastatul UE nu se ridică pe statele naționale (care au și atributele caracteristice) decît pentru a le strivi. Tot așa și *identitatea europeană* crește din seva identităților naționale numai pentru a le vlăgui și, finalmente, îngropa.

Statele naționale nu pot fi desființate dintr-o dată. Așa că, prin jocuri diplomatice, întîi vor deveni toate federale și multinaționale; apoi, își vor pierde suveranitatea, autoritatea și independența, lăsînd rolul de diriguitor al destinelor europenilor unei structuri birocratice continentale.

Între timp, se caută subminarea temeiurilor esențiale ale neamurilor: credința, sentimentul etnic, tradiția sînt relativizate sau anatemizate, ca piedici în calea integrării. Înlăturîndu-le, oamenii își vor pierde identitatea națională și vor fi mai dispuși să îmbrățișeze noua identitate europeană.

Reacția la fenomenul de globalizare este însă semnificativă. Comunitățile naționale se întorc la sinele lor ireductibil - identitatea, pe care înțeleg să și-o afirme mai insistent de la o vreme. Chiar unul dintre promotorii UE, Franța, a avertizat că nu va renunța la identitatea sa cu nici un chip. Franța dorește (și nu e singura) o Europă a națiunilor, construită după o logică a integrării în consonanță cu logica diferențierii. Este posibilă împăcarea proiectului unificării continentale cu principiul dreptului la diferență? Vom afla mai devreme decît ne imaginăm.

Pînă atunci, suntem chemați în primul rînd să ne conștientizăm identitatea națională, să o recuperăm integral, pentru a o putea apoi consolida și afirma.

Noi, românii, am mai zădărnicit o tenativă de distrugere a identității naționale - consumată în prima parte a epocii totalitarismului comunist -, mai cu seamă prin acțiune culturală. Fiindcă însăși matricea identității naționale este cultura. Prin urmare, resursele de rezistență se află tot în cultură. Totuși, identitatea ne-a fost parțial afectată, flagelul comunismului a mușcat adînc din fibra noastră sufletească. De aceea, azi, sîntem obligați la un dublu efort: de redescoperire a întregii noastre identități și de apărare împotriva noilor germeni distructivi.

Nu ne-am propus și nici nu este posibil ca un asemenea subiect să fie tratat exhaustiv într-un articol de revistă. Am dorit doar să atragem atenția asupra unui fenomen cu implicații multiple, încercînd să schițăm cîteva din direcțiile de analiză pe care acesta le presupune.

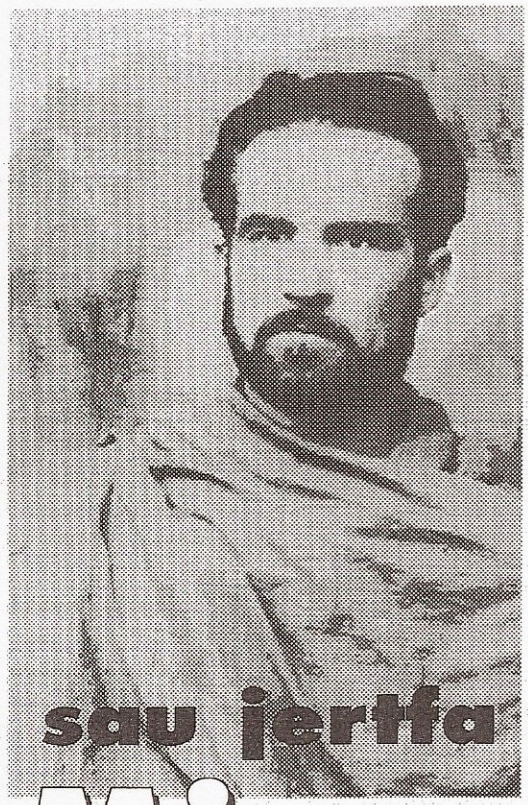

Miercuri, 12 februarie 1941, în sala "Comedia" a Teatrului Național din București (al cărui director era la vremea aceea romancierul Liviu Rebreanu), avea loc premiera *Ifigeniei*, dramă în trei acte și cinci tablouri pe care Eliade o scrisese spre sfârșitul toamnei lui 1939. Piesa a fost pusă în scenă de regizorul Ion Șahighian, cu ilustrația muzicală a lui N. Bucliu; rolul protagonistei îi fusese încredințat Aurei Buzescu. În februarie-martie au avut loc zece reprezentații, la care Eliade n-a putut fi prezent, pentru că se afla peste hotare de mai multe luni. Veștile care i-au parvenit autorului cu privire la succesul dramei n-au fost prea entuziasmante: "Mi s-a spus - scrie Eliade în *Memoriile* sale - că n-aveam "nerv dramatic", ceea ce este, probabil, adevărat. Dacă *Ifigenia* are vreun merit, trebuie căutat în altă parte".

Ifigenia sau jertfa mântuitoare la Mircea Eliade

Claudio MUTTI

Textul dactilografiat al dramei, păstrat la Biblioteca Teatrului Național, a fost publicat de Mircea Handoca în 1974[1]; dar încă din 1951 fusese scoasă în Argentina, prin grija unui grup de exilați români, o ediție policopiată a textului[2], căreia Eliade i-a făcut mici ajustări formale. Ediția argentiniană era dedicată "memoriei lui Haig Acterian și Mihail Sebastian" și includea o prefață a autorului, în care citim: "Public cu bucurie, dar și cu strângere de inimă, această piesă de tinerețe, care plăcea atât, când a fost scrisă, prietenilor mei Haig Acterian, Mihail Sebastian, Constantin Noica și Emil Cioran. Doi din cei mai buni prieteni - Haig Acterian și Mihail Sebastian - nu mai sunt printre noi. Închin lor acest text pe care l-am iubit împreună în amurgul tinereții noastre".

Mihail Sebastian nu se dusese la premiera *Ifigeniei*: "Aș fi avut impresia că asist la o «ședință de cuib»[3]", notează în Jurnalul său dramaturgul evreu. Această bănuială i-a fost confirmată de un telefon primit de la Giza, fiica Ninei Mareș (soția lui Eliade)*, care-i spune că piesa a avut un mare succes și că tocmai de aceea se teme că va fi interzisă de autorități. De vreo trei săptămâni, generalul Antonescu instaurase dictatura militară și încerca să lichideze complet Mișcarea Legionară. Mihail Sebastian s-a dus totuși la una dintre reprezentațiile ulterioare ale dramei, cu privire la care își notează: "Mare cădere, una din cele mai mari ale Naționalului!". Dar adaugă: "Piesa mult mai interesantă decât îmi aduc aminte că mi se păruse la lectură. Spectacolul, în schimb, e grosolan, fără stil, fără noblețe".

Tot în acele zile, Petru Comarnescu insera și el în paginile propriului *Jurnal* o adnotare cu privire la piesa de teatru a lui Eliade; judecata lui Comarnescu este destul de diferită de cea a lui Sebastian: "*Ifigenia* lui Mircea Eliade, jucată la Teatrul Comedia (Naționalul este în reparație în urma cutremurului**), este foarte tributară lui Euripide și Racine, afară de visul Ifigeniei și de postura ei, prin care Eliade vrea să amintească de Codreanu. Mare montare, interpretare cu actori buni, ca Aura Buzescu (Ifigenia) și Mihai Popescu (Ahile). Au stiluri diferite de joc. Aura Buzescu este statică și lirică, Mihai e furtunos, avântat, exploziv, exterior". [4]

Norman Manea, autor care după spusa fanului său Heinrich Böll "merită mai mult decît oricare altul (mai mult decât Kafka, Musil și Schulz) să fie cunoscut în toată lumea" [5], va scrie o jumătate de secol mai târziu: "În 1982, an negru pe calea dictaturii de dreapta și comuniste (sic: *droitière communiste*) a lui Ceaușescu, am asistat la o reprezentație a piesei lui Eliade *Ifigenia*, la Teatrul Național din București. Piesa fusese reprezentată prima oară în 1941, alt an negru, apoi publicată în românește în 1951 de o editură argentiniană de dreapta, al cărei pro-

prietar era un român expatriat (sic)[6]. E incontestabil că în 1941 tensiunile din afara teatrului, starea sufletească a spectatorilor, teama lor, lehamitea lor, deprimarea și disperarea lor erau în sintonie cu opera teatrală, extrem de jenantă, într-un fel de exaltare a morții «sublime» pentru o «cauză glorioasă»" [7].

Nici lui Eugen Weber nu i-a scăpat raportul ce se impune între spiritul legionar și tema centrală a *Ifigeniei* eliadiene: "În câteva note introductive la piesa sa *Iphigenia* (Valle Hermosa, 1951), profesorul Mircea Eliade explică în ce fel *jertfa*, sacrificiul, este o concepție arhaică, pe care el o pusese deja în discuție într-o lucrare scrisă în timpul războiului, *Comentarii la legenda Meșterului Manole* (București, 1943). Ifigenia își sacrifică viața pentru a deschide calea unei armate; Manole, meșter zidar dintr-o veche legendă românească, își sacrifică soția pentru ca biserica pe care o zidește să poată rămâne în picioare. Sacrificiul uman făcut pentru ca un lucru, cum ar fi o construcție, să dureze sau să reziste, este echivalentul unui transfer mistic al sufletului din trupul omenesc muritor în noua construcție: nu numai că în acest fel construcția dobândește un suflet, dar și victimei i se dăruiește un trup nou, minunat și mai durabil. Pentru Manole, acest trup va fi reprezentat de mănăstirea pe care o ridică. Pentru Ifigenia, el va fi războiul și victoria obținută de tatăl ei, Agamemnon, împotriva Asiei și Troiei".

Dar printre rudele spirituale ale *Ifigeniei* lui Eliade nu se află numai *Meșterul Manole*: se află și ciobanul din balada populară *Miorița*. O observă cu îndreptățire Mircea Handoca, arătând că "viziunea de ansamblu, valențele și semnificațiile pe care scriitorul le atribuie mitului sunt (așezate) într-un spațiu spiritual mioritic"[8] și atrăgînd atenția asupra acestor cuvinte ale Ifigeniei: "... cum cad luceferii la nunta mea! și murmurul apelor, și foșnetul brazilor, și geamătul singurătății - toate sunt așa cum le-am știut!".

Studiind balada Mioarei năzdrăvane, Eliade va spune că "moartea asimilată unei nunți este o temă (folclorică) arhaică, avându-și rădăcinile în preistorie"[9]. Dar acest motiv de origine preistorică devine un element important al spiritualității legionare: "Moartea, numai moartea legionară / ne este cea mai scumpă nuntă dintre nunți", spune Imnul Mișcării, compus de poetul Radu Gyr***.

Motivul cuceririi biruinței prin moarte, pe filiație creștină, se regăsește clar atestat în *Ifigenia*. Eroina nu va fi sacrificată asemenea soției Meșterului Manole, zidită de vie în zidul construcției. "Sufletul meu - spune în fața sacrificiului iminent - nu va rămâne închis între zidurile unui palat, ca într-un nou trup de piatră. Sufletul meu nu va face să dureze nici o clădire înălțată de mână omenească". Viața postumă și biruința Ifigeniei se vor întruchipa în ceva încă mai măreț. La vederea flăcărilor rugului care-i vor mistui trupul, ea rostește aceste cuvinte: "Priviți! Mormântul meu nu va fi pe pământ! Sufletul Iphigeniei va face să izbândească și să dureze altceva, cu mult mai prețios, din altă lume! Sufletul Iphigeniei va da viață unui mare război, unui îndepărtat vis! Acolo mă veți găsi întotdeauna pe mine - în faptele voastre eroice, în visul vostru cel mai de preț: Troia!". Prin sacrificiul ei, explică Eliade însuși, "Ifigenia supraviețuiește în acel trup mistic care era visul lui Agamemnon: războiul împotriva Asiei, cucerirea Troiei" [10].

Încă din anul universitar 1936-37, ca suplinitor al profesorului Nae Ionescu, Eliade ținuse un curs despre legendă, punând în lumină "valorificarea morții rituale, singura moarte creatoare". Iar acest "mit central al spiritualității poporului român" el îl văzuse reîntruchipat în moartea jertfelnică a lui Ion Moța și Vasile Marin, pe frontul apărării lui Hristos în Spania.

Având în vedere această indiscutabilă conformitate a sa cu idealul legionar al jertfei aducătoare de biruință, putem oare afirma că versiunea eliadiană a vechii istorii a Ifigeniei ar constitui o utilizare instrumentală a mitului grecesc? Sau, pentru a folosi o sintagmă a lui Furio Jesi, o "tehnicizare a mitului", adică una dintre acele "pseudoepifanii ale mitului provocate deliberat în vederea anumitor interese" și pe care Károly Kerényi le deosebește net de "epifaniile genuine ale mitului, absolut spontane și dezinteresate"[11]? Nici măcar Jesi, adversar înverșunat al lui Eliade și al Gărzii de Fier, n-a putut s-o susțină în deplină coerență cu sine, de vreme ce el însuși a contrapus "găselnițele" fascismului italian ritualurilor legionare. Pe de altă parte, Eliade face ceea ce din punctul de vedere al lui Jesi n-ar fi cu putință: putem spune că ritualizează mitul. Iar aceasta în sensul definit prin următoarele cuvinte ale lui Mircea Handoca: "S-ar putea vorbi chiar de o autohtonizare a străvechii legende, preluată de autorul român în valorile ei inițiale, și nu modernizată. Mircea Eliade se întoarce la izvoarele mitului, la arhetipuri ce s-au concretizat mai apoi într-o diversitate de expresii artistice" [12].

Pentru a ne convinge de asta, ar fi suficient să observăm în ce măsură doctrina jertfei aducătoare de biruință se află deslușit atestată în tragedia lui Euripide. "Eu - spune Ifigenia euripidiană - vin să aduc grecilor o izbăvire purtătoare de biruință. Luați-mă, eu sunt biruitoarea cetății Ilionului și a frigienilor!". Nu-i lipsit de un anumit înțeles faptul că François Jouan a echivalat acelei *devotio*[13] a romanilor sacrificiul Ifigeniei euripidiene. *Devotio*, după cum se știe, era în religia romană acea formă particulară de *votum* prin care comandantul se jertfea pe sine cu scopul de a dobândi biruința în bătălie. "Forță și biruință" (*vis victoriaque*) le cere zeilor consulul Decius Mus, în același timp ofertant și victimă sacrificială. Această concepție a jertfirii de sine care descătușează forțele și aduce biruința se regăsește și la Racine.

Dintre toate expresiile artistice inspirate de mit, cea care-l ritualizează în chipul cel mai fidel și mai eficace este fără îndoială *Ifigenia* lui Eliade. Și n-ar fi putut să nu fie astfel, căci autorul român a fost martor la o *devotio* a unei întregi generații, a respirat într-o atmosferă saturată de spirit jertfelnic și a adunat personal declarații care manifestau o dispoziție spirituală "ifigeniacă". Se pot cita cîteva fragmente din *Memoriile*

sale: "... Codreanu credea în necesitatea jertfei, socotea că orice nouă prigoană nu poate decât purifica și întări Mișcarea Legionară (...) Probabil că Codreanu, ca și atâția alți legionari, au murit convinși că jertfa lor va grăbi victoria Mișcării (...) Mi-o repetase, de altfel, Puiu Gârcineanu (...) că țelul suprem al Mișcării Legionare nu mai e nici măcar mântuirea individuală, printr-un eventual martiraj, ci «învierea neamului» dobândită printr-o «saturație de tortură și jertfă de sânge» (...) Singura infirmare masivă a cunoscutului refren că poporul român nu e religios (singurul popor creștin fără nici un sfânt, ni se amintea necontenit) a adus-o purtarea câtorva mii de români, în anii 1938-1939, în închisori sau lagăre, fugăriți sau liberi".

Acesta a fost, deci, scenariul ritualizării mitului Ifigeniei. Dar, dacă un astfel de mit a cunoscut între 1939 și 1941 o "epifanie genuină și spontană", care a fost rolul specific al lui Eliade? Răspunsul ne este cu discreție sugerat de autorul însuși, care, la 16 martie 1974, scrie în Jurnalul său: "Stranie coincidență: am primit *Ifigenia* (ed. Manuscriptum) în timp ce scriam la o nuvelă ale cărei personaje sunt tineri actori ce fac repetiție la o dramă intitulată *Incognito la Buchenwald*, o dramă enigmatică, ale cărei temă și gen cititorul le distinge anevoie; dar în ochii personajelor, și mai ales ai lui Ieronim Tănase (regizorul nuvelei mele *Uniforme de general*), ea avea în vedere, mai presus de orice, transformarea magico-spirituală a întregului auditoriu".

Incognito la Buchenwald și *Uniforme de general* reprezintă o fază aparte a prozei narative eliadiene: cea în care spectacolul teatral este văzut ca o formă de revelație și de exercițiu spiritual. Această temă se reîntâlnește și în nuvela *Adio*, care, după N. Steinhardt, "e o elegie legionară"[14], ca și în romanul *Nouăsprezece trandafiri*, în care altădată mi se păruse a descifra semne criptice ale experienței legionare a autorului[15]. Este evident că în personajul Ieronim Tănase nu se află numai Evola, dar și Eliade însuși, "evolianul" Eliade al anilor '30, astfel încât ceea ce se spune despre acțiunea spirituală pe care Tănase își propune s-o exercite asupra publicului e valabil și pentru autorul *Ifigeniei*. Acțiunea "magico-spirituală" a acestuia din urmă se desfășoară după paradigma marii tradiții tragice, întrucât "stârnind mila și teama, săvârșește curățirea (*kátharsis*) acestor patimi"[16]. Și iată că astfel aceeași funcție kathartică asociată tragediei își află locul ei în strategia spirituală legionară: cea pe care Corneliu Codreanu a indicat-o nu o dată apelând la cuvinte și imagini corespunzătoare unui adevărat și mare "război sfânt".

În românește de
Răzvan CODRESCU

NOTE

1. M. Eliade, *Ifigenia*, în *Manuscriptum* (București), anul V, nr. 1 (1974), cu o scurtă prezentare de Mircea Handoca, "Mitul jertfei creatoare". Pagini nenumerotate. Grafia *Ifigenia* figurează numai în titlu; în text apare regulat forma *Iphigenia*. "În 13 martie, am primit revista *Manuscriptum*, în care Mircea Handoca a publicat *Iphigenia*, o piesă de teatru scrisă în 1939, singura mea piesă de teatru care s-a reprezentat (la Teatrul Național din București, în iarna lui 1941). Dar eu nu am văzut-o niciodată, pentru că în aprilie 1940 fusesem numit atașat cultural pe lângă legația noastră de la Londra" (M. Eliade, *Fragments d'un journal - II. 1970-1978*, Gallimard, Paris, 1981, p. 177).

2. M. Eliade, *Iphigenia*, Cartea Pribegiei, Valle Hermosa, 1951. Este și ediția pe care o urmăm aici.

3. *Cuibul* - celula de bază a organizației legionare.

4. Petru Comarnescu, "Romanul generației mele", în "România și Europa. Studii și articole selecționate și coordonate de J. C. Drăgan", *Revista Fundației Dragan* (Roma), nr. 10, mai 1993, p. 459.

5. Această singulară apreciere pentru inginerul evreu emigrat din Bucovina la New York poate fi citită într-o scurtă privire asupra volumului N. Manea, *Un paradiso forzato*, Feltrinelli, Milano, 1984.

6. Este vorba, evident, de o închipuire a lui N. Manea. În realitate, ediția argentiniană a *Iphigeniei* a fost "scrisă la mașină și imprimată de Grigore Manoilescu, cu ajutorul lui Andrei Coman", cum se poate citi în colofonul ediției policopiate. Cât despre marile mijloace financiare ale editorului, Mircea Eliade însuși scria în periodicul *Românul* din decembrie 1951: "Câteodată se găsesc muncitori cu suflet îngeresc care să-și dăruiască mica lor agoniseală ca să se poată tipări versurile și prozele visătorilor sau veghetorilor noștri; este cazul acelui muncitor din Argentina, Ion Mării, care a donat editorului de la Cartea Pribegiei tot ceea ce adunase într-un an și jumătate de trudă. (Ion Mării, primul membru de onoare al Societății Scriitorilor Români, când ne vom întoarce acasă...)" (citat retradus aici din limba italiană - n. tr.).

7. N. Manea, "Mircea Eliade et la Garde de Fer", în *Les Temps Modernes*, nr. 549, aprilie 1992, p. 113. (Este vorba de cap. "Felix Culpa" din vol. On Clowns: The Dictator and the Artist, New York, 1992; trad. rom.: *Despre clauni. Dictatorul și artistul*, Ed. Est, Paris-Bucarest, 1996. Textul respectiv, generator de numeroase polemici, a apărut tradus și în revista 22, numerele 6-8/1992, sub titlul "Culpa fericită. Mircea Eliade, fascismul și soarta nefericită a României". Aici, la indicația autorului italian, am urmat textul apărut în publicația franceză.) Despre acest articol al lui N. Manea, cf. Ph. Baillet, prefața la C. Mutti, *Le penne dell'Arcangelo*, Barbarossa, Milano, 1994, p. 6 (trad. rom.: *Penele Arhanghelului*, Editura Anastasia, București, 1997, pp. 8-9).

8. M. Handoca, "Mitul jertfei creatoare", *loc. cit.*

9. M. Eliade, "La Pecorella veggente", în *Da Zalmoxis a Gengis-Khan*, Ubaldini, Roma, 1975, p. 208 ștrad. rom.: "Mioara năzdrăvană", în *De la Zalmoxis la Genghis-Han*, Editura științifică și Enciclopedică, București, 1980, p. 234ț.

10. M. Eliade, *Ifigenia*, ed. cit., p. 11.

11. F. Jesi, *Mito*, Isedi, Milano, 1973, p. 107.

12. M. Handoca, "Mitul jertfei creatoare", *loc. cit.*

13. Fr. Jouan, *Notes complémentaires*, în Euripide, *Iphigénie à Aulis*, Les Belles Lettres, Paris, 1983, p. 152.

14. N. Steinhardt, *Jurnalul fericirii*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1991, p. 355.

15. C. Mutti, *Mircea Eliade e la Guardia di Ferro*, Edizioni all'insegna del Veltro, Parma, 1989, pp. 47-55 (trad. rom.: Mircea Eliade și Garda de Fier, Editura Puncte Cardinale, Sibiu, 1995, pp. 61-66).

16. Aristotel, Poetica, 1449b (cf. Aristotel, *Poetica*, trad. rom. D. M. Pippidi, Editura Academiei, București, 1965).

* Este vorba de fiica Ninei Mareș dintr-o căsătorie anterioară. (n. ed.)

** Este vorba de cutremurul din noiembrie 1940. (n. ed.)

*** Este vorba de imnul-mars *Sfânta tinerete legionara* (strofa a doua). (n. ed.)

DEMISTIFICAREA trecutului legionar al lui MIRCEA ELIADE

Rzvan CODRESCU

În România, chiar și după prăbușirea vechiului regim comunist, istoriografia pare să fi rămas la fel de timorată (pe fondul mai general al mentalității stîngiste), informarea publicului larg și educația națională a noilor generații suferind în continuare de numeroase lacune și mistificări (de la manualele școlare și pînă la presa culturală). Mai ales în privința dreptei românești, trecute sau actuale, există un fel de înțelegere tacită între toate facțiunile ideologice ale stîngii: perpetuarea comodă și interesată a vechilor poncife sau prejudecăți. Din acest punct de vedere, stînga (neo)comunistă și stînga democratică (adică, altfel spus, atît stînga "proletară", cît și cea "intelectuală") și-au dat mîna de peste un deceniu încoace, într-un consens demn de o cauză mai bună.

Astăzi, întocmai ca și ieri, românul - cu excepții din ce în ce mai rare - joacă după cum i se cîntă. După ce, pînă nu demult, ne-am străduit să gîndim, să simțim și să acționăm în așa fel încît să le intrăm în voie "stăpînilor de la Răsărit", iată-ne acum zeloși să intrăm cu orice preț în voia "stăpînilor de la Apus"; desigur, e o jumătate de pas înainte, dinspre "barbarie" spre "civilizație", dar mentalitatea rămîne, din păcate, tot aceea a conformismului nevertebrat. Comandamentele care vin astăzi dinspre forurile oficiale ale Occidentului sunt fundamental *antinaționale* și *anticrestine*, în această privință "internaționalismul democratic" deosebindu-se prea puțin de "internaționalismul proletar" de tristă amintire. Pe lîngă *alinierea economică*, ni se solicită și o necondiționată *aliniere ideologică*, încît se creează impresia că, sub paravanul poleit al unei democrații clientelare, noi n-am făcut decît să cădem din lac în puț...

Zelul nostru actual, de națiune complexată, ne face să ne ajustăm procustian, în continuare, nu doar prezentul, ci și trecutul. Astfel, dreapta politică, spiritualismul ortodox și tradiționalismul cultural ni se par lucruri pe care ar trebui să le ștergem din memoria națională: dacă acestea sunt "exigențele" clipei, atunci stăm gata să ne lepădăm pînă și de morții noștri, chiar dacă ei se numesc Mihai Eminescu sau Mircea Eliade! Cu astfel de perverse autoprofanări - echivalente, în cele din urmă, cu o benevolă "spălare a creierilor" - credem noi că ne vom cuceri statutul de națiune "europeană" și "civilizată"!

Atît de mult am mințit despre noi înșine, după vremuri și împrejurări, încît, cel puțin pentru secolul XX, propria noastră istorie, cu valorile ei politice sau spirituale, atîtea cîte au fost, au ajuns s-o cunoască mai bine și s-o judece mai corect... străinii! Fenomenul legionar este un exemplu tipic în această privință. În timp ce noi l-am copleșit, decenii de-a rîndul, cu mistificările, injuriile și calomniile cele mai josnice, alții s-au străduit onest să-l cerceteze și să-l înțeleagă, fascinați de *amploarea* și *unicitatea* lui, dincolo de rezervele legitime pe care le-au formulat cînd a fost cazul - nu cu patimă, ci cu luciditate. Cert este că nici un alt partid din istoria României n-a mai atras în asemenea măsură atenția străinătății, atît la vremea respectivă, cît și în posteritate. Poate și pentru faptul că a fost singura formațiune publică *specific românească* din ultimele două veacuri, iar nu o simplă imitație mecanică după modele apusene, cum au fost - chiar dacă în grade diferite - toate celelalte. Literatura legionară clasică a fost tradusă, de la sfîrșitul anilor '30 și pînă în zilele noastre, în toate limbile mari ale Europei, iar referințele bibliografice străine la Mișcarea Legionară însumează mii de titluri și sute de volume, cele mai multe încă ignorate în România[1]. În orice caz, puținele care s-au tradus (Armin Heinen, Francisco Veiga, Eugen Weber etc.) oferă o informație mai bogată și o perspectivă mai pertinentă decît majoritatea lucrărilor românești de referință. Acest lucru este valabil și pentru cele cîteva personalități culturale românești de faimă mondială care au fost legate în tinerețea lor, în măsură mai mare sau mai mică, de Mișcarea Legionară (Mircea Eliade reprezentînd cazul cel mai notoriu).

Pe această linie se înscrie și volumul *Mircea Eliade, Legiunea și noua inchiziție* (Ed. Vremea, 2001, București), semnat de profesorul și editorul italian Claudio Mutti (n. 1946), bun cunoscător al istoriei politice și spirituale a românilor din secolul XX și unul dintre cei mai avizați cercetători occidentali ai fenomenului legionar românesc. Traducător în

italiană al principalelor scrieri legionare (cele mai multe apărute chiar la Edizioni all'insegna del Veltro din Parma, editură pe care a întemeiat-o și o conduce din 1978), este, în același timp, autorul cîtorva studii serioase despre legionarism, axate mai ales pe raporturile unor mari personalități culturale românești[2] (dar și italiene[3]) cu mișcarea lui Corneliu Codreanu.

În acest context, figura lui Mircea Eliade s-a bucurat de un interes aparte, de la micul volum *Mircea Eliade e la Guardia di Ferro* (Edizioni all'insegna del Veltro, Parma, 1989)[4] și pînă la recentul articol polemic "Mircea Eliade e l'Olocausto" (în *Orion*, nr. 200, mai 2001, pp. 39-41). Abordînd subiectul fără prejudecăți, cercetătorul italian își propune să demonstreze, cu stringență logică și meticulozitate documentară, că tinerețea legionară a lui Mircea Eliade e un fapt de netăgăduit, cu puternice rezonanțe în viața și opera sa (publicistica de tinerețe, piesa de teatru *Ifigenia legionară*, nuvelele *Un om mare* sau *Adio!*, romanele *Noaptea de Sînziene* sau *Nouăsprezece trandafiri*, memorialistica etc.) fără ca prin aceasta să merite a fi culpabilizat și contestat, cum au încercat (și continuă s-o facă) purtătorii de cuvînt ai anumitor cercuri anticreștine și antitradiționale din Israel, Statele Unite, Italia, Franța sau România, constituiți într-o adevărată nouă inchiziție ideologică (în mare parte, de sorginte marxistă). Opțiunea legionară a lui Mircea Eliade se motivează istoricește și sufletește, făcînd parte din destinul tragic al generației sale, a cărei forță creatoare nu poate fi însă contestată. Adevărul despre acest aspect al vieții și gîndirii lui Mircea Eliade se îngemănează cu adevărul despre fenomenul legionar, pe care el l-a resimțit întotdeauna, ca și Codreanu însuși, nu atît ca pe "un fenomen politic", cît ca pe unul "de esență etică și religioasă", înnobilat și încununat de un martiraj fără precedent în istoria modernă a lumii creștine; el este, de altfel, cel ce a definit legionarismul drept "singura mișcare politică românească ce *lua în serios* creștinismul și Biserica" (cf. Mircea Eliade, *Memorii, vol. II*, Editura Humanitas, București, 1991, pp. 26-27).

Pornind de la controversatul "Dosar Mircea Eliade" apărut în Israel (*Toladot*, nr. 1, ianuarie-martie 1972), Claudio Mutti arată că sunt la fel de neavenite atît ulterioarele contestări violente (de tip Furio Jesi, Alfonso M. di Nola, Norman Manea, Leon Volovici, Edgar Reichmann, Daniel Dubuisson, Cesare Segre, Cristiano Grotanelli etc.), cît și apologiile timorate (de tip Ioan P. Culianu, Mircea Handoca, Julien Ries sau Roberto Scagno). Și unele, și altele au la bază tendința spre mistificare, chiar dacă din rațiuni diferite. Autorul își propune tocmai un travaliu de *de-mistificare*, travaliu pe care, spre rușinea noastră, cercetătorii români au întîrziat să-l întreprindă cu fermitate și profesionalism.

Desigur, analizele istorice și culturale ale autorului italian, adresate unui public care numai tangențial este cel românesc, nu epuizează subiectul; din punctul nostru de vedere, ele constituie în primul rînd o invitație la o reevaluare onestă, pe teren românesc, atît a dimensiunii legionare a biografiei și operei lui M. Eliade, cît și a fenomenului legionar în genere, fără balastul mistificator al prejudecăților curente.

Poate că a venit vremea să ne judecăm propria istorie/cultură și altfel decît prin prisma tendențioasă impusă de acei "cercetători" inchizitoriali ce s-au așezat, în mod deliberat, "de-a stînga" Adevărului...

NOTE

1 - A se vedea ampla lista bibliografica din anexele volumului Julius Evola, *Naționalism și asceză. Reflecții asupra fenomenului legionar*, Editura FRONDE Alba Iulia-Paris, 1998, și/sau partea a treia ("Referințe străine") din "Dosarul bibliografic" inclus în volumul Răzvan Codrescu, *În căutarea Legiunii pierdute*, Editura Vremea, București, 2001.

2 - Nae Ionescu, Mircea Eliade, Constantin Noica, Emil Cioran, Vasile Lovinescu etc.

3 - Julius Evola, Indro Montanelli etc.

4 - Trad. rom.: *Mircea Eliade și Garda de Fier*, Editura Puncte Cardinale, Sibiu, 1995. A se vedea și capitolul despre M. Eliade din volumul *Penele Arhanghelului. Intelectualii români și Garda de Fier*, trad. rom. Editura Anastasia, București, 1997.

Formule ale prozei fantastice eliadești

Ioan RĂDUCEA*

Există două mari etape în proza literară a lui Mircea Eliade - una interbelică, cealaltă postbelică. În prima etapă, cuprinzând adolescența și tinerețea creatorului (cca. 1920 - 1945) ficțiunea este cu precădere realistă. În cea de a doua etapă, întinsă pe patru decenii, domină narațiunile mitico-fantastice, elaborate după o formulă proprie. (Faptul că în aceste decenii de exil operele beletristice, inclusiv *Jurnalul* și *Memoriile*, au continuat să fie elaborate în mod exclusiv în limba română probează patriotismul scriitorului). De la jumătatea deceniului al treilea, formula narațiunii fantastice devine concurentă și înlocuiește proza de observație realistă, fenomen care poate fi urmărit și în narațiunile din primul deceniu postbelic.

În anii '30, Eliade vorbea de existența unui "*sentiment fantastic pur românesc*", ca modalitate a intuiției colective, pe care va căuta să o reconstituie în narațiunea cultă. Primul roman de acest tip, *Domnișoara Christina* (1936), este construit din aceeași perspectivă, a spiritului care experimentează lucid, ca și narațiunile realiste anterioare. Sunt preluate formule ale romanului de serie neagră, în vogă atunci în literaturile occidentale. Scrierea se conformează rețetei cunoscute: motivul central este acela al strigoiului; există un erou narativ creditabil, tânărul Egor, care asigură nota de obiectivitate; trecerea de la evenimentul cotidian (vizita la conacul familiei Moscu) la acela pur fantastic (actul erotic cu un strigoi, Christina) este treptată; se produc evenimente fantastice și terifiante (mănușa care se face pulbere la atingere, moartea Sandei, explicabilă doar prin sugestie demonică); interesul narativ constă, în primul rând, în descrierea inexplicabilului malefic.

Un an mai târziu, romanul *Șarpele* (1937) conturează mai limpede tendințele proprii. Schema epică de aici reprezintă un *pattern* pentru proza fantastică eliadescă. Complotul mitico-fantastic pornește de la elemente simbolice. Punctul de interes profan (urmărirea unei istorii erotice) este activ la suprafața textului. În această structură de suprafață se insinuează, cu discreție, procedee ale epicii fantastice (metamorfoza, anticipația, confuzia om-animal etc.). Structura de adâncime se creează dintr-o interpretare, după alt cod, a acelorași aserțiuni. La acest nivel se recunosc scenarii mitice, precum cel al labirintului, al epifaniei, al cuplului primordial. Descifrarea sensurilor filigranate dublează miza semantică și mărește interesul estetic. Situația fantastică este utilizată ca procedeu inițiatic, de revelare a structurii mitologice a profanului. Este prima narațiune în care ambiguitatea dintre semnificația mitică și aceea profană prevalează asupra clasicei ambiguități cultivate de proza fantastică, aceea dintre sensul rațional și cel fantastic al faptelor.

Următoarele două proze, *Secretul doctorului Honigberger* (1940) și *Nopți la Serampore* (1940), reprezintă o deplasare de pe teritoriul mitic autohton către acela indian, prilej de a pune în valoare sistematica ezoterică a unei mari culturi, mai exactă, în amănunte epice, decât mitologia românească. Față de romanul *Șarpele*, s-a făcut un pas înapoi, pentru că, în ambele proze, supranaturalul este utilizat într-o perspectivă mai mult enigmatică și senzațională, decât inițiatică. În general, prozele cultivă clișee narative, precum dispariția inexplicabilă, detectivul, ancheta, cadrul exotic, experiența magică. Eliade pare să pună accentul pe testarea posibilităților de insolitare ale epicii - este de recunoscut mai ales intenția

de aplicație narativă a tezelor vedice privitoare la temporalitate.

Romanul *Noaptea de Sânziene*, elaborat între anii 1948 - 1954, constituie, de departe, cea mai amplă creație epică a autorului, cu o evidentă intenție de *opus magna*. Viciul de construcție al textului constă în oscilația între roman realist și narațiune pe schema ideologică a sacrului camuflat în profan. Temporalitatea volumului este ciclică: deschisă, în primul capitol, de către o trăire premonitorie, ea se închide, în ultimele pagini, prin confirmarea ei. Scenariile mitice nu organizează tot materialul epic, chiar dacă acesta este cuprins într-o durată sacră. Un întreg roman, cuprinzând doisprezece ani de istorie, personaje și situații complexe, a fost scris pentru a detalia narativ premoniția că o mașină, absentă la o primă întâlnire de dragoste, va apărea la o altă întâlnire și se va face nevăzută "exact la miezul nopții". Intriga pornește de la foarte puțin, și multe pagini sunt necesare pentru lămurirea și susținerea importanței sale, căci amănuntul prezenței sau absenței unei mașini dintr-o scenă epică (aici, aceea a întâlnirii de dragoste) ar putea determina în mod adecvat doar conținutul unei istorii restrânse, de pildă cel al unei schițe. Funcțiile personajelor relevă același caracter hibrid ca și în cazul structurii romanului. Eliade are reflexul dramaturgului, de a distribui pe roluri actanții. Rolurile sunt prea multe și prea transparente, indiciu că universul epic nu poate trece pragul unui anume schematism. Suprapunerea mai multor roluri la nivelul unui personaj indică și ea o precaritate a ficțiunii, prin conflictul dintre scenariile epice divergente.

Întâlnirea, aici, a celor două modalități majore ale prozei sale, cea fantastică și cea realist-mimetică, pare să-i fi dat autorului prilejul să-și limpezească perspectivele de urmat. Două sunt inițiativele care schimbă aspectul epicii eliadești postbelice: trecerea de la formele ample, de tip roman, la proza scurtă și construirea subiectelor din perspectiva tezistă, în sens superior, a camuflării sacrului în profan. Narațiunile din primii ani postbelici (*Un om mare*, 1945, *Douăsprezece mii de capete de vite*, 1952; *Fata căpitanului*, 1955; *Ghicitor în pietre*, 1959; *O fotografie veche de pais-prezece ani*, 1959; *La țigănci*, 1959), adunate în volumul *Nuvele*, publicat la Madrid în 1963, afirmă formula narativă originală. Fiecare dintre ele prezintă impunerea în cotidian a unor forțe obscure, de o natură necunoscută, dar care este sugerată prin raportare la stratul cultural mitologic. Manifestarea acestor forțe este urmărită prin următoarele situații narative fantastice: macantropia, întoarcerea în timp, închiderea într-un cerc hermeneutic mitologic, divinația, vindecarea magică, trecerea într-un alt tip de existență. Cele mai multe narațiuni conțin o istorie lineară, cu fapte inexplicabile care capătă sens prin raportare la scenarii mitice. Măsura în care ordinea mitică se dezvăluie este variabilă. În textele, mai apropiate de povestirea fantastică tradițională, în care accentul se pune pe prezentarea efectului fantastic, aceasta este doar sugerată. În altele, funcționalitatea aparatului mitic este ostentativ urmărită, uneori prezentată explicit. Scenariul narativ riguros determinat de către o sugestie mitică, și nu foarte amplu, reușește cel mai bine.

În deceniile 7 și 8 ale secolului trecut, Eliade continuă, de regulă, să producă ficțiuni *Pelerina* (1975), *Les trois grâces* (1976), *Tinerețe fără de tinerețe* (1976), *În curte la Dionis* (1977), *Nouăsprezece trandafiri* (1979), *Dayan* (1980), *La umbra unui crin* (1982) în care se manifestă același mecanism epic mitico-fantastic. Se tinde a se asocia într-un corpus comun, de tip saga, toate spectacolele mitico - fantastice montate. Se poate vorbi și de mitizarea unui spațiu, acela bucureștean, pe care scriitorul nu a renunțat să îl transfigureze artistic, nici după trei sau patru decenii de exil. Situațiile epice, motivele fantastice, temele pasajelor reflexive sunt reluate de la o narațiune la alta și se armonizează. Nu doar tipologia, ci și identitatea personajelor tinde să rămână aceeași. Reprezentant al mitului Orfeu și Euridice, cuplul Adrian și Leana fusese prezentat, tangențial, încă în nuvela *Pe strada Mântuleasa*, pentru a deveni subiect central în nuvela *În curte la Dionis*. Ieronim Thanase, teoreticianul funcției soteriologice a spectacolului, este preluat în romanul *Nouăsprezece trandafiri* din povestirea *Uniforme de general*. Neobositul detectiv Albini acționează în romanul *Nouăsprezece trandafiri*, ca și în *Les trois grâces* sau în *Pelerina*, ultima nuvelă eliadescă.

Din păcate, această tendință către monumental, către epopeea mitico-fantastică, este limitată de manierisme. Aura de mister a faptelor se pierde tot mai mult. Autorul a reluat, cu multă insistență, scheme epice pe care le mai utilizase în anii '30, asociate aceleia fantastice. Situațiile epice traduc mult prea lesne scenarii mitice fastuoase. Manifestarea lor este rigidă, lipsită de naturalețe, situație la care se adaugă, adeseori, și flora eseistică. Schema evidențierii sacrului în profan riscă, în rostogolirea de fapte senzaționale, să fie interpretată ca un pretext, o convenție, pusă mecanic în aplicare.

Opera scriitorului reprezintă un drum invers, de la profanul literaturii, fiică a mitologiei, la discursul mitologic. Așa după cum înțelegem din mai multe notații ale sale, Eliade dorea ca literatura să-și asume angajamentul sacrului și pe cel al istoriei. Singurele întâmplări care pot fi narate sunt acelea sacre, și gestul narativ eliadesc ne apare drept cosmologic: din haosul inițial de evenimente profane, el desprinde un sens. Convenția situației fantastice este menită să releve contradicția dintre sacralitatea mesajului și extracția profană a sa. Perspectiva sacră este aceea care se opune cotidianului, și nu evenimentul fantastic, profan, în fond, și izolat în simpla sa fenomenalitate.

Discursul fantastic rezolvă, în proza lui Eliade, contradicția dintre sacralitatea referentului și caracterul profan al povestirii moderne.

* *doctorand în literatură fantastică, Universitatea Iași*

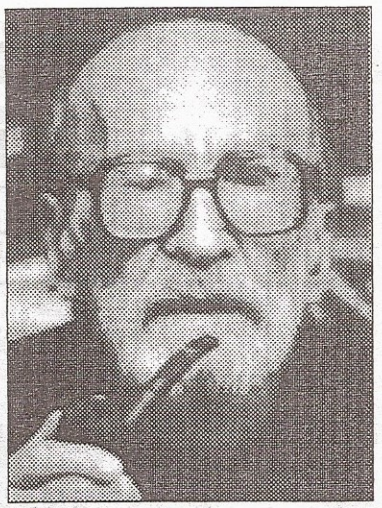

MIRCEA ELIADE
itinerar biografic

Nicolae NIȚĂ

Mircea Eliade s-a născut la 28 februarie 1907 în București. Studiile primare le-a făcut în orașul natal; secundare la Liceul "Spiru Haret"; superioare la Universitatea București - unde a studiat filosofia - și Calcutta (1928 - 1931), unde a luat cursuri de la renumiții filozofi Rabindranath Tagore și Surendranata Dasgupta despre istoria religiilor și a filozofiei indiene.

A debutat literar cu povestirea fantastică "*Cum am descoperit piatra filosofului*", la vîrsta de 14 ani în *Ziarul Științelor Populare* din București. La 16 ani, a început să publice nuvele și eseuri în diferite publicații, iar de la 17 ani să scrie articole în care abordează istoria religiilor și cultura Orientului în *Vlăstarul* (revista Liceului "Spiru Haret"). Student la filosofie fiind, a purtat o acidă polemică în *Revista Universitară* (ianuarie 1926, anul I, nr. 1) cu Nicolae Iorga. Polemica, pe marginea unor lucrări ale profesorului Iorga, a continuat în paginile *Cuvântului*.

Între 1927 - 1928, a fost în Italia pentru studii și l-a întîlnit pe Papini, care l-a influențat în tinerețe.

Revenind de la studii din India, Mircea Eliade și-a pregătit doctoratul în filosofie cu o lucrare referitoare la practicile și gîndirea "*Yoga*" (1933), publicată apoi sub titlul: "*Yoga. Essai sur les origines de la mistique indienne*", Paris-București, 1936.

Din 1933, Eliade a devenit profesor la Universitatea din București, unde a ținut cursuri de filosofie și de istoria religiilor. Iar în 1937 a fost laureat al Societății Scriitorilor din România în 1937, pentru o ediție critică despre Bogdan Petriceicu Hașdeu - *B. P. Hașdeu - Scrieri literare, morale și politice* - apărută la Fundația pentru Literatură și Artă.

Mircea Eliade a fost preocupat în egală măsură și de politică, fiind ales deputat pe listele partidului "Totul Pentru Țară" (expresia politică a mișcării legionare) în decembrie 1937.

După instaurarea dictaturii lui Carol al II-lea, la începutul anului 1938, Mircea Eliade a fost arestat împreună cu alți lideri legionari și întemnițat în lagărul de la Miercurea-Ciuc .

Mircea Eliade a desfășurat o intensă și variată activitate publicistică. A colaborat la: *Calendarul, Vremea, Cuvântul, Credința, Buna Vestire, Sfarma Piatră, Gândirea, Tinerimea Română, Criterion* ș.a. Totodată a susținut numeroase conferințe la Radio România: *"Secretul Indiei", "Eseul european și eseul românesc", "Mesaj cultural de 6.000 de ani", "Arta și tehnica criticii"* etc.

Atașat cultural al Ambasadei României la Londra (1940-1941) și apoi al Legației române din Lisabona (1941-1945), după instalarea forțată a regimului comunist în România, s-a stabilit la Paris, unde a rămas pînă în 1957. În Franța a predat istoria religiilor întîi la Școala Practică de Înalte Studii (1945-1948) și apoi la Sorbona (1945-1957).

În anul 1957, a acceptat postul de profesor coordonator al Catedrei de Istoria Religiilor de la Universitatea din Chicago, stabilindu-se definitiv în SUA.

Catedra mai sus amintită îi poartă numele din anul 1985.

Autor a peste 1.500 de cărți, eseuri și articole de specialitate, Mircea Eliade s-a bucurat de o atenție imensă în lumea cercetătorilor, fiindu-i dedicate peste 500 de lucrări omagiale privind activitatea și personalitatea sa creatoare.

Celebru și respectat în Occident, Eliade a fost denigrat în România de pe poziții marxist-leniniste de către Oscar Lemnar, Zaharia Stancu, Pavel Apostol ș.a.

În exil, a fondat și condus revista *Luceafarul* (din nov. 1948) la Paris, a coordonat, împreună cu Ernest Junger, revista *Antaios* (1960 - 1972) și a colaborat și la alte publicații românești: *Ființa Românească, Cuvântul în Exil, Revista Scriitorilor Români, Buletinul Bibliotecii Române* (Freiburg), *Caete de dor* s.a. Mircea Eliade a fost și co-editor al revistei *History of Religions* apărută la Chicago în 1957.

Mircea Eliade a primit titlul de Doctor Honoris Causa al multor universități din Franța, SUA, Anglia, Belgia, Argentina, precum și mai multe premii din partea unor instituții prestigioase ; a devenit membru al Academiei belgiene și a fost decorat cu "Legiunea de Onoare" în 1978.

Lucrările sale au apărut traduse în numeroase limbi în ediții consecutive.

Mircea Eliade a trecut la cele veșnice, pe 22 aprilie 1986, la Chicaco.

Credință, iubire, speranță

Părintele Gheorghe Calciu s-a aflat în România, între 3 și 12 martie a.c., pentru chestiuni legate de organizarea Romfest 2003 - Congresul Românilor de Pretutindeni. În ultima zi, înainte de plecare, părintele a ținut o conferință în Aula Facultății bucureștene de Drept, alături de prof. univ. dr. Ilie Bădescu. Tema conferinței, *"Ortodoxia și provocările lumii contemporane"*, a fost abordată din perspectivă teologică și sociologică. Moderată cu tact de către Răzvan Codrescu, manifestarea a fost un succes. În acest an, se împlinește un sfert de veac de cînd Pr. Calciu le adresa tot tinerilor, în biserica Sf. Ecaterina a Institutului Teologic, celebrele sale *Șapte cuvinte* care, în esență, au îndemnat la luptă împotriva regimului comunist. Pentru predicile sale, părintele a fost închis din nou cinci ani (1979 - 1984), după ce, pentru activitate anticomunistă, făcuse alți 16 ani de temniță.

De altfel, părintele Calciu le-a vorbit studenților despre provocările inumane pe care le-a învins în temniță cu ajutorul celor trei virtuți creștine: credința, iubirea și speranța.

Concluzia părintelui, împărtășită și de renumitul sociolog Ilie Bădescu, a fost că provocărilor lumii contemporane credinciosul nu le poate răspunde decît prin rugăciune și post.

Românii, contra războiului din Irak

Un sondaj al IMAS arată că 86,6% din români nu sînt de acord ca România să sprijine atacarea Irakului fără man-

Redimensionarea rolului statului în economie

Varujan VOSGANIAN

Esența tranziției o constituie redimensionarea rolului statului în economie. Restrângând oarecum sfera, putem spune, fără să greșim, că esența tranziției o constituie restructurarea relațiilor de proprietate. Aceasta deoarece în limitele proprietății socialiste redimensionarea rolului statului în economie este de neconceput. Forțele productive aparțineau practic în totalitate statului. Orice redimensionare în acest context este lipsită de sens.

Tranziția oferă, însă, această posibilitate. În viziunea noastră, cele două obiective ale redimensionării rolului statului sunt reducerea ponderii sale ca agent economic și diversificarea funcțiilor acestuia, ca stat de drept, garant al bunei funcționări a piețelor și a liberei competiții.

Se observă, așadar, că redimensionarea rolului statului nu trebuie identificată, în mod simplist, cu restrângerea rolului său economic. Putem vorbi de reducerea rolului statului atunci când ne referim la implicarea sa directă ca proprietar și administrator al unor active. Trebuie să facem, însă, distincție între rolul statului de proprietar și administrator și rolul de reglator, legislator și principal strateg al construcției instituționale, ceea ce face parte din domeniul funcțiilor statului.

Să fim clari: noi nu avem în vedere ignorarea funcțiilor statului. Suntem conștienți că statul va continua să aibă o funcție economică, în calitate de actor al pieței. Din rațiuni diferite dar, de cele mai multe ori, de ordin strategic, peste tot în lume există anumite companii naționale - fie că e vorba de rețele de electricitate, de uzine de avioane ori de automobile și altele asemenea - pe care statul le păstrează în proprietatea sa. Ca să nu mai vorbim de faptul că cel puțin 20% (în unele țări chiar cu mult mai mult) din produsul intern brut se reîntoarce, prin forme de redistribuire, la buget, de care statul dispune pentru îndeplinirea funcțiilor sale.

Important e faptul că firmele de stat trebuie să acționeze într-un mediu economic de piață. Ele sunt cele care se supun regulilor pieței și nu piața este cea care se supune capriciilor statului. Redefinirea funcțiilor statului presupune, în mod esențial, trecerea de la economia de comandă la economia liberă. Indiferent de implicarea sa în piață, statul trebuie să rămână garantul drepturilor și libertăților fundamentale. Nicăieri ca în mediul economic exercițiul libertății individuale nu se întrepătrunde mai

adânc cu respectul pentru libertatea celorlalți. Primul care trebuie să respecte această regulă trebuie să fie însuși statul. Acțiunea sa pe piață trebuie să se facă fără a îngrădi libertatea celorlalți actori ai pieței.

Toate acestea presupun și o redefinire a rolului statului. Restrângerea rolului statului ca agent economic nu înseamnă o restrângere mecanicistă a funcțiilor sale. Căci în perioada de tranziție apar funcții noi, pe care statul comunist nu le-a deținut, iar exemplul piețelor financiare este elocvent în acest sens. Și, evident, nu ne referim numai la funcțiunile economice. Spre deosebire de statul comunist, noi avem în vedere o construcție economică și socială gestionată de statul de drept. Funcția statului de garant al democrației, al egalității de șanse, exercitate prin instituțiile abilitate, sunt noi și ele arată cu câtă precauție trebuie abordată chestiunea restrângerii rolului statului.

Privim ameliorarea funcțiilor statului în două feluri: statul trebuie să fie un stat de drept și statul trebuie să fie un stat minimal. Aceasta se referă, pe de o parte, la aria atribuțiilor sale dar și la modul în care aceste atribuții sunt îndeplinite.

Într-o societate democratică și așezată pe baze capitaliste, statul trebuie să aibă trei funcțiuni principale:

a) stabilirea cadrului legislativ și supravegherea respectării acestuia;

b) realocarea prin bugete a impozitelor;

c) securitatea țării, realizată prin armată și diplomație.

Pornind de la structura statului totalitar și având ca obiectiv statul de drept, cu atribuțiile pe care le-am precizat, există câteva direcții strategice, în plan economic, în care trebuie acționat. Aceste direcții sunt următoarele:

1. restrângerea funcției de planificare centralizată.

2. reducerea sectorului economic de stat, prin intermediul privatizării.

3. restrângerea aparatului birocratic și simplificarea reglementărilor.

4. transferarea unor atribuții de reglementare către asociațiile profesionale.

5. transferarea funcției de colectare și realocare financiară către piețele financiare prin privatizarea sistemului bancar și de asigurări și dezvoltarea pieței de capital.

6. crearea sistemelor private de asigurări sociale.

7. diminuarea funcției distributive a statului și sporirea celei stimulative.

8. depolitizarea structurilor economice.

Deosebit de important în acest proces este ritmul transformărilor. Fiind vorba de o construcție instituțională, discuția privind alternativa dintre terapie șoc și terapie fermă nu are relevanță. O construcție instituțională nu se poate realiza decât într-un termen îndelungat, deci nu poate fi decât gradualistă. Aceasta nu exclude însă existența unui anumit ritm susținut al schimbării. Numim acest tip de reformă care îmbină necesitatea existenței unei succesiuni de măsuri cu anumite restricții de timp **terapie fermă** și ea este, în opinia noastră, forma potrivită pentru tranziția românească. Ritmul transformărilor trebuie în așa fel stabilit încât el să fie mai alert decât capacitatea sistemului de a-și apăra structurile anacronice.

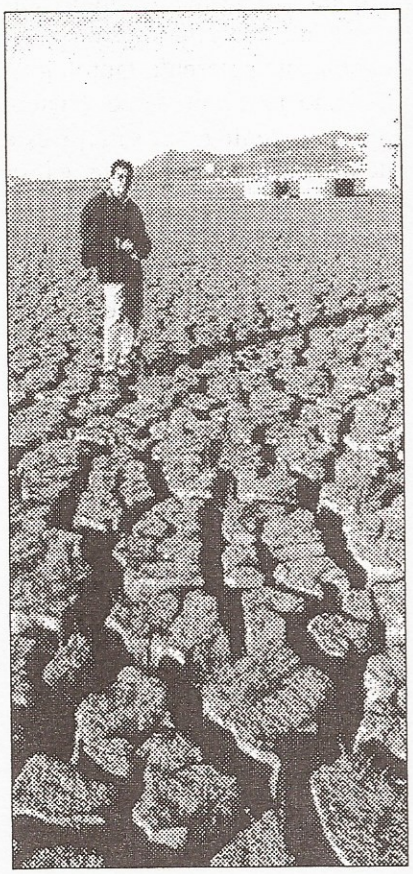

dat ONU. Iar 71,8% nu vor ca România să se amestece în coaliția anti-Saddam în nici un fel de condiții. Ceea ce nu înseamnă că românii sînt de acord cu dictatura lui Saddam Husein. Numai că nici comportamentul de jandarm al planetei pe care îl au SUA nu este la inima românului.

Securiști convertiți

Noul membru în Comisia pentru drepturile omului din cadrul Autorității Teritoriale pentru Ordine Publică Vrancea este Toader Ghețu, fost maior de securitate însărcinat cu supravegherea oamenilor de cultură. El a fost numit în funcție de "baronul" de Vrancea Marian Oprișan, șeful Consiliului Județean, prieten cu un alt fost securist notoriu Ristea Priboi.
Scriitorul Liviu Ioan Stoiciu își amintește despre securistul - recuperat în chip de apărător al drepturilor omului - că i-a făcut zile amare în regimul Ceaușescu.
Pentru că a semnat un apel al dizidentului Dan Petrescu și se pregătea să semneze și unul inițiat de Stelian Tănase, L.I. Stoiciu a fost amenințat cu moartea.
Toader Ghețu l-a oprit pe scriitor să se urce în trenul spre București, spre a ajunge la Stelian Tănase, spunându-i că va fi aruncat din tren.

Aurul tulbură somnul morților

Aurul de la Roșia Montană scoate morții din morminte. Credincioșii ortodocși din satul Corna, aparținând de comuna Roșia Montană, au fost anunțați că nimeni nu va mai fi înmormântat în cimitirele celor două biserici. Mai mult, morții îngropați deja vor fi mutați

în Abrud, unde Gold Corporation nu are de săpat după aur. Evident, țăranii din Corna au încercat să se opună. Ca și IPS Bartolomeu Anania, Arhiepiscopul Clujului, Vadului și Feleacului, Academia Română și alte personalități lucide și organizații din România și din străinătate. Însă, fără șanse de reușită. Controversatul proiect de exploatare a aurului la Roșia Montană este sprijinit de oamenii importanți în PSD și în stat. Ovidiu Tender, director executiv al Gold Corporation, este unul din fidelii președintelui Ion Iliescu. Dan Ioan Popescu, ministrul Industriilor, este și el om de casă al prezidentului. Așa că, din ordin sau din interes, D.I.P. este favorabil proiectului. Să le vorbești unor indivizi de soiul lor despre cultul morților ar fi ca și cum le-ai cere să se dezică de trecutul comunist.

"KGB-ul a învins!"

Foștii dizidenți sovietici Vladimir Bukovski și Elena Bonner i-au adresat o acidă scrisoare deschisă președintelui american George W. Bush, pe care-l anunță: "KGB-ul a învins!". Bukovski și Bonner își motivează afirmația: în Rusia de azi sînt din nou prizonieri politici, steagul și imnul comuniste au fost reintroduse, Cecenia este o rană otrăvitoare în țară, crima organizată este organizată și condusă de KGB (acum numit FSB). Toate acestea nu au împiedecat Germania și Fanța să se alieze cu Rusia, în intenția de a opri războiul în Irak declanșat de SUA și a Marea Britanie (care o primiseră primele în coaliția antiteroristă). Cele două personalități ruse avertizează că: "Pericolul unui parteneriat cu regimurile criminale este acela că ele nu se opresc pînă

Imposibila legătură dintre o seară de primăvară și democrație*

Mircea PLATON

Ce e politica? Administrație seacă, îngust meșteșug al îndestulării sau o formă de cunoaștere legitimată de certitudinea că politica nu exclude problema ființei, ci o acutizează pe diapazon moral, că între persoană și cetate există o înrudire de constituție, o corespondență de taină care face ca omul, statul și metafizica să se rotească - secundar, minutar și orar -, centrate de rubinul Bisericii, pe rotundul cadran de ceramică bleu al Dumnezeirii.

Victoria completă, în aceste vremuri din urmă, a primei concepții nu poate să-i scape celui care a înțeles esența tautologică a democrației moderne (sistem politico-ideologic ce se folosește de mijloace pur materiale pentru scopuri pur materiale și care perpetuează o concepție reducționistă a omului.)

Societate a memoriei scurte, care abolește timpul nu prin eternitatea capodoperei (și a unei tradiții sacramentale), ci prin infinitezimalul videoclipului (și al ciclurilor electorale), nu prin infinitul ascendent, ci prin cel regresiv, nu prin intensitatea trăirii care transfigurează ci prin acuitatea senzației care abrutizează, democrația nu îngăduie entuziasmul viril al triumfului ci doar oboseala dezamăgită consecventă "compromisului întemeietor". Compromis care nu e altceva decât pervertirea laică a "prudenței" tomiste și a "cuviinței" ("dreptei măsuri") ortodoxe căci, în vreme ce ultimele desemnează adecvarea omului, prin smerenie pogorâtoare de har, la voia lui Dumnezeu, primul e doar marca pianinei mecanice a egoismelor armonizate vremelnic dar în continuă, vicleană dezacordare. Compromisul democratic e rezultatul unui conclav de păcate, e un ascetism ateu neroditor, fățarnic, compensat de un hedonism ocult. Fără intenție de transfigurare.

*

Gândirea se răsfrânge asupra noastră limpezită în alambicul universului sau năclăită de noroaiele cotidianului modern. Pentru ca democrația să nu fie doar o specie a promiscuității, o învecinare abuzivă și impudică de atomi umani, ci expresia unei adevărate "comunități de destin", cetățenii trebuie dopați metafizic. Democrația e pentru zei care se mulțumesc să fie oameni, pentru îngeri căzuți, monarhia creștină e pentru oameni care vor să devină sfinți. "Cetățeanul" e o ficțiune a filosofiei politice imposibil de întrupat. În vreme ce sfântul e cel prin care cele pământești urcă spre cele veșnice, cetățeanul e cel prin care cele veșnice se pleacă spre cele pământești: folosește transcendența pentru a se mântui în imanent, străduindu-se să colecționeze suma terestrelor virtuți care-i permit să

devină locuitor al utopiilor.

Dacă piatra unghiulară a monarhiei e taina, temelia democrației e dosnicul, misterul exorcizat, pângărit, raționalizat.

De aceea, deși omul nu e egal cu inteligibilitatea și nici cu inteligența sa - din pricina înserării amărui pe care a coborât-o asupra noastră păcatul nu putem descoperi, fără sfeșnicele Bisericii, comorile și dihăniile ascunse, în peștera trupului, de cețurile violet ale sufletului nostru -, societatea actuală se dorește construită pentru un om divizibil cu raționalitatea și rațiunea sa. Pentru un om pe care îl putem înțelege și care înțelege totul. Pentru un om care, atât timp cât e rațional, e translucid. Pur. Inocent.

*

De fapt, postularea inocenței omului trimite, într-un codicil, la afirmarea gratuității suferinței. Prezumția de inocență îi acordă omului temei pentru a se feri de răul care "nu i se cuvine". Liberalismul ascunde în sine un complex de nevinovăție. De aici, așazisul "amoralism" (concept etic ce cauționează utilitarismul cetății liberale) și egoismul în forma lui cea mai gravă: egoismul firesc, îndreptățit - ba chiar performant -, nereflectat de conștiință. Inocent în măsura în care e structural.

Dacă societatea cavalerească valoriza suferința, societatea modernă o înlătură neînțelegându-i natura dialogică, nepricepând că saltul "individului" către "persoană", evadarea din unicitatea stearpă și monologală, se face prin deschiderea către această misterioasă "alteritate" care oficiază la comuniunea sufletului cu trupul, mai întâi, și apoi a persoanelor între ele.

Drept consecință a acestei deprecieri a suferinței, dispariția oricărui imbold sacrificial.

*

Așadar, de la ideea inocenței omului s-a ajuns la ideea "drepturilor" lui. Drepturi care, în caz de abuz, pot fi limitate. În Evul Mediu se vorbea de privilegii, nu de drepturi. Se pornea nu de la libertatea creatorului ci de la suferința creaturii. Dacă te folosești prost de libertățile tale, ți se mai îngrădesc. Dacă slujeai bine suferinței tale, ți se mai ușura. Societatea cavalerească avea un model ascensional, societatea modernă are coloana vertebrală străbătută de un vector descendent. Acum unui om i se îngăduie să fie mediocru în deplină libertate. Faptul că te bucuri de toate libertățile fără a dovedi mai întâi că le meriți e un îndemn la mediocritate, la aplatizare, la a nu ieși din rând de teamă că ți se va mai diminua porția de "fericire". Acum nu ți se mai poate întâmpla nimic bun, atunci nu ți se mai putea întâmpla nimic rău. Erai îmboldit, deci, să cutezi. Acum trebuie să conservi. Și să te plictisești (de ce, oare, tema plictisului a apărut în literatură abia după asamblarea temeinică a sistemului, modern, de drepturi și libertăți cetățenești?)

*

Deci, pentru că democrația modernă e un sistem politic edificat pe baza unui reducționism materialist și a unui pan-umânism tautologic, sunt îndreptățit să conchid că nu există nici o legătură între o persoană care admiră un asfințit de soare și democrația neo-liberală.

Pentru că oricine admiră portocaliile arteziene ale asfințitului într-o seară de primăvară sau plajele de stele ale nopții e, în acele momente, fără să o știe, monarhist. Trăind taina, subminează Constituția. Ar trebui, deci, arestat.

*Din volumul *Arta retragerii*, în curs de apariție la Editura "Timpul".

nu te fac complice la crimele lor. Încet dar sigur, conducătorii ruși îi forțează pe partenerii lor occidentali să le accepte crimele din Cecenia ca parte a luptei comune împotriva terorismului". Și se întreabă retoric, cu privire la războiul irakian: "Cînd praful se va așeza și Saddam Hussein va dispărea, o altă întrebare mult mai grea va rămâne: a fost o victorie sau o înfrângere?"

Prefecți pe viața noastră

PSD vrea să-și mențină măcar în anumite posturi de decizie oamenii săi chiar dacă va pica de la putere. Prilejul s-a ivit cînd guvernul și-a asumat răspunderea pentru un "pachet de legi anticorupție", care a trecut ca prin brânză prin Parlament. Între prevederi sînt și cele care modifică statutul funcționarilor publici - categorie în care au fost încadrați secretarul general al guvernului și adjunctul său, consilierii de stat, prefecții și subprefecții, secretarii generali și directorii generali din ministere. Astfel, procedura de destituire a acestora devine foarte complicată. Practic, idivizii puși pe funcții pe criterii politice în legislatura prezentă nu vor mai putea fi înlăturați decît dacă săvîrșesc fapte penale. Cum ar putea guverna un alt partid dacă va avea în teritoriu și la importante niveluri din ministere activiști ai PSD? Păi, ăsta-i schepsisul, nu va putea.

UFD a murit, trăiască...

UFD își dă, în aceste zile, obștescul sfîrșit. Forțele centrifuge de dreapta au aruncat

una dintre aripile uniunii în ograda Acțiunii Populare a lui Emil Constantinescu, iar pe cealaltă în eclecticul PNL. Astfel, singurul partid care a avut ceva de spus dinspre Dreapta a capitulat. Însă, nu fără scandalul obligatoriu la români. Vicepreședinții venetici s-au răzvrătit contra liderilor fondatori, pentru că li s-a părut mai atractivă remorca fostului șef al statului decît căruța PNL. De ce sunt atrași spre un eșec previzibil cei care mizează, din nou, pe nevolnicul Constantinescu, numai ei știu. Noi presupunem că lipsa de viziune politică îi mînă în luptă.

Românii din Har-Cov, discriminați

Forumul Civic al românilor din Covasna și Harghita și membrii Adunării Eparhiale a Episcopiei Ortodoxe Române au cerut autorităților centrale să acționeze ferm în vederea descurajării și stopării acțiunilor extremiste care urmăresc constituirea unei regiuni pe criterii etnice, segregarea și enclavizarea celor două județe dominate de maghiari. Cu ocazia unei întruniri, recente, la Miercurea Ciuc, a Forumului Civic și Adunării Eparhiale, românii s-au plîns că sunt discriminați. Cu UDMR în coastă, cu participarea la războiul irakian pe cap și cu foametea din țară de mînă, guvernului nu-i mai arde și de păstrarea identității naționale.

Bush - extremistul

La 40 de ani, după o participare intensă la ședințele de terapie și reflecție biblică ale unui grup de creștini evanghelici din Texas, George Bush jr. s-a hotărît să-și salveze căsnicia și să se lase de băutură. Creștinii renăscuți l-au învățat că Biblia este, în viața unui

INTERESUL văzut de pe

Bogdan George RĂDULESCU

Asistăm la impunerea de facto a ceea ce analistul Michael T. Klare, de la revista *The Nation*, numea *"US permanent military supremacy"* - supremația militară americană definitivă. Ceea ce se întâmplă astăzi pe scena internațională o confirmă. Richard Pearl, unul din principalii consilieri pe probleme de securitate ai președintelui american George W. Bush preciza recent că *"niciodată Statele Unite nu au fost mai dispuse ca acum să acționeze de unele singure în probleme de securitate internațională..."*[1] . În cel mai important discurs al său asupra strategiei militare, în septembrie 1999, George W. Bush spunea că Statele Unite *"trebuie să profite la maximum de incredibila oportunitate - cea care li se oferă doar câtorva națiuni de-a lungul istoriei - de a extinde împărăția păcii actuale către cel mai îndepărtat viitor. Aceasta ar fi o șansă de a proiecta influența pașnică a americanilor nu numai peste tot în lume, ci și peste secole de acum înainte"*. Începe o nouă epocă a relațiilor între Statele Unite și Europa. "Noua ordine occidentală", cum o numea John O' Sullivan, editorialistul revistei conservatoare americane *The National Review* (New Western Order), se caracterizează prin remodelarea relațiilor transatlantice, printr-o altfel de polarizarea a țărilor aliate în jurul puterii hegemonice[2] , alta decât cea de la sfârșitul războiului rece. Incapabile să se adapteze raportului de forțe inedit la nivel internațional în acest început de secol XXI, unele state ale lumii trec printr-o criză de alegere: cum să se poziționeze față de o asemenea realitate? Respectabile cancelarii vest-europene, cândva recunoscătoare că Statele Unite exportă către ele securitate și investiții, au trecut printr-o criză de personalitate adolescentină, acuzând Washingtonul că acționează unilateral, că sfidează Organizația Națiunilor Unite, sau, pur și simplu, că își manifestă arogant hegemonia la nivel planetar. Din acest punct de vedere, războiul diplomatic stârnit înaintea celui propriu-zis a fost o bună ocazie ca anumite state occidentale să realizeze cu un anume disconfort că trebuie să plătească într-un fel nota de plată pentru *pax americana* instaurată după 1945, pentru Planul Marschall, și, mai ales, pentru victoria Statelor Unite în războiul rece. Plata nu în bani, ci în fidelitate. În schimb, în ultimele săptămâni am asistat la un europenism al ingratitudinii.

Ni s-au oferit zilnic explicații marxist-vulgarizatoare: atacul asupra Irakului ar avea la bază conspirația unor mari magnați texani ai petrolului care, în frunte cu vice-președintele american Dick Cheney, doresc să plaseze Washingtonul în postura de conducător al unui "cartel al petrolului". Astfel, americanii ar putea controla efectiv 90% din resursele și producția mondiale de petrol. OK. Și care e problema? Să ne fi opus elimi-

NAȚIONAL
linia frontului

nării lui Saddam Hussein de către coaliția condusă de americani, doar ca Rusia și Franța să beneficieze de petrolul irakian la prețuri preferențiale? Cei care pretind ca Statelor Unite să fie inofensive precum Malta și pururea filantropice precum Crucea Roșie Internațională, nu înțeleg nimic din *noul realism politic* al elitei politice republicane de la Washington care construiește politica mondială; sau, la limită, înțeleg, dar se simt frustrați pentru că ar fi dorit ei înșiși să își impună la nivel internațional propriul lor realism politic. Locomotiva istoriei are deja o direcție, oricât de mult ar dori Franța, Rusia și China să schimbe macazul. Războiul împotriva regimului de la Bagdad reprezintă pentru Statele Unite o ocazie favorabilă de a retrasa liniile directoare ale politicii mondiale.

Azi, echilibrul puterilor din timpul războiului rece, bazat pe relația bipolară dintre două superputeri antagonice (Statele Unite și Uniunea Sovietică), a devenit subiect de studii istorice. Scena politică internațională cunoaște un alt binom conceptual: *unipolaritate* (Statele Unite ca hegemonie) / *multipolaritate* (Rusia, China). Piatra unghiulară a competiției strategice dintre lumea capitalistă și lagărul socialist pentru trasarea sferelor de influență era în a doua jumătate a secolului XX *disuasiunea*, ținerea la distanță a adversarului prin aluzia la un posibil recurs la arma nucleară. Astăzi, când așa numitele "bombe murdare" radioactive pot fi achiziționate nu de state, ci chiar de rețele teroriste dificil de identificat, conceptul strategic la modă lansat de doctrina de securitate a adminstrației George W. Bush este cel de *pre-emptive war*, război fulger pentru neutralizarea imediată a posibilelor focare de proliferare a terorismului cu armament chimico-biologic și nuclear.

Un anti-americanism convenabil Rusiei

În timpul războiului diplomatic generat de divergențele pe marginea crizei irakiene, Franța și Rusia s-au aflat de aceeași parte a baricadei. Nimeni nu poate spune dacă această alianță franco-rusă e doar conjuncturală. Dar, ne-am putea imagina ca ea să dea roade geostrategice în viitor. Sau, la fel de bine, ideea permanentizării unei asemenea alianțe ar putea să rămână doar un balon de spumă plutind boem deasupra statuilor lui Napoleon și Petru cel Mare.

Criza irakiană a adus cu ea și apogeul vehemenței anti-americane a Parisului. În aceeași măsură, ea a constituit prilejul defulării complexului de inferioritate al unei foste puteri coloniale de secol XIX față de o superputere a secolului XXI. Președintele Franței, Jacques Chirac, a fost furios că multe din fostele state comuniste, candidate la aderarea la Uniunea Europeană, sprijină politica americană față de Irak. Tonul arogant pe care l-a afișat șeful statului francez, vizibila lui iritare, care a stârnit multe comentarii defavorabile, ne confirmă observațiile

om, singurul reper valabil. "Am suferit de pe urma beției. În clipa asta, bunăoară, ar trebui să fiu în vreun bar din Texas, nu la Casa Albă. Mă aflu însă la Casa Albă și nu într-un bar pentru că l-am descoperit pe Dumnezeu", mărturisea președintele Statelor Unite. Așa a început emisiunea Arena, realizată de Tatiana Niculescu, la BBC, pe 22 martie a.c., care a încercat să dea răspunsuri la întrebările: În ce fel a schimbat credința președintelui politica Statelor Unite? Cine sînt oamenii lui de încredere și cărui Dumnezeu i se închină?
Am aflat că principalul consilier al celui mai puternic om din umbră este un pastor evanghelist, considerat creierul lui Bush. Iar analistul politic Daniel Barbu nu s-a sfiit să-l califice pe Bush jr. drept un extremist de dreapta, aflat sub influența nefastă a fundamentaliștilor evangheliști.

Evadarea prin droguri

Un studiu făcut de organizația "Salvați Copiii", în 99 de licee bucureștene, arată că 10% dintre elevi au luat droguri cel puțin o dată. Din curiozitate, pentru a-și imita prietenii ori pentru a-și calma nervii sau durerile fizice. Alarmant este și faptul că 87% dintre copiii cu vîrste între 13 și 15 ani beau alcool, iar 31% fumează. Elevii nu consideră periculos consumul de droguri (ilegale - marijuana, cocaină etc. - și legale - alcool și țigări). E normal, dacă sînt supuși unei "educații" prin televizor, unde eroii lor preferați beau, fumează, se droghează și se dedau la perversiuni sexuale, ieșind victorioși din orice situație.

Se mișcă regaliștii

Ne-au trebuit 14 ani pentru a avea curaj să discutăm fără răcnete, injurii și amenințări, despre monarhie ca alternativă la republică. Pe 19 și 20 aprilie, la Sibiu, se desfășoară primul congres al Mișcării pentru Regatul României, cu tema "Monarhia și diplomația română". Cu prilejul reuniunii se va pune la cale unificarea grupărilor pro-monarhiste, editarea unei reviste și adoptarea unui progam comun de acțiune. N-ar fi rău ca la congres să se arate limpede, punctual de ce republica România - formă de guvernământ fără tradiție la noi și cu un parcurs catastrofal - ar trebui să devină regatul României. Mai mult, regaliștii noștri ar face bine să indice modalitățile prin care monarhia ar putea fi restaurată în România. Altminteri această mișcare va fi în van.

Unirea sărbătorită separat

Pe 27 martie s-au împlinit 85 de ani de la unirea Basarabiei (mai corect zis a Moldovei de est) cu România. Simpozioane, emisiuni la radio și la televiziune pe temă, câteva articole la gazetă. Așa s-a marcat evenimentul, care este un reper istoric dar nu mai corespunde unei realități prezente. Căci, după cum vedem, Basarabia este tot ruptă de la trupul țării-mamă. Și pe zi ce trece, sub înțeleapta ocîrmuire a partidului comunist, se înstrăinează tot mai mult de România. Am sărbătorit, ca în fiecare an, o unire care nu mai are efect. Dar n-am comemorat schilodirea țării, prin desprinderea Moldovei de est de România cu ajutorul tancurilor sovietice. Lacrimile de tristețe ne-ar forța poate să ne gîndim la refacerea unității. Paharele de șampanie - băute

renumitului analist american de la *The Washington Post*, Robert Kagan: "Statele Unite vor învinge în războiul împotriva Irakului, dar cine ne poate convinge că, până la urmă, nu dorește să câștige propriul ei război, preluând comanda absolută a conducerii politice a Europei în deceniile ce urmează. Pentru că, pentru Franța, jocul pe termen lung a fost lupta pentru a obține din nou supremația în Europa"[3] . Cotidianul *Dnes* din Cehia se întreba ironic dacă Chirac, prin atitudinea sa de dispreț față de unele state din centrul și estul continentului, nu aspiră cumva să îl înlocuiască pe Leonid Brejnev și să reînvie doctrina suveranității limitate. Nu e de mirare. Anti-americanismul francez de ultimă oră rimează din ce în ce mai mult cu anti-americanismul sovietic. Teoretic, Uniunea Europeană a lui Robert Schumann și Jean Monnet a fost creată ca un spațiu ale egalității în drepturi și al fraternității între statele membre. Reacția șefului statului francez demonstrează că există țări europene care doresc ca spațiul comunitar să fie un cadru favorabil doar lor, așa cum altă dată Uniunea Sovietică privea C.A.E.R. sau Pactul de la Varșovia. Atitudinea lui Chirac indică dorința abia stăpânită a Franței de afirmare a propriei hegemonii în interiorul organismelor comunitare - un fel de trufie neo-colonială sau "fervoare napoleoniană" (Robert Kagan). Știm că Franței îi place să tuteleze spațiul african francofon. Se poate observa cu regret că, în timpul disputelor diplomatice legate de Irak, același reflex paternalist l-a afișat și față de viitoarele candidate la Uniunea Europeană.

Totodată, și aici e veritabila problemă, acest europenism anti-american al Parisului convine de minune Moscovei (vezi propunerile pentru o axă Paris-Berlin- Moscova, vezi explozia de satisfacție a presei rusești la discursul lui Chirac[4]). În acest caz, nu NATO ar trebui pusă în discuție de către fostele victime ale sistemului sovietic, ci chiar Uniunea Europeană; sau, mai precis, tendința unor puteri vest-europene care, pretinzând că dețin monopolul identității europene, sunt gata să își dea mâna cu Rusia doar pentru a elimina influența americană din centrul și estul continentului european. O nouă axă Paris-Berlin-Moscova nu va proiecta decât un echilibru european extrem de fragil, prin includerea în grabă și cu lejeritate a Rusiei în calculele europene, doar pentru a întări frontul anti-american. Franța, Germania și Rusia au cerut în mod ipocrit menținerea unui "multilateralism" pe scena internațională, în timp ce, în arena politică europeană, încep să practice o formă arogantă de "trilateralism", pretinzând că vorbesc în numele întregii Europe. Un editorialist al cotidianului *"Le Monde Diplomatique"* observa indignat că politica externă americană, adoptată de administrația George W. Bush, este trasată de *"o clică de consilieri neo-conservatori, formați la școala anti-sovietismului"*. Dar, un asemenea *modus cogitandi* al consilierilor lui Bush nu poate decât să dea satisfacție statelor mici și mijlocii din acea parte a Europei persecutată cândva de sovietici. Pentru multe dintre acestea, *atât procesul integrării europene, cât și cel al integrării atlantice ar trebui să își dovedească eficacitatea strategică prin poziția lor față de Rusia și nu față de Statele Unite.* E mai puțin relevant pentru noi dacă superputerea americană urmărește să remodeleze harta Orientului Mijlociu. Vital pentru noi este să înțelegem că unele puteri continentale abia așteptată să iasă dintr-o relație frustrantă cu "jandarmul mondial", pentru a

putea reface o ordine europeană profitabilă doar pentru clubul lor exclusivist, o ordine în care statele din Centrul și Estul Europei trebuie să tacă și să înghită nu numai directive birocratice venite de la Bruxelles, dar, uneori, și ifose imperiale de mâna a doua.

De partea Anacondei

O dată cu apariția *Geografiei politice* a lui *Friedrich Ratzel* (1844-1904) am devenit conștienți că scena politică internațională se împarte între *"puterile continentale"* și *"puterile maritime"*. Carl Schmitt, politolog, jurist și geopolitician german, analiza în cartea sa *Land und Meer* ceea ce el numea *"sursele maritime și terestre ale devenirilor istorice"*[5]. Potrivit lui Schmitt, *"istoria mondială este lupta între puterile maritime și puterile continentale (...), lupta între urs și balenă, între Leviathan și Behemot"*[6] . În desfășurarea ei, istoria mondială a fost creată de actori internaționali care au întruchipat, fiecare în felul său, și în diferite epoci, *thalassocrația* (Imperiul Britanic, Statele Unite ale Americii) și *tellurocrația* (Franța, Germania, Rusia). La rândul său, amiralului francez Raoul Castex a numit *"războiul mării contra pământului"* lupta între o coaliție de interese anglo-americane și forțele europene ce tind să se unifice într-o axă eurosiberiană. Cu câteva decenii în urmă, Sir Halford John Mackinder, autorul studiului *Democratic Ideals and Reality* a reabilitat considerabil importanța ariei atlantice, acest *"Midland Ocean"*, zonă formată din Statele Unite și din Europa occidentală. Mackinder și, un pic mai târziu, discipolul său Nicholas J. Spykman au subliniat importanța execepțională pe care o poate juca *"The Sea Power"* (Puterea maritimă), opusă celei exercitate de *"Heartland Power"* (Puterea terestră), deținută de masa continentală eurasiatică, care se deschide spre Europa orientală și Siberia occidentală. În opoziție cu strategia maritimă americană de dominare a mărilor și oceanelor, în vederea controlului asupra lumii, un posibil proiect geopolitic al Franței, Germaniei și Rusiei ar fi reconstruirea unui *Großeraum eurosiberian*. Un astfel de bloc european ar putea fi o putere continentală care va intra inevitabil într-un conflict de interese cu marea putere maritimă (anglo-americană) a lumii. În ceea ce privește viitorul Europei

în cinstea unei unități trecute - ne fac doar mai confuzi.

Adio, PNȚCD!

Dacă mai aveam vreo îndoială că PNȚCD a murit - doar că nu a fost încă îngropat -, ne-a fost risipită de evenimentele sfîrșitului de martie.
Mai mulți fruntași țărăniști, în frunte cu Remus Opriș și Constantin Dudu Ionescu, au fost excluși din partid și evacuați din sediu cu ajutorul jandarmilor. Circul fără precedent a fost declanșat de o scrisoare a grupului Opriș - Ionescu (trimisă și la Partidul Popular European), prin care i se cerea fürher-ului Victor Ciorbea să permită o restructurare a PNȚCD (a cîta oare?) sub conducerea unei personalități neimplicate politic pînă acum, "credibile și energice".
Scrisorica i-a dat foc lui Ciorbea, care a trecut la represalii.
Credem că tandemul sforar Opriș - Ionescu a mizat pe această reacție a lui Ciorbea, care le-a dat astfel prilejul să plece la Acțiunea Populară fără a se arăta trădători. În același timp, au demonstrat Partidului Popular European (PPE) că Victor Ciorbea nu e în stare să reconstruiască PNȚCD și să-l readucă în Parlament, de vreme ce nu-i capabil să se înțeleagă nici cu foștii miniștri țărăniști (persoane mai cunoscute peste graniță). Pe de altă parte, au atras atenția PPE că o nouă formațiune "de centru-dreapta" se lansează în forță pe eșichierul politic românesc, Acțiunea Populară.
Care, nu-i așa?, fie și numai pentru numele său, merită să fie sprijinită de dreptacii occidentali mai mult decît a fost PNȚCD.

Horia BRAD

Centrale şi de Est, Cristopher Cocker, şeful catedrei de relaţii internaţionale de la *London School of Economics*, deja anticipa că acesta va fi decis de Franţa, Germania şi Rusia, care îşi vor partaja beneficiile unei astfel de poziţii.

Să fim lucizi. Epoca Franţei romantice care, între jumătatea secolului XIX şi începutul secolului XX, sprijinea diplomatic şi militar naţiunile europene să iasă de sub cizma unor imperii opresoare (otoman, ţarist, austro-ungar), a apus. Tradiţionala atitudine filo-franceză a românilor s-a întemeiat pe simpatia noastră faţă de politica Împăratului Napoleon al III-lea, care a înţeles că vocaţia geopolitică a Principatelor Române este aceea de a fi un stat modern, avanpost al civilizaţiei latine şi occidentale, redută împotriva expansiunii ruse în sud-estul continentului. România filo-franceză a secolului XXI are un parteneriat strategic cu Statele Unite, sperând ca acestea să ne apere de un alt potenţial val de barbarie rusească. Implicarea militară, tehnologică şi investiţională în această zonă a americanilor poate favoriza apariţia unui nou "veac al naţiunilor" în vechiul fief al Uniunii Sovietice, zonă pe care doresc să şi-o adjudece acum Franţa, Germania şi Rusia lui Putin, profitând de slăbiciunea economică a unor surori europene mai sărace care bat la porţile Uniunii Europene. Am putea ajuta totodată la conservarea vechilor relaţii transatlantice, ameninţate actualmente cu dispariţia, echilibrând cu atitudinea noastră pro-americană raportul de forţe într-o Uniune Europeană care tinde să devină un fel de bastion al anti-americanismului. Astfel s-ar putea evita divizarea politică şi geostrategică a continentului între o "Veche Europă", compusă din foste puteri coloniale, şi o "Nouă Europă", bazată pe relaţii privilegiate transatlantice, compusă din naţiuni care se zbat să scape definitiv de consecinţele comunismului. Misiunea noastră geostrategică este să sprijinim ceea ce ar putea deveni *Un Nou Plan Anaconda* [7] (geostrategie elaborată de amiralul american Alfred Thayer Mahan), să ajutăm puterile maritime (Statele Unire, Marea Britanie) să tempereze lăcomia puterilor terestre, să împiedicăm realizarea axei continentale eurosiberiene, în care Rusia va redeveni o mare putere europeană gata să îşi împartă cu alte puteri europene prada: statele din Centrul şi Estul Europei. Pe timpul războiului rece, şi puţin timp după, Uniunea Sovietică exporta un foarte seducător proiect gorbaciovist al "Casei Comune Europene", în sensul joncţiunii Europei cu masa continentală eurasiatică şi despărţirea ei de superputerea americană. *Noul eurasiatism* al ruşilor militează pentru ruptura civilizaţiei europene de legăturile cu Statele Unite, pentru o eventuală alianţă a vest-esurpenilor cu Rusia, cu lumea islamică şi eventual cu zone din Asia (China, India). Realizarea proiectului eurasiatic a întâmpinat rezistenţe din partea partidelor creştin-democrate şi conservatoare din Europa (Spania, Italia, Germania). Acestea au şi făcut publică poziţia lor, potrivit căreia frontierele definitive ale Uniunii Europene ar trebui să fie până la Rusia. *"Majoritatea creştin-democraţilor europeni vor ca frontierele definitive ale Uniunii Europene să fie până la Federaţia Rusă"*. Declaraţia a fost făcută la Berlin, la jumătatea lunii ianuarie 2001, la cel de al XIV-lea Congres al Partidului Popular European, de către secretarul general al Partidului Popular European (PPE), Alejandro Agag.

Problema nu e nouă. Moscova agreează evident politica de extindere a Uniunii Europene, dar nu şi pe aceea a Alianţei Nord-Atlantice. În prima variantă, Rusia poate avea o poziţie-cheie, mai ales în cazul în care o Europă Unită, cu un sistem de apărare propriu, ar întinde mâna Moscovei pentru a stabili o nouă relaţie strategică, în afara unui parteneriat transatlantic.

Această viziune reprezintă pentru noi pericolul geopolitic major. Putem deveni o componentă decisivă a viziunii thalassocratice americano-britanice. Poziţia geostrategică oferită de Marea Neagră (asupra rolului ei în devenirea istorică a românilor vezi cartea lui Gh. I. Brătianu[8]) ne poate ajuta enorm în acest sens.

Scopul ultim al fiecărui proiect politic românesc a fost acela de a menţine un echilibru între *valorile naţionale* şi *interesele naţionale*. Valorile naţionale se circumscriu orizontului eternităţii. Ele sunt liniile de forţă de tip etno-spiritual ale construcţiei noastre identitare. În schimb, interesele sunt supuse istoricităţii pure. Depind de evenimentele trecătoare ale scenei internaţionale; se redefinesc în funcţie de mişcările geopolitice ale marilor puteri lumeşti. Valorile spirituale, stabile şi remanente prin timp, au fost întotdeauna temelia durabilităţii. Ele sunt asumate existenţial. Interesele naţionale s-au stabilit ad-hoc, în funcţie de criterii evanescente, interpretabile conjunctural. Unii, mai invidioşi pe simţul relativităţii pe care îl au românii, l-au definit drept cameleonism istoric. Dar, la noi s-a pus mereu cu mare acuitate problema salvării structurii spirituale de adâncime a fiinţei naţionale. Pentru o asemenea misiune, s-au pus în joc ingenioase tactici diplomatice de moment, s-a dezvoltat o aproape "marinărească" ştiinţă a fructificării direcţiei vânturilor istoriei.

Am jonglat întotdeauna cu conjuncturile istorice. Multe dintre ele păreau totalmente defavorabile nouă. De aceea, consumul de energie colectivă cheltuit în descifrarea și menținrea echilibrului în acest șah imprevizibil al lumii, ne-a privat de bucuria de a obține tihnit performanțele tehnologice ale Occidentului modern, uriașele achiziții economice ale statelor și imperiilor cu vocație colonială.

Schimbările majore care vor interveni de acum înainte la nivel internațional trebuie privite lucid ca tot atâtea *rațiuni strategice de oportunitate*. Ele trebuie canalizate curajos în favoarea interesului național. A paria acum pe Statele Unite înseamnă a specula o conjunctură favorabilă necesităților noastre de supraviețuire istorică. O astfel de conjunctură apare poate la un secol. E o șansă nesperată pentru noi de a ne rezolva din mers calculele de securitate. Între o Rusie revanșardă și o Europă problematizantă, greoi unificabilă, noi ar trebui să alegem pragmatismul american.

De la geopolitică, la avantajele unei poziții pro-americane reflectate în reformele interne. Mulți speră ca aderarea la Alianța Nord Atlantică, unde ultimul cuvânt îl au americanii, să rezolve și probleme noastre interne; deci, nu numai problemele de securitate la nivel global, ci cele cu foștii securiști la nivel local. Va fi intrarea în Alianța Nord Atlantică ocazia reformei morale a politicii interne românești? Urgent ar fi ca cei care supraveghează, în vederea cooptări noastre în clubul militar transatlantic, gradul de aderență autentică al oficialităților române la un sistem de valori occidentale, să amedeze de acum înainte derapajele unei clase politice corupte. Vom fi în fine debarasați de epidemia de matrapazlâcuri securisto-mafiote din politică și economie? Odată înregimentați cu arme și bagaje în tabăra libertății, vom avea oare garanția că țara va fi încet-încet epurată de eminențele cenușii ale securității lui Ceaușescu, de agenții de influență teleghidați de la Moscova, atât de activi astăzi, ca și ieri, în clasa politică, în mass-media, în serviciile secrete? Sau, pur și simplu, în pragmatismul lor, Statele Unite le vor folosi pe acestea pentru interesele lor geostrategice, indiferente la calitatea umană și profesională a celor care reprezintă poporul român? Dacă se va întâmpla așa, generația încă tânără de astăzi, va trăi, sub o altă formă și la alte dimensiuni, aceeași decepție a generației care a dispărut în închisorile comuniste, având iluzia unei veniri salvatoare a americanilor.

NOTE

1 - Postul de radio BBC, 14 februarie 2002

2 - Giovanna Bono, de la catedra de studii internaționale și de apărare de la Universitatea din Bradford (Marea Britanie) sublinia recent că modelul de viitor din interiorul NATO este cel al așa numitelor "*coaliții ale celor dispuși*". Cu alte cuvinte, Alianța se va pune și de acum înainte în mare parte în slujba intereselor Statelor Unite, dar nu ca un ansamblu monolitic, ci pe felii și punctual. Metafora utilizată în raportul său anual de directorul Institutului Internațional de Studii Strategice de la Londra, John Chipman, este cea a trusei de unelte (tools box). În viziunea sa, pe viitor NATO va functiona mai puțin ca o alianță militară în sensul clasic al termenului, cât mai ales ca o organizație de servicii cu caracter militar, ai cărei membri pot funcționa pe baza a ceea ce pot oferi fiecare. Îți iei din trusă anumite unelte care îți pot servi în funcție de pericolele ivite la un moment dat și într-un anumit loc.

3 - Robert Kagan, *Napoleonic fervor*, The Washington Post, 24 februarie 2003, pg 21.

4 - În Rusia, presa național-bolșevică, a cărei orientare geopolitică declarată este cea "euroasiatică". Alexandr Dughin a salutat entuziast în *Izvestia* alianța franco-germană. "*Era și timpul ca Germania, cea mai importantă țară continentală să-și dea mâna cu Franța, adversarul cronic al Americii și al Angliei într-o nouă axă în care prezența Rusiei este firească*". Vitali Tratiakov, redactorul sef al *Nezavisimei Gazeta*: "*Statele Unite, care practică cu violență umanismul, au distrus solidaritatea europeană pe care doar adoptarea rapidă în Uniunea Europeană a Rusiei, alături de Germania și Franța, o mai poate salva. Europa poate să se lipsească oricând de Cehia, Estonia sau Bulgaria, rămânând o Europa a marilor puteri, Franța si Germania, cu condiția ca lor să li se alăture, nu mai târziu de 2010, în spațiul comunitar Rusia*".

5 - Carl Schmitt, *Land und Meer - Eine weltgeschichtliche Betrachtung*, Maschke-Hohenheim, Köln-Lövenich, 1981, p.3.

6 - Idem.

7 - Giganticul șarpe Anaconda, a cărui forță de constricție poate deveni mortală, a reprezentat pentru amiralul Mahan simbolul strategiei americano-britanice de încercuire a masei continentale euroasiatice și împiedicarea expansiunii Rusiei spre vest - unde ar fi putut să se alieze cu Germania - și spre extermul Orient, unde ar fi putut să se alieze cu Japonia. Înlocuind acum, în secolul XXI, termenii ecuației strategice, un nou plan Anaconda ar putea împiedica constituirea unei fatale axe Franța-Germania-Rusia-China.

8 - Thalassopolitica - rolul istoric și geopolitic al mărilor în dinamica istoriei universale, iată domeniul în care poate fi încadrată sumar opera lui Gheorghe I. Bratianu *Marea Neagră de la origini până la cucerirea otomană*. Ca și juristul și geopoliticianul german Carl Schmitt, care în studiul său *Merr und Land* investigase "sursele maritime și terestre ale devenirilor istorice", istoricul român este preocupat de devenirea istorică a spațiului carpato-danubiano-pontic prin prisma deschiderii lui la Marea Neagră. **(Ediția a II-a revăzută, publicată de Editura Polirom, Iași, 1999, după prima ediție în limba franceză, Georges I. Bratianu, *La Mer Noir: Des origines à la conquête ottomane*. Ediția a fost îngrijită de Victor Spinei, care a și elaborat un amplu studiu introductiv și notele biobibliografice. Traducere din Limba franceză Michaela Spinei).**

NOUL LIMES AMERICAN ÎN EUROPA

Florea TIBERIAN

După mai bine de 13 ani, translarea țării noastre din condiția de satelit al Rusiei, înregimentat Tratatului de la Varșovia, către spațiul de securitate NATO - care, iată, resimte vital necesitatea unei extinderi către est - este aproape încheiată. Multîncercata noastră Românie a surmontat aproape toate deosebirile de viziune politică și ideologică ce o despărțeau de umbrela indispensabilă a acestei structuri politico-militare în contextul geopolitic al zonei și a depășit principalele obstacole în drumul ei către statutul de țară cu o economie de piață funcțională, recunoscută ca atare de către comunitatea internațională. A mai rămas, însă, vulnerabilă șantajului sentimental exercitat de unele posturi de televiziune (încremenite demult, o știam, în postúri umaniste) care se întrec în a difuza momente lacrimogene cu minorii unor rezidenți expulzați, fără a oferi (nici în prealabil, nici măcar *post-festum*) cea mai umilă informație despre motivele expulzării din sursa Ministerul Român de Externe ori a Serviciului Român de Informații.

Fapt este că, după invitația binevoitoare adresată României de a adera la NATO, întorsătura pe care au luat-o evenimentele pre-belice (e vorba, bineînțeles, de pregătirile invaziei în Irak), prezența tot mai masivă a trupelor și a tehnicii de luptă americane, precipitarea neașteptată a recunoașterii depline și de facto a potențialului de aliat de bază al țării noastre pentru SUA, deranjează calculele neutraliste ale pescuitorilor în ape tulburi, aprobatori zgomotoși ai unei angajări totale la politica organizației nord-atlantice, atâta vreme cât e (numai) formală. Pe măsură ce evenimentele se precipită, zi de zi ai prilejul să descoperi cu mirare în jurul tău înfocați clamatori sexagenari ai independenței țării în fața "ocupației" americane. Și când te gândești că nu își manifestaseră nici pe departe aceeași vigoare (de fapt, de loc, ca să zic așa) pe vremea când erau mult mai tineri deși li s-a oferit din plin ocazia...A, dar atunci glorioasa armată a vecinului de la răsărit eliberase poporul nostru. Uitasem...

Pacifismul acesta suspect (sechele subversive ale politicii comunistoide pro-ruse) pune grav în pericol o poziție obținută cu greu de România, grație unor circumstanțe excepțional de favorabile: 11 septembrie, opoziția franco-germană, tărăgănarea Turciei. Este mai mult decât evidentă rănirea de moarte a intereselor Rusiei la gurile Dunării prin prezența trupelor americane în coasta "aripii" căzăcești a lumii slave, prezență care ar putea duce, în sfârșit, la cauterizarea focarului de infecție din Transnistria, revitalizarea mișcării unioniste în Republica Moldova, clarificarea statutului Insulei șerpilor. Pe când stagnarea României într-un statut incert în raport cu centrul de putere euro-atlantic ar fi fost cât se poate de primejdioasă, față cu puterea nucleară a ucrainenilor și refacerea tot mai amenințătoare a puterii militare rusești, a prestigiului ei recâștigat prin pacificarea Ceceniei. În ce privește Ministerul Apărării Naționale, ar trebui să înțeleagă cât mai repede că prezența a două portavioane americane în Marea Neagră ar da un plus de securitate țării pe fațada ei pontică, punând capăt unei vulnerabilități cronice față de arsenalul similar ruso-ucrainean.

Înaintarea limesului NATO către răsăritul Europei la 13 ani de la încheierea războiului rece, departe de a reprezenta o "topopoziție" conjuncturală, a fost prevăzută de unii intelectuali lucizi încă de acum o jumătate de secol, în condițiile când aproape nimeni nu îndrăznea să spere la căderea comunismului în țările est-europene, cu atât mai puțin la el acasă, în inima Kremlinului. Deosebit de interesantă este lectura unui pasaj dintr-o scrisoare de-a lui Mircea Eliade către compatriotul său de exil, Vintilă Horia, datată 3 ianuarie 1953*: "Este probabil că, dacă americanii și Occidentul ies victorioși din războiul (sau războaiele) cu Rusia, toate țările limitrofe sovietelor să devină baze și posturi de

avangardă, mai ales după încheierea armistițiilor. Extremul Occident (Iberic) și-a pierdut actualitatea (europeană!) în secolul al XVIII-lea, Franța a pierdut-o în 1918, Anglia în 1940. Ai văzut cum centrul de greutate și postul de "atenție mărită" s-a deplasat treptat din Extremul Occident către Europa occidentală și centrală. Deocamdată, centrul se află acum în Germania - dar el se va deplasa spre Răsărit, pe istmul ponto-baltic, unde va rămâne multe sute de ani (...) Dacă americanii ies învingători, nu vor mai avea nevoie de Franța, Italia și Anglia ca să supravegheze Rusia - ci de Europa Centrală și Orientală. Deci miliardele și industria, creșterea populației și ridicarea nivelului de viață vor avea loc la noi."

Exactitatea previziunilor eliadiene este absolut tulburătoare, deși această scrisoare în care cei doi scriitori români aflați la mare distanță (Eliade în Franța, Vintilă Horia în Argentina) schimbă păreri privind lucruri atât de grave nu este singurul loc din opera sa unde cititorul poate întâlni geniul lui profetic. Evenimentele derulate astăzi sub ochii noștri pe benzile video ale știrilor de ultimă oră, reprezintă împlinirea acestor previziuni geopolitice: diminuarea importanței geostrategice a Franței, care se abandonează cu voluptate xenofobiei ei tot mai intolerante și transferul bazelor americane din Germania în estul României, adică pe istmul ponto-baltic. Astfel numea geograful Simion Mehedinți la începutul secolului XX aliniamentul Nistru - Vistula, direcționat pe acea caracteristică gâtuitură diagonală a continentului între Marea Baltică și Marea Neagră, care, dacă ar fi fost cunoscută generalilor romani, s-ar fi grăbit să o ocupe. Limesul nord-estic roman, care suporta cea mai puternică presiune barbară, ar fi fost scurtat astfel la cel mult o treime din lungimea lui, Imperiul Roman căpătând frontiere naturale pe Baltica și spre stepele est europene, având ariergarda asigurată de cetatea carpatică.

Deși suntem în epoca sateliților și a loviturilor aer-sol, importanța acestui limes mai este încă de actualitate. El desparte astăzi țările est-europene, care au aderat la piața economică și la sistemul democratic promovat de Europa occidentală, de fostul hegemon furnizor de ideologie totalitară, comunistă. Nu se știe dacă firul de catgut al vechilor cicatrici ale bătrânei Europe se va resorbi, scoțând la iveală organismul sănătos al unei entități politico-teritoriale autonome, un pol de putere redutabil al lumii de azi, sau cicatricile se vor redeschide, încurajând iarăși imixtiunea politicii mult mai consecvente a Rusiei. De aici importanța majoră pe care o capătă spațiul de frontieră est-european, începând cu țările baltice și Polonia, încheind cu România, Bulgaria și Turcia, spațiul balcanic având și privilegiul de a se situa în periferia lumii islamice.

* Vezi în primul volum de corespondență expediată de Mircea Eliade, publicată de Mircea Handoca la Ed.Humanitas, 1999.

Liniile de forță spirituală ale Universității românești

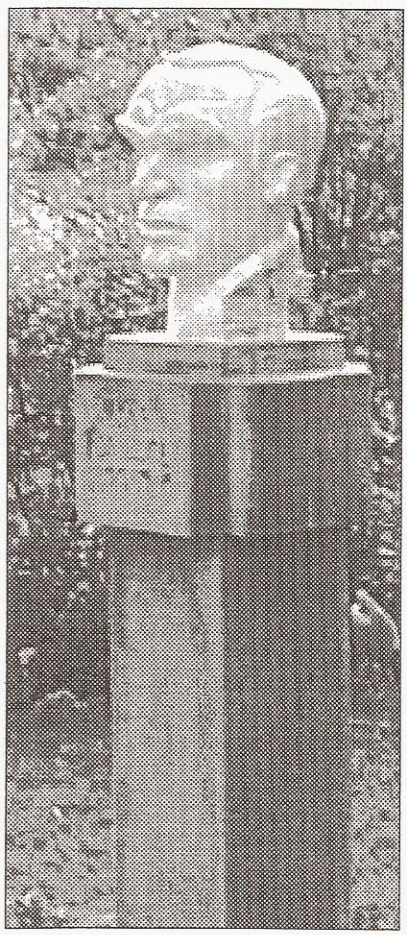

Silviu ALUPEI

Ce ar avea de învățat *Universitatea românească* de la *Nae Ionescu*, după 63 de ani de la asasinarea (prin *"otrăvire socratică"*) a marelui profesor de Logică și de Metafizică?

În ziua de 15 martie 1940, Universitatea românească își pierdea profesorul de geniu care a smuls conceptul de "metafizică" din dicționarele filosofilor catolici și protestanți și l-a infuzat, spre rodire, unei intelectualități ortodoxe care nu mai știa să privească *dincolo*. Adică spre Cer, spre Divinitate.

Pe 15 martie a.c. s-au împlinit 63 de ani de cînd învățămîntul superior românesc și Ortodoxia au fost sărăcite de prezența profesorului Nae Ionescu. Moartea sa a survenit la puțină vreme după ce regele Carol al II-lea (cel Ticălos) i-a desființat, prin decret, catedra și i-a interzis cursul de Metafizică de la Universitatea București.

Nae Ionescu, un gînditor creștin excepțional, îndrăznise, într-o Universitate *a-metafizică* și *a-religioasă*, să vorbească despre Mîntuitorul Hristos, despre Maica Domnului, despre Sf. Ioan Scărarul...

Desființarea catedrei lui Nae Ionescu era a doua lovitură pe care Universitatea și Ortodoxia o primeau în acei ani blestemați (1938 - 1940), după ce, tot prin "decret regal", fuseseră desființate catedra și cursul de Mistică ale profesorului Nichifor Crainic de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din București.

Setea de ideal

Liniile de forță spirituală ale Universității și ale Culturii române interbelice acestea au fost: cea reprezentată de profesorul Nae Ionescu, care i-a învățăt pe studenți să privească dincolo, și cea a profesorului Nichifor Crainic, care i-a arătat tineretului cum să urce spre Cer. Duhul hristic al acelei epoci era "direcționat" de Metafizica lui Nae Ionescu și înmiresmat de Mistica lui Crainic. Și izvora din tragismul religios al neamului românesc, un tragism filosofic insuflat Universității de profesorul Vasile Pârvan.

Ce ar avea de învățat Universitatea românească de astăzi de la Nae Ionescu? Să ne amintim doar aceste cuvinte ale Profesorului, rostite către studenții săi : "Sinceritatea și Curajul sunt primele surse ale Adevărului. După ele vin Inteligența și Cultura".

România de astăzi, deși secătuită economic și jefuită financiar, are mulți tineri inteligenți și culți. Numărul celor care au beneficiat de burse de studii în străinătate după 1989 este mare. Numărul celor ajunși doctori sau doctoranzi în universitățile românești post-comuniste este tot mare. Totuși, spiritul lui Nae Ionescu este refuzat. Și e păcat. Pentru că, fără a supăra pe nimeni, trebuie s-o spunem: catedrele de Marketing și Management (clonate în toate centrele universitatere ca *panaceu al salvării României*) nu vor compensa absența cursurilor de Metafizică și Mistică. Setea de ideal, căutarea Absolutului, scara către Divinitate nu pot fi abandonate de Universitate - astăzi, o instituție vitală pentru supraviețuirea națiunii române într-o lume "civilizată", dominată de "valori" neo-protestante, cînd nu păgîne.

Duhul lui Nae Ionescu

Duhul lui Nae Ionescu așteaptă o generație (a eroismului cultural și național) care să scoată Universitatea românească de pe "liniile moarte" ale spiritului mercantil. Deocamdată, "paznicii" Universității și ai Ortodoxiei românești continuă să prigonească duhul lui Nae Ionescu.

În 1938, fiind deținut, din ordinul lui Carol al II-lea, în lagărul de la Miercurea Ciuc, împreună cu unii din studenții și discipolii săi, Nae Ionescu și-a "redeschis" cursul de metafizică. I-a întrebat pe acei tineri însetați de ideal, prigoniți pentru dreptate, pe acei tineri care constituiau adevărata elită spirituală și morală a vremii, ce este metafizica.

Nici un răspuns nu l-a mulțumit pe Profesor, deși acei tineri aveau suflete de crin, erau trăitori autentici ai ortodoxiei și aveau să moară, nu peste mult timp, ca martiri ai neamului. Ei nu au reușit să definească Metafizica așa cum s-ar fi așteptat Profesorul.

Noi, tinerii *a-metafizici* ai României anului 2003, cu atît mai puțin am ști să răspundem.

Valorificarea suferinței

Pentru profesorul Nae Ionescu, *dincolo* însemna altceva decît ceea ce reprezenta în metafizica lui Aristotel sau a lui Kant. În metafizica sa creștină, *dincolo* însemna *suferința ce trebuia valorificată pentru mîntuire.* Pentru mîntuirea persoanei și pentru mîntuirea neamului căruia îi aparții. Mai pot profesorii de astăzi să-i învețe pe studenți această metafizică? Mai au capacitatea tinerii de azi de a înțelege metafizica așa cum o vedea Nae Ionescu? La aceste întrebări ar putea răspunde Unviersitatea românească.

O universitate într-o țară creștină are rosturi și țeluri mai înalte decît miza negustorească a "marketingului" și "managementului". Rostul unei universități pătrunsă de duhul metafizic creștin al lui Nae Ionescu este acela de a răspunde imperativelor spirituale ale neamului, de a înlătura suferințele neroditoare ale națiunii, de a salva fibra morală a unui stat care își caută linia destinului pentru care s-au jertfit înaintașii.

România rătăcește în lumea satanizată de astăzi și va continua să derapeze de pe linia destinului său istoric fiindcă Universitatea este dominată de pragmatismul neoprotestatnt, de mercantilism, de profesori marxiști, atei sau "libercugetători". Metafizica lui Nae Ionescu a fost înlocuită samavolnic cu materialismul marxist-leninist și cu pragmatismul neoprotestant. Să nu ne mirăm, deci, că astăzi totul se cumpără, totul se vinde, că aproape nimeni nu mai vede *dincolo*.

Cercetarea și apărarea identității naționale

Marcel PETRIȘOR

Identitatea națională este subiectul unor dezbateri aprinse mai ales în Occident. La noi, abia de-acum se naște o palidă discuție publică. Totuși, fără a fi invocată în mod direct, identitatea națională a românilor este atacată în structura ei intimă. Contestatarii ei, fiind de reacredință ori doar ignoranți, o etichetează drept un moft, când nu de-a dreptul o prostie. În luările de poziție ale potrivnicilor ideii de identitate națională, aceasta este redusă la noțiunea de *tribalis primar*. De ce? Pentru că în afara celor enunțate mai sus, calomnia, denigrarea și încercarea de desființare a identității se face, în primul rînd, datorită unei profunde necunoașteri a ceea este în sine această identitate.

Se impune, deci, să încercăm - spre o mai exactă împrospătare a memoriei lingvistice a celor pe care-i copleșește amnezia - o incursiune în domeniul respectiv. Mai ales pe tărîmul conștiinței în cadrul căreia s-a născut noțiunea atît de controversată. În lumea latinității (pentru că despre conștiința acesteia este vorba) identitatea - *identitats* - provine din **id** și **ens**, adică dintr-un pronume și un substantiv care, ca noțiune, desemnează însăși esența (*ens* = ceea ce **este** în sine și se manifestă **existînd**). La fel stau lucrurile și în gîndirea greacă, unde adverbul **evlos** desemnează "ceea ce este înlătru", adică interiorul sau conținutul.

Revenind pe tărîmul filosofiei, identitatea este, prin urmare, *"ceea ce este înlăuntru a tot ce este și se manifestă ca atare pe baza respectivului principiu"*.

Un început, deci, ca esență, de la care totul pronește fenomenologic. Sau cum spunea un alt grec, Helios din Samos: *"La început era ceea ce era, căci dacă n-ar fi fost se năștea, iar dacă s-ar fi născut era cu neputință să nu se fi născut din ceva"*. Iată, prin urmare, încă o atestare a unității primare a acelui **id ens**, a ceea ce există dintru început cu specificitate proprie pentru ceea ce avea să devină. Chiar și în *Vechiul Testament*, în discuția cu Moise (*Exod*), Dumnezeu, cînd este întrebat cine este El, îi răspunde: *"Eu sînt cel ce sînt"*, adică **id ens**, identitatea în sine de la care totul pornește, partea sau părțile create, în devenire sau existență, păstrîndu-și fiecare identitatea sau specificul care de fapt le definește.

Altfel spus, trecînd pe plan istoric, Dumnezeu, fiind la început, a creat lumea încununîndu-și creația, în lumea văzută, cu făptura noastră omenească pe care și-a pus pecetea identității la nivelul fiecărui individ, grupîndu-l apoi biologic în familii și neamuri, fiecare cu identitatea sau specificul său inalienabil (din păcate însă și degradabil pentru cei care, în numele libertății - atribut și ea în devenirea omului -, și-ar permite să-l supună modificărilor). Tendința globalizării în istorie este tocmai rodul presiunii continue, cu mijloacele cele mai diverse, asupra acestui specific național. Globalizare care este un pseudomorfism cultural axat pe necesitatea - ivocată - a unei *unități de piață*, în care identitatea părților să fie menită dispariției sau, în cel mai fericit caz, subsumării totale unui întreg din care nu fac parte.

Ciudat, însă, că această globalizare se face tot în numele unui *principiu identitar*. Cel al pieții sau economiei în care (piață sau economie) se impune cel mai puternic. Noțiunea de putere economică nu are însă nici o îndrituire legitimă de a se amesteca într-o altă sferă decît aceea specifică ei. De unde apoi și legitima reacție a identităților amenințate cu dispariția sau diminuarea lor.

Ce se întîmplă, de fapt, în realitatea cotidiană? O persoană se identifică în istorie prin felul său de a fi, exprimat printr-o anumită concepție despre lume și viață corespunzătoare acestui mod al său de a fi; concepție vădită la rîndul ei prin gîndire, limbă și comportament.

Ce face piața sau agresorul globalizator? Prin produsele pe care le impune, obligă cumpărătorul sau consumatorul la o gîndire axată anume pe problemele economice. Eventualul refuz al acestor produse (și ne gîndim inclusiv la programe de televiziune, publicații etc) este aproape totdeauna frînt prin mijloace persuasive, de manipulare. Gîndirea îi este agresată astfel pînă la remodelare, limba i se stîlcește și ea potrivit gîndirii siluite, iar comportamentul îi lasă de dorit. O dovadă că așa stau lucrurile este faptul că prea puțini respectă maxima: *"Poartă-te cum îți este portul și vorbește cum ți-e vorba"*. Deci, nu *"O.K."*, ci *"vorba ta să fie da cînd este da și nu cînd este nu"*. *Tertium non datum*, spuneau latinii logicieni, sau nu te fandosi - am spune noi, azi, celor pe care ambalajele produselor, moda, mass media sau imaginile îi tentează pînă la uitare de sine, pînă la pierderea identității. O primejdie a pieții holistice care amenință să devină fatală.

ROMFEST 2003
CONGRESUL ROMÂNILOR

Asociația Romfest XXI organizează, în octombrie a.c., la Galați și Cahul (Republica Moldova) ROMFEST 2003 - Congresul Românilor de Pretutindeni. Această a opta ediție a celei mai prestigioase manifestări a românilor din toată lumea, va avea tema generală *"Identitate națională, Identitate europeană"*. Congresul este organizat cu sprijinul Consiliului Internațional Romfest și al Consiliului Național Romfest și în parteneriat cu Primăria Municipiului Galați, Consiliul Județean Galați, Prefectura Galați, Universitatea "Dunărea de Jos", Liga Studenților și Casa de Cultură a Studenților din Galați.

ROMFEST 2003 are binecuvântarea Prea Fericitului Părinte Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, și a Prea Sinției Sale Casian, Episcopul "Dunării de Jos".

Cele două orașe în care se va desfășura Congresul - de la a cărei primă ediție s-au scurs peste 15 ani - au fost alese pentru legătura spirituală dintre ele. De asemenea, se va împlini, în sfârșit, un vis mai vechi al românilor din toată lumea, acela de a se întruni pe pământ basarabean. În plus, Galațiul este primul oraș românesc care și l-a luat drept patron spiritual pe Sfântul Apostol Andrei, ocrotitorul tuturor românilor. Prin strădania P.S. Casian, Episcopul Dunării de Jos, au fost scoase la lumină numeroase dovezi ale prezenței Sfântului Apostol Andrei în Scythia Minor și ale lucrării sale de încreștinare a strămoșilor noștri.

Credem că orice mare reuniune românească trebuie să aibă și o dimensiune creștinească. Iar, din această perspectivă, Galațiul este un loc foarte potrivit.

La ROMFEST 2003 vor participa peste 200 de reprezentanți ai comunităților românești din Bucovina de Nord, Republica Moldova, Sudul

Basarabiei, Bulgaria, Valea Timocului, regiunea Voivodina (Serbia), Albania, Grecia, Franța, Germania, Spania, Australia, Canada, SUA, dar și ai unor organizații civice din România.

Scop și obiective

Scopul ROMFEST 2003 este de a adopta o strategie pentru *consolidarea identității naționale a românilor de pretutindeni* și pentru *propunerea unui posibil model românesc în lume.*

Trei sunt obiectivele Congresului:

1.Atragerea de fonduri, asigurarea sprijinului logistic și determinarea unor personalități române de a se implica într-o acțiune permanentă pentru *întărirea și afirmarea identității naționale a românilor din Republica Moldova.*

Opinia publică din România și din străinătate trebuie să afle despre încălcarea drepturilor fundamentale ale românilor din Basarabia și trebuie să intervină pentru ca astfel de manifestări să înceteze. România are datoria de a-i proteja pe toți etnicii români care locuiesc în Republica Moldova și de a acționa pentru ca ei să-și poată păstra identitatea națională, să se poată afirma în domeniile social, cultural și politic.

Nu în ultimul rând, clasa politică românească trebuie să-și reconsidere poziția față de românii din Republica Moldova, ale căror dificultăți sunt parcă uitate.

2. *Constituirea unui grup de sprijin pentru interesele românești.* Personalități proeminente ale comunităților românești din toată lumea vor fi invitate să susțină eforturile României, la care se raliază și Asociația Romfest XXI, pentru recunoașterea românilor din anumite state balcanice drept minorități naționale - fapt din care decurg drepturile de rigoare. Grupul de acțiune va pleda, pe lângă organismele internaționale importante și pe lângă guvernele unor state, și în favoarea altor interese românești, la nivel regional sau global.

3.*Acordarea girului Congresului Romfest pentru Asociația Romfest XXI de a veghea la respectarea drepturilor românilor de pretutindeni*, în colaborare cu alte organizații și instituții de stat, cu preocupări similare. Asociația Romfest XXI va monitoriza permanent cum sunt respectate drepturile românilor din alte state, dar și din România - în localitățile unde sunt minoritari -, precum și modul cum au loc conservarea și afirmarea identității etnice, lingvistice, culturale și religioase a româ-

ROMFEST 2003
DE PRETUTINDENI

nilor de peste hotare; va sprijini derularea unor proiecte culturale ale românilor din afara granițelor; va lua poziție față de nedreptățile suferite de românii de pretutindeni și va atrage atenția asupra dificultăților acestora în a-și păstra identitatea națională. Romfest XXI va avea și rolul de intermediar al relațiilor dintre diverse organizații românești de peste hotare, dintre acestea și asociații din țară cu preocupări similare, dintre organizațiile culturale ale românilor din regiunea Harghita-Covasna și administrația locală și națională.

Direcții de analiză

În chip firesc, direcțiile de analiză ale ROMFEST 2003 vor căuta să răspundă la întrebările care izvorăsc din tema generală, *"Identitate națională, Identitate europeană"* și care sunt legate de îndeplinirea celor trei obiective. Tema va fi abordată din perspectivă teologică, istorică, filosofică, socială și politică.

Iată câteva dintre întrebările care își cer răspuns: Conștiința națională este un dat natural sau o construcție psihosocială artificială? Este un moft sau o necesitate? Cum își păstrează identitatea națională românii de pretutindeni? Cum este afectată identitatea națională de către fenomenul globalizării? Putem vorbi despre o identitate europeană? Și dacă da, este ea complementară identităților naționale sau potrivnică? De ce este nevoie ca românii de pretutindeni să participe la viața culturală, politică și economică din România? Cum o pot face? De ce este nevoie de un lobby românesc în străinătate? Care sunt cele mai grave probleme ale comunităților românești din lume și cum pot fi rezolvate?

Cele mai bune alocuțiuni vor fi așezate între coperțile unei cărți a Congresului.

Consiliul Internațional Romfest

Pr. Gheorghe Calciu-Dumitreasa - președinte, fost deținut politic

Nicolae Popa - președintele Consiliului Româno-American din Los Angeles (SUA), fost deținut politic

Ioan Halmaghi - prof. univ. al Universității din Pittsburg (SUA), fost deținut politic

Marcel Petrișor - scriitor, președintele Asociației Romfest XXI, fost deținut politic

Demostene Andronescu - redactor șef adjunct al revistei *Puncte Cardinale*, fost deținut politic

Răzvan Codrescu - redactor șef al Editurii Christiana și al revistei Puncte Cardinale

Consiliul Național Romfest

Claudiu Târziu - director
Nicu Butnaru - secretar
Florin Pâslaru - membru
Dinu Gându - membru
Laurențiu Irimin - membru
Cristian Dumitru - membru
Zina Cerchez - membru
Cătălin Maghiar - membru
Antonie Popescu - membru

Vizita Părintelui Calciu la Galați

Asociația Romfest XXI și Liga Studenților din "Universitatea Dunărea de Jos" au organizat, pe 6 martie, la Galați, o conferință de presă, în care au făcut cunoscut programul ROMFEST 2003 - Congresul Românilor de Pretutindeni. Romfest XXI a fost reprezentată de Pr. Gheorghe Calciu-Dumitreasa, dnii Marcel Petrișor, Nicolae Popa, Claudiu Târziu și Nicu Butnaru; Liga Studenților - de Dinu Gându, președinte de onoare, și Cristian Dumitru, președinte; iar Primăria Galați - de dl Florin Pâslaru.

Au fost indicate principalele repere ale desfășurării Congresului și au fost oferite detalii referitoare la alegerea Galațiului și Cahului, ca locuri de desfășurarea a manifestării. Dl Florin Pâslaru a dat asigurări că Primăria sprijină substanțial organizarea Congresului, pe care îl consideră un eveniment deosebit pentru oraș.

Părintele Calciu a răspuns mai multor întrebări legate de istoricul ROMFEST și de tema aleasă pentru această ediție, "Identitate națională, Identitate europeană". Discuția s-a prelungit prin abordarea altor teme, la intervenția unor studenți și profesori. De la noțiunea de conștiință națională și până la relația dintre ortodoxie și calitatea de român a fost străbătută o plajă variată de subiecte.

Întâlnirea cu ziariștii și cu studenții a fost însă doar începutul unei vizite fructuoase a Părintelui Calciu la Galați. În zilele care au urmat, Sfinția Sa a avut întâlniri cu oficialitățile locale și a participat la câteva emisiuni la posturile locale de radio și televiziune. De asemenea, Părintele Calciu a avut o întâlnire cu PS Casian, Episcopul Dunării de Jos, care și-a dat binecuvântarea pentru ROMFEST 2003.

rostul unei culturi de dreapta

"Să ajute Dumnezeu ca această revistă să-și împlinească scopul urmărit de editori.

Cu multă dragoste în Hristos Domnul și cu binecuvântare."

Serafim, Mitropolit al Mitropoliei Ortodoxe Române pentru Germania și Europa Centrală

*

"Dumnezeu să vă ajute în această lucrare cu rost ce ați început-o, atâta timp că intențiile vor fi la fel de curate ca la început, și totodată să vă dea putere a face sfârșit bun ideilor înalte pe care vă străduiți a le da viață. Dumnezeu să vă binecuvânteze "

Sfânta Mănăstire Dervent,
Galița - Constanța

*

Romfest XXI, asociația care editează revista Rost și care a fost înființată anul trecut și a primit binecuvântarea Pr. Gheorghe Calciu Dumitreasa, președintele Consiliului Internațional Romfest, se vrea a fi o mișcare de regenerare morală și spirituală a românilor. (...) Reprezentanții Asociației Romfest XXI cred că aceasta este "expresia publicistică a unui românism sănătos, care își află temeiurile deopotrivă în tradiție și în modernitate". (Răzvan POSTOLACHE)

Monitorul de Galați, 4 februarie 2003

*

Cei prezenți au aflat ce este ***Rost***; altfel spus un fel de "Manifest românesc" care nu are "un caracter strict politic, dar nici unul exclusiv cultural", dar care reflectă "rostul nostru" ca națiune, ca entitate în Europa și în lume. (Maria Stanciu)

Viața Liberă - Galați, 6 martie 2003

*

Educarea noilor generații în paradigma valorilor culturale de dreapta, ca mod de atenuare a sechelelor lăsate în spriritualitatea națională de propaganda comunistă. Aceasta este intenția publicistică și vectorul de forță pe care încearcă să le dezvolte noua revistă ***Rost*** (manifest românesc), apărută sub girul Asociației "Romfest XXI", și sub onoranta președinție a preotului Gheorghe Calciu Dumitreasa.

Cu o retorică bine strunită, cu aportul unor condeie de prestigiu, cu teme inedite abordate din perspectiva seriozității extreme, ***Rost*** propune un alt mod de a face presă naționalistă. Fără patimă, fără excese umorale, fără de răutate.

Primul număr, dedicat cărturarului, călugărului și mucenicului Nicu Steinhardt, se structurează în egală măsură ca un document bibliografic și ca un exercițiu de admirație duioasă. (C.C.)

Gardianul, 18 martie 2003

*

Municipalitatea gălățeană și-a dat acordul pentru organizarea Congresului Românilor de Pretutindeni ce se va desfășura sub egida Asociației Romfest XXI. Inițiativa a fost confirmată în cadrul unei reuniuni la care a participat preotul Gheorghe Calciu-Dumitreasa, președintele Consiliului Internațional Romfest - Întrunirea Românilor de Pretutindeni și președinte de onoare al Asociației Romfest XXI. (Rompres)

Ziua, 7 martie 2003

*

Părintele Gheorghe Calciu-Dumitreasa ne-a vizitat ieri la redacție pentru a transmite binecuvântarea sa odată cu urarea de a ne continua activitatate civică cu același profesionalism. Aflat în România pentru a planifica urmatoare ediție a Romfestului, care se va desfășura la Galați și Cahul, între 2-6 octombrie, părintele Calciu ne-a mărturisit că din acest an se retrage de la conducerea executivă a prestigioasei manifestări a românilor de pretutindeni, "lăsând tinerii la datorie". La București, Sfinția Sa s-a întâlnit cu Prea Fericitul Patriarh Teoctist și a susținut, ieri, pentru tineri, o conferință intitulată "Ortodoxia și provocările contemporane". (V.R.)

Ziua,
12 martie 2003

*

Am semnalat cu plăcere și speranță apariția numărului pilot al revistei Rost - manifest românesc. Numărul 1 ne îndreptățește așteptările, mai ales printr-un consistent potret al lui Nicolae Steinhardt, de la a cărui trecere în veșnicie se împlinesc, sâmbătă viitoare, 14 ani. (M.C.)

Aldine - România Liberă, 22 martie 2003

În Postul Mare al anului 1978, pe cînd era profesor la Seminarul Teologic din București, preotul Gheorghe Calciu, fost deținut politic (1949-1964), a ținut în Biserica Radu-Vodă (sau pe treptele acesteia, cînd superiorii au înțeles să i-o închidă), în fața elevilor seminariști și a multor studenți de la institutele de învățămînt superior din Capitală ("calciștii"), șapte predici de un mare curaj mărturisitor (s-a putut vorbi de "demersul aproape sinucigaș al predicilor incendiare rostite de Părintele Calciu-Dumitreasa" - Sorin Dumitrescu, în Transilvania, 1-2/1992, p. 17) împotriva demolatorilor de biserici și de conștiințe.

Fronda deschisă cu regimul comunist a dus, în cele din urmă, la arestarea și condamnarea sa (10 mai 1979). Eliberat sub presiunea forurilor internaționale la 20 aprilie 1984, este silit să părăsească țara, stabilindu-se cu familia în Statele Unite, unde i se acordăse cetățenia de onoare. Traduse și mediatizate în mai multe limbi străine, în țară predicile acestea au circulat "pe sub mînă" înainte de 1989, iar după aceea au fost publicate în mai multe periodice postdecembriste. În 1996, la Editura Anastasia, au fost editate și în volum, sub titlul **Șapte cuvinte către tineri**.

În 1997-98, mulți tineri din România (și cu precădere cei din A.S.C.O.R.) i-au solicitat părintelui un nou cuvînt, pe care sfinția sa - răspunzînd cererilor repetate - l-a legat de marele praznic al Învierii. Îl reproducem mai jos, cu îngăduința autorului, nevoiți să renuntam, din motive de spațiu, la cîteva pasaje (semnalate prin croșete). Puținele paranteze drepte aparțin Redacției.

NOU CUVÂNT CĂTRE TINERI

Pr. Gheorghe CALCIU-DUMITREASA

Iar în ziua întîi a săptămînii (duminica), Maria Magdalena a venit la mormînt dis-de-dimineață, fiind încă întuneric, și a văzut piatra ridicată de pe mormînt. Deci a alergat și a venit la Simon-Petru și la celălalt ucenic pe care îl iubea Iisus, și le-a zis: "Au luat pe Domnul din mormînt și noi nu știm unde L-au pus". Deci a ieșit Petru și celălalt ucenic și veneau la mormînt. Și cei doi alergau împreună, dar celălalt ucenic, alergînd înainte, mai repede decît Petru, a sosit cel dintîi la mormînt. Și, aplecîndu-se, a văzut giulgiurile puse jos, dar n-a intrat. A sosit și Simon-Petru, urmînd dupa el, și a intrat în mor-

mînt şi a văzut giulgiurile puse jos, iar marama care fusese pe capul Lui nu era pusă împreună cu giulgiurile, ci înfăşurată, la o parte, într-un loc. Atunci a intrat şi celălalt ucenic, care sosise întîi la mormînt, şi a văzut şi a crezut. Căci încă nu ştiau Scriptura, că Iisus trebuia să învieze din morţi. Şi s-au dus ucenicii iarăşi la ai lor.

Iar Maria stătea afară lîngă mormînt, plîngînd. Şi pe cînd plîngea, s-a aplecat spre mormînt. Şi a văzut doi îngeri în veşminte albe şezînd, unul către cap şi altul către picioare, unde zăcuse trupul lui Iisus. Şi aceia i-au zis: "Femeie, de ce plîngi? Pe cine cauţi?". Ea le-a zis: "Că au luat pe Domnul meu şi nu ştiu unde L-au pus". Zicînd acestea, ea s-a întors cu faţa şi a văzut pe Iisus stînd, dar nu ştia că este Iisus. Zis-a ei Iisus: "Femeie, de ce plîngi? Pe cine cauţi?". Ea, crezînd că este grădinarul, I-a zis: "Doamne, dacă tu L-ai luat, spune-mi unde L-ai pus şi eu Îl voi ridica". Iisus i-a zis: "Maria!". Întorcîndu-se, aceea I-a zis evreieşte: "Rabuni!" (adică: Învăţătorule!). Iisus i-a zis: "Nu te atinge de Mine, căci încă nu M-am suit la Tatăl Meu! Mergi la fraţii Mei şi le spune: Mă sui la Tatăl Meu şi Tatăl vostru, la Dumnezeul Meu şi Dumnezeul vostru". Şi a venit Maria Magdalena vestind ucenicilor că a văzut pe Domnul şi că acestea i le-a spus ei" (Ioan 20, 1-18).

Oare ce cuvînt nou le mai poate spune cineva tinerilor mei prieteni? Au trecut de atunci ani îndelungaţi. O nouă generaţie s-a ridicat, călită de o experienţă unică şi, poate, atinsă de un nou scepticism. Poate că astăzi, chiar mai mult decît atunci cînd am rostit cele *Şapte cuvinte...* (1978), sufletul tinerilor - pe care îi consider prietenii mei, ca şi atunci (căci tot în numele lui Iisus Hristos vorbesc) - este lovit de maladii psihice aduse din lumea largă de o propagandă perfidă, deghizată adeseori sub masca democraţiei şi luînd înfăţişarea creştinismului aşa cum satana se îmbracă în lumină de înger pentru a înşela pe cît mai mulţi.

Atunci erai oprimat prin forţă, ceea ce crea în tine o rezistenţă naturală faţă de un sistem de gîndire materialist, cu aspect mistic. Nu credeai, tinere, în nimic din ce ţi se spunea pe atunci, pentru că, aşa cum ştii, sub forma adevărurilor relative, pe care stapînii vremii le proclamau ca adevăruri absolute, se ascundea o minciună deopotrivă totală şi totalitară. Atunci glasul preotului ajungea la tine prin predica rostită cu preţul libertăţii şi chiar al vieţii, iar adevărul lui Hristos îţi consola sufletul rănit de violenţa limbajului politic, de întreaga teroare a vremii. Atunci ţi se vorbea de internaţionalismul comunist şi de existenţa exclusiv materială, prin care se căuta uciderea iubirii universale a Mîntuitorului. Atunci ţi se spunea că eşti o simplă piesă, fără libertate, în mecanismul social şi politic, că numai integrarea în necesitate îţi aduce libertatea. Hristos te chema însă la o libertate mai mare, de cu totul alt ordin, atunci cînd spunea: "Sfinteste-i pe dînsii întru adevărul Tău: Cuvîntul Tău este adevărul" (Ioan 17, 17) sau "Veţi cunoaşte Adevărul şi Adevărul vă va face liberi" (Ioan 8, 32).

Nu este aşa, prietenul meu, că atunci Adevărul creştin ţi se părea limpede şi usor de înţeles? Oare acum, în plasa de minciuni care te cuprinde din toate părţile, mai poţi distinge la fel de lesne adevărul de ne-adevăr? Sub năvala "evanghelizării" de tip protestant şi neoprotestant, în care adevăruri parţiale ale creştinismului îţi sînt predicate pe fondul satanic al rock-ului şi în forma teatralizării de cartier, cu răcnete şi lacrimi false, cu minuni şi vindecări care plouă peste capul tău buimăcit, cum mai poţi găsi pe Hristos cel adevarat în inima ta? Ieri, sub teroarea ateismului comunist, puteai să-ţi împodobesti sufletul cu trupul Domnului, uns cu miresme, aşa cum îl puseseră în mormînt Iosif şi Nicodim. Astăzi, sedus de ritmul infernal al tobelor şi de vuietul cu ritm salbatic al "propovăduirii" sectante, nu-L mai găseşti pe Dumnezeu şi stai, ca Maria Magdalena, plîngînd în faţa mormîntului gol al sufletului tău.

Cine ţi L-a furat pe Dumnezeu? Care grădinar L-a ascuns de tine, ca să fii acum singur şi să plîngi?

Întoarce-te la adevărul simplu al credinţei şi la textul învierii lui Hristos. Aleargă ca Petru şi Ioan spre mormîntul Domnului, apleacă-te, intră, şi vei vedea şi vei crede, cunoscînd Scriptura, că Iisus trebuia să învieze din morţi!

Poate că ieri, cînd comunismul căuta să smulgă orice credinţă din inima ta şi să facă din tine un simplu şurub în angrenajul maşinii sociale, tu, dintr-un spirit de revoltă tinerească, Îl aveai mai mult pe Hristos în sufletul tău decît Îl ai astăzi. Azi eşti atacat de pretutindeni de toate organizaţiile anticreştine, care vor să facă din vechile popoare credincioase un fel de amestec inform, usor de manipulat, aşa cum se întîmplă şi-n lumea politica (...)

Acest totalitarism se exprimă tot mai mult şi în viaţa Bisericii, prin organizaţii internaţionale pretins ecumenice, care impun de fapt o nouă religie, o nouă liturghie, fără nici o sacralitate, fără taine şi fără ritual, ca într-o piesa modernă (...), desacralizare la care, din nefericire, se pretează şi unii reprezentanţi ai clerului ortodox, aşa cum este cazul broşurii *Reconcilierea - dar al lui Dumnezeu şi început de viaţă nouă,* editată la Iaşi, în 1995 (...). Această lucrare, în porţiunea ei liturgică, este un atentat la sfinţenia liturghiei ortodoxe şi o negare a valorii ei de taină.

Cum să nu stai, ca Maria, în faţa unui mormînt gol? Toate aceste atacuri sînt date împotriva ta, tinere, cu osebire împotriva ta, căci eşti mai lipsit de apărare şi mai sensibil la nedreptăţi; şi toate vor să-ţi spună că eşti un mormînt gol dacă nu asculţi de ei. Însă stă scris: "Iubiţilor, nu daţi crezare oricărui duh, ci ispitiţi (cercetaţi) duhurile de sînt de la Dumnezeu, fiindcă mulţi prooroci mincinoşi au ieşit în lume" (I Ioan 4, 1).

Cine ispiteşte astăzi duhurile dacă sînt de la Dumnezeu, cînd

însişi preoţii ortodocşi şi catolici ajung să predice un mesianism anticreştin, asemenea sectelor înfiinţate de rebelii Bisericii (...)? Cine îţi reîmpodobeşte inima cu prezenţa lui Hristos cel adevărat, nu cu hristoşii mincinoşi ai acestui veac? (...)

Te-ai născut, tinere, din nou, nu din poftă trupească, nici bărbătească, ci din Dumnezeu, Care S-a făcut trup pentru tine şi din a Cărui plinătate te-ai împărtăşit, şi har după har ai luat (pentru întregul context, vezi Ioan 1, 12 şi urm.). Acest har îţi este scut împotriva desfrînărilor la care te îndeamnă învăţătorii tăi de azi, vorbindu-ţi despre libertate ca despre ridicarea oricăror oprelişti din faţa ta. Bunul simţ este un fetiş, cinstea - o noţiune perimată, sexualitatea - o descătuşare a animalului din tine, asemănarea ta cu Hristos - o poveste creată de preoţi, iar iubirea de Dumnezeu şi de semeni - o nouă formă de încătuşare a personalităţii. Cercetează în inima ta, dincolo de acest hăţiş diabolic al minciunii, şi vei găsi Adevărul, singurul care te face liber! Şi supremul adevăr este Învierea. Învierea lui Hristos, ca pîrgă a învierii tale.

Se apropie Săptămîna Patimilor, pe care o întîmpinăm plini de durere şi pocăinţă pentru participarea noastră la uciderea lui Hristos, nu numai din simpla descendenţă "adamică", dar şi prin actele noastre de fiecare clipă prin care L-am rănit pe El, idealul desăvîrşirii umane, prin căderile noastre de fiecare zi. Preotul vă proclamă de la altar "moartea lui Dumnezeu", iarăşi şi iarăşi, halucinant şi obsedant, în timpul celor 12 Evanghelii. În Vinerea Mare, ne vom tîngui ca Sfînta Fecioară pentru moartea Lui: "Primăvară dulce, Fiul meu cel dulce, frumuseţea unde ţi-o au pus?". Îndurerati vom fi şi plini de lacrimi, dar niciodată deznădăjduiţi, fiindcă ştim că a venit vremea cînd "Fiul Omului va fi prins şi dat pe mîna bătrînilor, care-L vor judeca si-L vor condamna, si va fi dat la moarte, dar a treia zi va învia". De aceea şi cîntăm în timpul Prohodului: "Ca un leu, Tu, Doamne, în mormînt apunînd, ca un pui de leu Te scoli, înviind din morţi".

Cu carnea sfîşiată, îmbătrînită de chinuri, Hristos se scoală "ca un pui de leu", înnoit prin spiritualizarea totală a trupului. "Ca un pui de leu" iese din giulgiurile întărite de miruri, lăsîndu-le neatinse, păstrînd forma; "ca un pui de leu" se ridică strălucitor prin piatra mormîntului, fără a lăsa urme, piatra pe care, apoi, îngerul o va ridica pentru a arăta femeilor că Iisus nu mai era în mormînt: "Veniţi să vedeţi locul unde Îl puseseră..."

Hristos a înviat!

Paradoxal: preotul, care îţi spusese că Hristos a murit, proclamă acum, în lumina strălucitoare a Adevărului, că El a înviat. El ştie, el îţi propovăduieşte adevărul Învierii cu convingere. Nu mai eşti un mormînt gol, prietene! Hristos cel înviat te locuieşte şi bucuria Lui rămîne întreagă în tine.

De Paştele lui 1981, eram în închisoarea Aiud. Dimineaţa, cînd garda se schimba, încălcînd toate regulamentele draconice ale închisorii, i-am spus gardianului (unul dintre cei mai cruzi): "Hristos a înviat!". A ezitat cîteva clipe, în care, ca într-o strălucire, am văzut perindîndu-se pe chipul lui inocenţa copilăriei, cînd mama sau bunica îl ducea de mînă la biserica şi cînd auzea glasul ca de înger al preotului spunînd: "Hristos a înviat!". După aceasta clipă de ezitare, mi-a răspuns în şoaptă: "Adevărat a înviat!". A fost pentru mine cea mai sigură dovadă că nu mă înşelasem niciodată în această privinţă: cel care ma tortura îmi confirma Învierea Domnului. Am plîns în tăcere, cu lacrimi de bucurie.

Mai tîrziu a venit colonelul Prisăcaru, să-mi dovedească, acolo, după gratii, în frig şi foame, prin argumente marxiste, că era stupid să cred şi să afirm învierea lui Hristos. A intrat în celulă şi i-am spus: "Hristos a înviat!". M-a privit fix cîteva secunde şi apoi m-a întrebat: "L-ai văzut tu?". "Nu L-am vazut eu, domnule colonel, dar cred în Înviere pentru autoritatea celor care L-au văzut înviat şi au mărturisit: apostolii şi ucenicii, femeile mironosiţe, ostasii care au zacut ca morti, strapunsi de lumina Învierii, milioanele de mucenici care, în clipa morţii martirice, au avut viziunea lui Iisus cel înviat. Nici dumneavoastră nu aţi văzut Polul Nord, dar nu vă îndoiţi de existenţa lui, pentru autoritatea celor ce v-au informat. Nu i-aţi văzut pe Marx, nici pe Engels, nici pe Lenin, dar credeţi în existenţa lor şi, presupun, în teoriile lor, pentru autoritatea celor ce vă vorbesc despre ei..."

Mă risipeam într-o argumentaţie stupidă şi cadaverizată, folosind dovezi omeneşti, moarte dinainte de a le fi rostit, atunci cînd Adevărul suprem consta în simpla lui proclamare. Treceam, oarecum, prin situaţia Sfîntului Apostol Pavel, care făcea uz de filosofie în faţa cetăţenilor athenieni, vorbind despre iraţionalul, antiraţionalul act al învierii (vezi Fapte 17, 15-32). Ucideam, treptat-treptat, duhul adevărului pe care gardianul de mai înainte îl aprinsese în celula mea prin simpla confirmare a Învierii: "Adevărat a înviat!"...

Tinere prieten, pot să-ţi înşir dovezile biblice ale Învierii, pot să te trimit la mormînt cu Petru şi Ioan, ca să vezi cum a ieşit Iisus din giulgiuri, fără să le strice forma, sau din piatră, fără s-o spargă; pot să-ţi spun, ca pe apă, toate arătările Lui în faţa apostolilor, a ucenicilor şi a sfintilor. Toate sînt, în gura mea, fum si ceata, daca Duhul lui Dumnezeu nu vorbeste prin mine.

Hristos a înviat în inima ta înainte de a ţi-o spune eu sau altcineva. Şi tu ştiai acest lucru şi l-ai confirmat, asemenea gardianului meu, atunci cînd ai strigat din adîncul convingerii neargumentate: "Adevărat a înviat!".

Nu alerga dupa spectacole. Nu alerga dupa minuni ieftine făcute pe scenă. Nu alerga la bolboroselile fără sens ale sectanţilor (...) Mergi la cel mai simplu dintre adevăruri, la cel mai neargumentat şi mai de neargumentat:

Hristos a înviat!
Adevărat a înviat!

Sfântul Apostol Andrei la Dunărea de Jos

Dumitru MANOLACHE

"Primește-mă în pace în locașurile Tale veșnice, ca prin plecarea mea, să se facă intrarea la Tine a celor mulți", a mărturisit cu bucurie Apostolul neamului nostru, Andrei, în momentul în care își încredința, liniștit și bucuros, sufletul în mâinile Domnului, pe crucea în formă de X, pe care a fost martirizat, la Patras. Iată moștenirea spirituală pe care ne-a lăsat-o nouă Sfântul Apostol Andrei, așa cum a fost consemnată în *"Acta Andreae Apostoli-Cum laudatione"*, o tradiție pe care specialiștii o atribuie secolului al VI-lea d.Hr. Noi, cei mulți, am intrat la Domnul pe poarta deschisă de jertfa celui care, până în ultima clipă a vieții, a rămas credincios fundamentalei sale descoperiri: *"L-am găsit pe Mesia, care Se cheamă Hristos"*, Calea, Adevărul și Viața veșnică.

Mesajul mântuirii la Dunărea de Jos

În perioada în care mesajul mântuirii ajunsese în mijlocul populației romanizate din Peninsula Balcanică, unde, în provinciile Tracia, Macedonia, Iliria și pe coasta Dalmației, predicaseră Sfântul Apostol Pavel și învățăceii săi, Evanghelia s-a făcut auzită și în Scythia Minor, Dobrogea de astăzi. Afirmația își găsește argumentația într-o referire directă, privind prezența Apostolului Andrei în spațiul Dunării de Jos, chiar în zona Galațiului. Informația, care provine din inepuizabila sursă vie, care este Tradiția, capătă o valoare deosebită, pentru că ea confirmă, încă o dată, că Dunărea, "Fluviul vieții", cum îl numea Sanctitatea Sa Bartolomeu I, Patriarhul Ecumenic al Constantinopolului, a reprezentat cel mai important focar de răspândire a cuvântului lui Hristos, în această parte de lume. Ca principală arteră de comunicare între zecile de cetăți înșirate pe ambele maluri ale fluviului, a asigurat propagarea mesajului creștin propovăduit de Sfântul Apostol Andrei și de ucenicii săi.

Apostolul, în așezarea de la Bărboși

La sfârșitul veacului al XVIII-lea, colonelul rus Meier, străbătând Moldova, a consemnat în impresiile sale de călătorie, apărute la Petersburg în 1794, cu titlul *"Descrierea ținutului Oceacov"*, o informație care circula în fostul județ Covurlui, actualul județ Galați. Iată cum suna aceasta: *"Din Valahia, drumul lui Traian intră în Moldova, lângă satul Șerbești, unde - după zisa moldovenilor - Sfântul Apostol Andrei întemeiase cea dintâi biserică creștină"*.

Pornind de la această uluitoare informație, părintele consilier Eugen Drăgoi, de la Episcopia Dunării de Jos, a efectuat o importantă cercetare în zonă și a ajuns la concluzia că biserica ridicată de Sfântul Andrei aici, și pomenită în tradiția consemnată de Meier, s-a aflat în așezarea daco-romană de la Tirighina-Bărboși, în imediata apropiere a municipiului Galați, și în vecinătatea localității Șerbești. Această așezare, cunoscută ca punct strategic și de pază militară romană pe drumul de nord de Galați, spre Prut și Siret, este foarte veche. Aici, în perimetrul cetății dacice, peste care romanii au construit Castellum-ul și castrul de la Bărboși, au fost descoperite două emisiuni monetare din timpul împăraților Nero (54-68) și Domițian (81-96). Or, se știe că martirajul Sfântului Andrei, la Patras, a fost stabilit de mulți istorici în vremea lui Nero, sau în prima parte a domniei lui Domițian.

Apostolatul care a născut o nouă lume și o nouă civilizație

Încercând să evaluăm într-un context mai larg această informație, apreciem că cetatea "bărboșilor" de la Tirighina a fost, alături de "Peștera Sfântului Andrei", din vecinătatea comunei Ioan Corvin, județul Constanța, și, poate, de Piscul Crăsani (celebra Cetate a Soarelui Hellis), din inima Bărăganului, un alt punct strategic al misiunii Sfântului Andrei. Un alt "cartier general", de unde mesajul mântuirii a fost propagat radial, prin ucenicii săi, în cetățile de pe malul drept al fluviului, din actuala Dobroge, în nordul fluviului, spre Moldova și spre Nistru, unde ceva mai târziu, în malurile sale, a fost ridicat un vast complex mănăstiresc rupestru, sau spre așezările din cotul Carpaților, unde, peste câteva secole, avea să înflorească o autentică și puternică viață creștină, dovedită de numeroasele biserici și chilii rupestre, existente și acum în zonă.

Mărturiile arheologice creștine, din secolele II-IV (printre care și o cruciuliță de sidef din secolul al II-lea) găsite aici, ca și mormântul primului creștin de la noi cunoscut cu numele, Inocens, descoperit la Bărboși, nenumăratele tradiții andreene practicate și astăzi în acestă zonă, pledează pentru o viață creștină timpurie la Tirighina.

Conform părintelui Eugen Drăgoi, anexarea ulterioară a sudului Moldovei, limitată de Valul lui Traian, la Imperiul Roman, face posibil faptul ca Bărboși să fi reprezentat limita nordică a ariei de evanghelizare a Sfântului Andrei, după care a început periplul întoarcerii spre Patras.

Astfel s-a născut, *"prin apostolatul celui sfințit pentru a propovădui din vistieria lui Hristos o nouă lume și o nouă civilizație, care, în ciuda anilor ce trec, spiritual, rămâne mereu actuală, iar în starea de învechire lumească, are mereu șansa reînnoirii duhovnicești"*, cum, spunea Prea Sfințitul Casian, Episcopul Dunări de Jos, creștinismul românesc, atât de vechi, de viu și de original.

Păcate legalizate în România

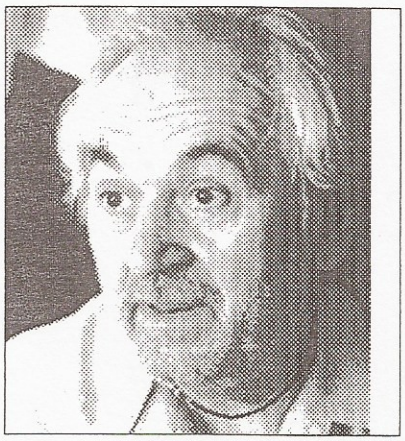

Medicul Pavel Chirilă este doctor în științe medicale și cercetător științific gradul I. Preocupat de metodele de tratament alternative, dr. Chirilă este președinte fondator al Asociației Filantropice Medicale "Christiana" și director fondator al Centrului Medical "Naturalia", din Voluntari - Ilfov. Între altele, a publicat *Conceptul de medicină creștină* (vol. I, Ed. Christiana, Buc., 2001) și, în colaborare cu dr. Maria Chirilă, *Terapia naturistă* (Ed. Christiana, Buc. 1993).

Dr. Pavel Chirilă consideră că societatea rom^nească se află în fața unor mari provocări venite pe calea unor legi nocive, importate din Occident. Este vorba despre acele inițiative legislative care se referă la: prostituție, homosexualitate, avort, concubinaj și eutanasie.

O lege care să reglementeze prostituția în România ar fi acceptabilă măcar din perspectiva limitării fenomenului și a stopării transmiterii bolilor sexuale?

Legiferarea prostituției este un păcat care apasă asupra celor care propun legea, asupra celor care o promovează în Parlament, asupra celor care o pun în aplicare, asupra celor care sunt de acord cu ea și asupra celor care nu reacționează împotriva ei.

Ideea că va asigura o protecție față de bolile cu transmitere sexuală este falsă. În perioada de incubație a unei boli venerice (20-40 de zile), când nu există nici un semn clinic sau biologic de boală, prostituata transmite boala fără să poată fi depistată și, deci, fără nici o opreliște. În plus, legea propusă- și care din fericire nu s-a aprobat, cel puțin deocamdată - prevedea o atitudine nediscriminatorie a prostituatei față de clienții ei, adică ea nu avea voie să refuze clienții, indiferent de starea lor de sănătate. Cercetările statistice ale altor țări dovedesc o creștere progresivă a cazurilor HIV - pozitive, începând cu momentul înrolării prostituatei într-un bordel. Indicatorii de sănătate din țările unde prostituția este legalizată arată o incidență mai mare a SIDA (boală gravă, mortală) decât în țările unde prostituția nu este legalizată încă.

Homosexualii au astăzi libertate de manifestare în România. În ce fel afectează această realitate societatea noastră?

Homosexualitatea este un păcat încă mai grav decât prostituția. Știm că Sodoma și Gomora au fost pedepsite cu foc pentru că locuitorii lor păcătuiau astfel.

Societatea românească este profund afectată, pentru că tinerilor li se prezintă - prin legislația dezincriminării - aberantul ca fiind normalul. În plus, statisticile medicale arată că, în SUA, cauza cea mai des întâlnită a mortalității la bărbații între 22-42 ani este SIDA, ceea ce exprimă cea mai mare tragedie și rușine a unei națiuni.

Homosexualii trebuie ajutați să se vindece. Ei sunt bolnavi trupește și sufletește în același timp, dar pot fi recuperați de o societate normală.

Numărul de avorturi comise în perioada post-comunistă plasează România pe unul din primele locuri la acest capitol. Există vreo explicație medicală pentru această patimă a crimei ?

În România s-au practicat circa 11 milioane de avorturi în anii de după decembrie 1989.

Nu există o explicație medicală a acestui fenomen. Mai degrabă el este expresia unei lipse îngrijorătoare de educație religioasă, a lipsei fricii de Dumnezeu. Acest flagel poate fi oprit printr-o educație religioasă vie și permanentă.

Traiul în doi în afara cununiei a devenit banal în România de azi. Autoritățile intenționează chiar să-l legifereze. E o inițiativă firească?

Legiferarea concubinajului este un atentat clar la valoarea de taină creștină a cununiei. Nu văd alt raționament al promovării ei.

În Occident a existat - și încă mai persistă - o dezbatere aprinsă asupra eutanasiei. La noi nu s-a pus încă problema cu acuitate. În cazul legalizării în România a eutanasiei, apare o dilemă de ordin moral. Cum ați rezolva-o dumneavoastră?

Eutanasia este o practică demonică. Legiferarea ei ar permite o suită de alte păcate și abuzuri. Este echivalentă cu o sinucidere pentru cel care o cere. Este în același timp o crimă pentru cei care efectuează actul eutanasic, îl asistă sau îl legiferează. Este un atentat la încrederea în serviciile medicale, căci spitalele ar deveni în același timp instituții ale vieții și ale morții. Eutanasia micșorează șansele de mântuire ale unui bolnav, scurtându-i zilele sau clipele care i-ar aduce pocăința și împăcarea cu Dumnezeu și cu oamenii. Eutanasia ar crea cadrul favorabil traficului cu organe pentru serviciile de transplant.

Un medic creștin trebuie să se opună cu tenacitate tuturor acestor legi care bântuie prin lume și în special prin Europa.

interviu realizat de
Claudiu TÂRZIU

HARRY POTTER
sau popularizarea vrăjitoriei (II)

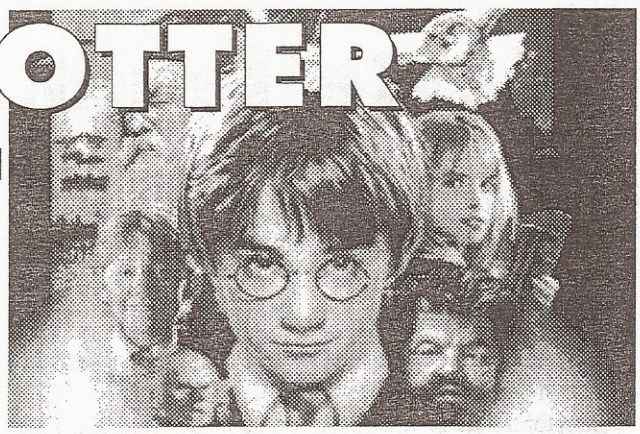

Monahul INOCHENTIE

Pot fi întâlnite în cărţile lui Rowling multe personaje binecunoscute în ocultism. De exemplu, Nicholas Flanel şi soţia sa Perenelle sunt menţionaţi. Aceştia au fost nişte ocultişti care au trăit în secolul XIII. Nicholas Flanel a practicat alchimia şi a devenit celebru ca şi creator al "pietrei filozofale".[14] Piatra trebuia să transforme orice substanţă în aur şi să producă elixirul vieţii care făcea pe oricine nemuritor. Rowling e lipsită de imaginaţie atunci când introduce personajele Nicholas Flanel şi soţia sa în carte împreună cu însăşi "piatra filosoală". În mod identic sunt menţionaţi Adalbert - un episcop de Canterbury din secolul VII, condamnat la moarte pentru vrăjitorie (prezentat, firește, într-o perspectivă pozitivă de către autoare); şi Paracelsus, un alchimist elveţian.

Un personaj din cărtile doamnei Rowling care ar trebui sa dea serios de gândit cititorilor creştini este "Cassandra Vlabatsky". În mod persuasiv, Richard Abanes arată că acest personaj este numit astfel după renumita Helena P. Blavatsky, al cărei nume este rearanjat pentru a masca menţionarea făţişă[15]. H.P. Bavatsky a trăit în secolul XIX şi este fondatoarea Societăţii Teosofice al cărei scop era "să se opună materialismului ştiinţific şi oricărei forme de teologie dogmatică, în special cea creştină pe care conducătorii societăţii o privesc ca fiind extrem de periculoasă".[16] Blavatsky s-a autocaracterizat si a fost descrisă de discipoli şi colaboratori ca fiind posedată de către "cineva"[17], şi mai mult decât atât, a scris în termeni foarte clari că "Satan, şarpele din Geneză, este adevăratul creator şi binefăcător, Tatăl lumii spirituale".[18]

De asemenea, Rowling introduce multe personaje pagâne şi mitologice foarte cunoscute, folosindu-le numele pentru personajele sale, cum ar fi: Minerva (zeiţa romana), Argus (uriaşul cu 1000 de ochi din mitologia greacă), Circe (vrăjitoarea din Odiseea) şi Cliodna (zeiţa druidă/celtică încă venerată de către neopăgânii moderni).[19]

Powling nu creează o a "doua lume" cum ar fi cea creeata de Tolkein în centrul pământului, ci mai degrabă "o lume paralelă", una care urmăreşte îndeaproape activitatea ocultă contemporană. De fapt, după cum afirmă R. Abanes: "Înţelegerea deplină a doamnei Rowling în ce priveşte mecanismul ocult este atât de evidentă în cărţile sale încât în timpul unei emisiuni de radio în direct, o persoană care se declară a fi "vrăjitor"(un practicant al magiei)[20], o intreabă entuziasmat pe autoare dacă a fost ea însăşi membră a Asociaţiei Vrăjitorilor (Wicca). Când Rowling a răspuns negativ, interlocutorul a fost şocat şi a replicat: "Ei bine, v-aţi făcut temele destul de bine". Acest interlocutor a continuat să-şi exprime admiraţia pentru seria Harry Potter, nu numai pentru că prezintă atât de multe practici oculte, ci şi pentru faptul că prezentarea magiei într-o lumină favorabilă a ajutat-o pe fiica sa sa se obisnuiască cu propriile sale practici de vrăjitor şi magician.".[21]

Atragerea tineretului la practicarea magiei

Aici se află pericolul. Cărţile sale reflectă atât de bine activitatea ocultă contemporană încât ele devin un mijloc firesc de introducere a tinerilor în adevarata magie. Federaţia Păgână din Anglia a desemnat un tânăr membru (în septembrie 2001) să răspundă numărului crescând de întrebări venite de la tineri. Reprezentantul media, Any Norfolk, atribuie interesul crescând al tineretului pentru vrăjitorie cărţilor Harry Potter şi piatra filozofală, celorlalte cărţi din seria Potter şi spectacolelor TV cum ar fi: "Sabrina, vrăjitoarea adolescentă", "Buffy, ucigaşa de vampiri". În continuare, a declarat că, după ce apare fiecare articol despre vrăjitorie sau păgânism, "avem un număr ridicat de telefoane, primite majoritatea de la tinere fete".[22]

De ce le este oare atât de greu oamenilor să creadă că seria Harry Potter ar putea să-i introducă uşor într-o practică ocultă contemporană? Nu este deloc surprinzător faptul că şi Rowling şi fanii neagă orice intenţie de a iniţia oamenii, în special copii, în vrăjitorie. Oricum, e de notat reacţia ei faţă de coperta ediţiei Harry Potter şi piatra vrăjitorului publicată de Editura Scholastic. În timpul unui interviu din aprilie 1999 despre ilustraţiile diverselor ediţii ale cărţilor sale, Rowling a comentat entuziasmată: "Coperta ediţiei Scholastic ilustrază cel mai bine modul în care mi-am imaginat cum ar trebui să apară cartea. Seamănă cu o carte de vrăji datorită culorilor şi a stilului ilustraţional."

Traducere:
Georgiana ŢARĂLUNGĂ
Simona ISTRATE

14 Cartea autoarei J.K. Rowling a avut la început titlul *Harry Potter şi piatra filosofală*, atunci când a fost publicata în Anglia. Titlul a fost modificat în *Harry Potter şi piatra vrăjitorului*, de Scholastic Books Inc., care este editorul american al cărţii.

15 Rowling foloseşte o anagramă identică atunci când unul din pseudonimele lui Voldemort este introdus sub forma anagramei "Tom Marvolo Riddle". Acest pseudonim este elucidat când literele sunt rearanjate sub forma "Eu sunt Lord Voldemort".

16 Dintr-o broşură a Societăţii Teozofice citată în cartea *The Hidden dangers of the Rainbow (Pericolele ascunse ale curcubeului)* de Constance Cumbey (Shreveport, Lousisiana: Huntington House,1983),p. 45.

17 M.K. Neff, *Memoriile personale ale Helenei P. Blavatsky*, p. 244.

18 Helene P. Blavatsky, *Doctrina secret* (Los Angeles:Compania Teozofica, 1925), vol. 3, p. 386.

19 Abanes, p. 30-32.

20 Abanes foloseşte intenţionat cuvântul "Magick"(agie) pentru a evidenţia asemănarea dintre magia folosită de Harry Potter şi cea practicată de Aleister Crowley (întemeietorul satanismului - n.n.).

21 Abanes, p. 24, citand-o pe Rowling.

22 "Fanii lui Potter se indreapta spre vrăjitorie", "This is London" (Associated Newspaper Ltd, August 4, 2000).

EPISTOLAR MONAHAL:

Pr. Ilie Cleopa către Pr. Arsenie Boca

Adrian Nicolae PETCU*

În dosarul de urmărire informativă care i s-a întocmit părintelui Arsenie Boca în perioada 1943-1989[1] , printre alte mărturii documentare de mare valoare se află două scrisori, în original, bătute la mașină și semnate de părintele Ilie Cleopa. Epistolele, pe care le redăm mai jos, au fost trimise părintelui Arsenie Boca, duhovnicul mănăstirii Prislop între 1949-1959. Prezența lor în dosar dovedește faptul că acestea niciodată nu au ajuns la destinatar, ci au fost interceptate de către Securitate, așa cum s-a întâmplat cu altele trimise de credincioșii care mergeau în pelerinaj la așezământul nicodimian.

Conținutul acestor mărturii arată o comunicare care exista între cele două oaze de spiritualitate din România supusă de comunism: în Moldova era mănăstirea Slatina, al cărei stareț era părintele Cleopa, cu o comunitate formată din trăitori de înaltă ținută duhovnicească, care de altfel viețuiau după rânduiala Sf. Teodor Studitul [2], și în Ardeal, mănăstirea construită de Cuviosul Nicodim de la Tismana și care reprezenta un etalon religios pentru însetații izvorului spiritual.

Scrisorile au fost interceptate de organele de represiune în scopul ruperii legăturilor dintre cele două centre monahale. Pelerinajele la cele două mănăstiri îngrijorau poliția politică din România, care a încercat prin orice mijloace să le diminueze activitatea religioasă. De fapt, ideea centrală din aceste documente era dorința obștei din Moldova de a se bucura în mod direct de cuvintele de învățătură ale părintelui Boca.

Prin publicarea acestor două scrisori dorim să redăm o secvență din mult frământata istorie a monahismului ortodox românesc din timpul persecuției comuniste.

Pe 12 aprilie a.c., Părintele Cleopa ar fi împlinit 91 de ani.

Părintele Boca

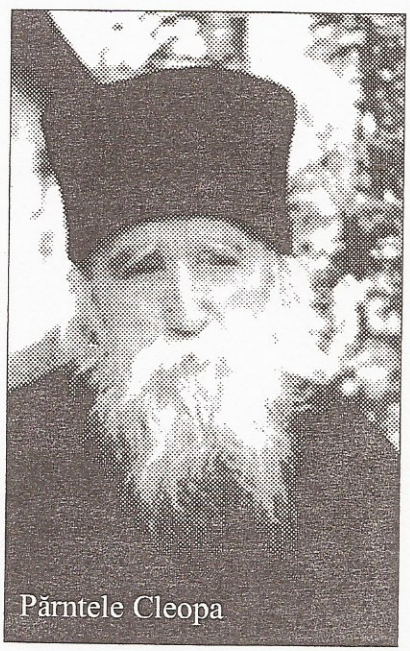

Părntele Cleopa

(1)

RPR
Sf. Mitropolie a Moldovei
"OBȘTEA SF. TEODOR STUDITUL"
SFÂNTA MĂNĂSTIRE SLATINA
Comuna Drăceni-Județul Baia
1950 iulie 6

Prea Cuvioase Părinte Arsenie,

Cu cea întru Iisus Hristos frățească dragoste și cu ajutorul Prea Curatei Sale Maici, vă scriu aceste puține rânduri, care aș dori să vă găsească în momentul cel mai fericit al mântuirii și al cugetării spre cele Cerești.

Părintele meu,
De multă vreme, vestea P.C. Voastre mi-a umplut sufletul de bucurie auzind că sunteți un izvor curat din care se adapă oile lui Hristos cele însetate de apa vieții.

Mult am dorit și eu însetatul a mă adăpa din acest izvor al cuvintelor pline de înțelepciune ale P.C. Voastre, dar pentru lenea mea, am rămas încurcat cu grija vieții în spinii păcatelor mele care m-au tot încurcat și mă încurcă de a mă duce după hrana cea cuviincioasă și sfatul cel spre zidire al P.C. Voastre. Iar fiindcă, pentru păcatele și lenevirea mea nu am putut în timpul trecut a vă vedea și a primi sfatul P.C. Voastre de care am trebuință ca un frate mai mic și prost și care pentru lenevirea mea îmi pierd vremea cea mai

scumpă decât toate cele de sub soare, în răspândire și moleșeală, m-am gândit să vă scriu aceste rânduri prin care mai întâi, cer iertare de întârziere, căci știu că trebuie să vă scriu mai de vreme, dar gândul că poate mă voi învrednici să vă văd m-a făcut să tac cu scrisoarea, dar acum văzând iarăși că altele mă împiedică a vă vedea, măcar prin scris am dorit a vorbi.

Părintele meu,

Mai întâi țin să vă mulțumesc din tot sufletul că totdeauna ați fost binevoitor și cu părintească dragoste față de smerita noastră obște și ne-ați trimis de acolo, pe unii din ucenicii P.C. Voastre care i-ați născut prin cuvânt, hrănindu-i până la o vreme, până ce ați socotit (că) pot să se hrănească singuri și apoi i-ați îndreptat să vină aici la noi în maidanul nevoințelor vieții de obște, precum este fratele Nicolae Naghi, fratele Vasile Târulescu și Părintele Serapion Blaga, ucenici de ai P. C. Voastre, care i-ați născut în predicile de la Sâmbăta când erați acolo. Ei totdeauna cu mare dragoste și evlavie pomenesc numele P.C. Voastre la Sfintele rugăciuni și chiar în timpul vorbirei, nu fără evlavie amintesc de numele P.C. Voastre.

Sunt oameni sinceri și merg cu Dumnezeesc dor în calea poruncilor Lui, desfătându-se întru ele ca întru toată bogăția, eu însă, sunt sărac și neiscusit și nu am cu ce să-i folosesc întru cele spre zidire căci nu am iscusința cea din lucrarea care să-i folosească tăcând, dar dragostea lor și râvna trece peste toate și nu iau în seamă neputințele mele, pentru că pământul rodește uneori și fără de lucrare. Mare bucurie ați face atât mie păcătosului, cât și părinților și fraților coviețuitori, ca să ne cercetați cu prezența P.C. Voastre, pentru că, cu toții vă păstrăm evlavie și dorim a ne învrednici de mântuitoarele învățături ale P.C. Voastre și vă rugăm cu toții în numele Domnului nostru Iisus Hristos și al Prea Curatei Sale Maici, dacă aveți putință să ne cercetați, că mare mângâiere ați aduce cu aceasta sufletelor noastre.

Mila[3] Domnului nostru Iisus Hristos și a Prea Curatei Sale Maici să vă ajute să veniți pe la noi și să ne folosiți pe noi cei săraci și neiscusiți.

Până atunci am dori să ne bucurați măcar cu o epistolă spre a noastră zidire și lămurire, dar pe cât dorim a ne scrie, mai mult dorim a ne vedea de va rândui Domnul, o zi ca aceea și de este voia Lui, așa pentru noi ar fi neuitată. Mila Domnului să vă plătească dragostea și sârguința care ați depus și la scrierea Filocaliei, împreună cu Păr(intele) Prof. Dr. Dumitru

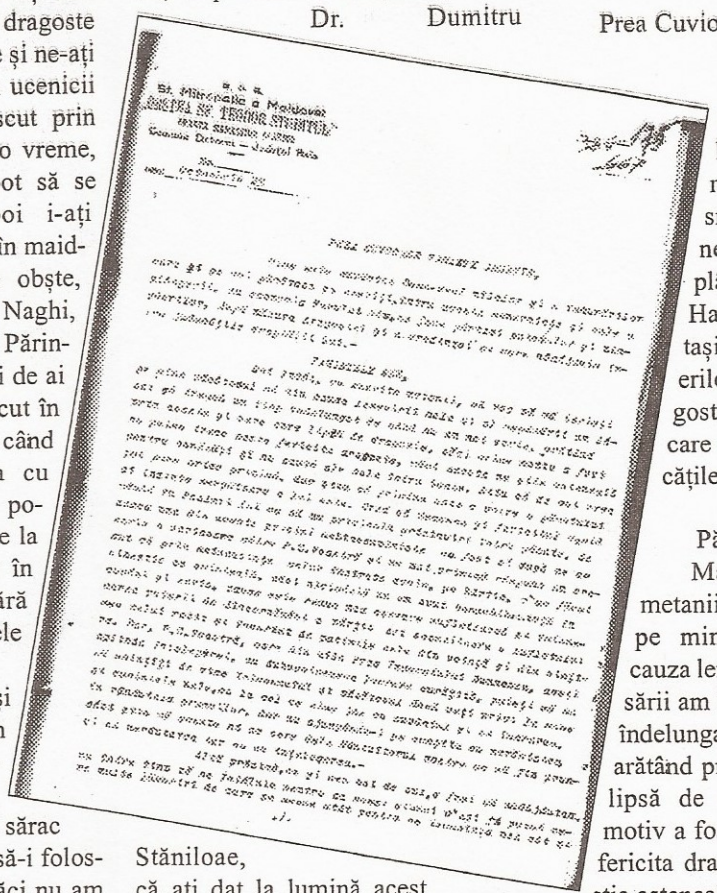

Stăniloae,

că ați dat la lumină acest tezaur mistic și ascetic al Sf. Părinți, de unde se adapă cei doritori de a merge spre urcușul desăvârșirii, cred că bunătatea și mila Domnului nu va vă lăsa nerăsplătiți, pentru această osteneală, pentru care v-ați sârguit a pune nutreț ales duhovnicesc în ieslea oilor Lui Hristos.

La încheiere dorim din tot sufletul a ne cerceta pe noi păcătoșii, iar dacă pentru aceasta nu suntem vrednici, măcar a ne mângâia prin scrisoare.

Al P.C. Voastre mai mic și neiscusit frate în Hristos Domnul, care mă plec sărutându-vă mâinile.

Stareț
Arhimandrit - Cleopa și soborul ss
Cleopa Ilie

"ACNSAS, fond Informativ, dosar 2637, vol. III, f. 248-249.

(2)

RPR
Sf. Mitropolie a Moldovei
"OBȘTEA SF. TEODOR STUDITUL"
SFÂNTA MĂNĂSTIRE SLATINA
Comuna Drăceni-Județul Baia
1950 octombrie 29

Prea Cuvioase Părinte Arsenie,

Bine este cuvântat Dumnezeul milelor și a îndurărilor care pe noi păcătoși și smeriți, întru această nemernicie și vale a plângerii, cu economia Harului Său, ne face părtași patemilor și mângâ-erilor, după măsura dragostei și a credinței cu care nădăjduim întru judecățile dreptății lui.

Părintele meu,

Mai întâi, cu smerite metanii, vă rog să mă iertați pe mine păcătosul că din cauza lenevirii mele și al nepăsării am lăsat să treacă un timp îndelungat de când nu am scris, arătând prin aceasta și oarecare lipsă de dragoste, căci orice motiv a fost nu putea trece peste fericita dragoste, căci aceasta nu știe osteneală pentru bunătăți și nu caută ale sale întru toate. Știu că de voi vrea pot pune orice pricină, dar știu că pricina este o voire a păcatului și înainte mergătoare a lui este. Cred că de aceea și fericitul David cântă în Psalmii lui ca să nu pricinuim pricinuiri întru păcate, de aceea una dintre aceste pricini nebinecuvântate au fost că, după ce am scris o scrisoare către P.C. Voastră și ne mai primind răspuns, am crezut că prin neiscusința celor înșirate acolo, pe hârtie, v-am făcut cine știe ce sminteală, căci niciodată nu am avut buna chibzuință în cuvânt și scris. Cauza este reaua mea

așezare sufletească și întunecarea puterii de discernământ a părții cei socotitoare a sufletului meu cel robit și încurcat de patimile cele din voință și din simțire. Dar, P.C. Voastră, care din mila Prea Înduratului Dumnezeu, aveți oglinda înțelegerii, cu duhovnicească lucrare curățită, puteți să nu vă smintiți de mine întunecatul și păcătosul dacă veți privi la mine și cuvintele mele, ca la cel ce stau jos cu cuvântul și cu lucrarea, în rânduiala pruncilor, dar nu ajungându-i pe aceștia cu nerăutatea, căci știu că aceasta ni se cere de la Mântuitorul nostru ca să fim prunci cu nerăutatea, iar nu cu înțelegerea.

Altă pricină, ca și cea de mai sus, a fost că nădăjduim, ca între timp să ne întâlnim pentru ca numai atunci v-așI fi putut cere multe lămuriri de care am nevoe atât pentru neiscusința mea, cât și pentru cum aș putea să mai rămân a fi poreclit Stareț și a mă mai bizui a conduce sufletește și pe alții, cela ce am nevoie de a fi încă multă vreme sub conducător iscusit, căci știu că necuvios lucru este a paște leul de oi și cel nelămurit prin lucrare sufletele cele ce sârguesc spre Cer.

Și acum, ceea ce m-a făcut a tresări puțin din nepurtare de grijă spre cele de folosul sufletului meu și a-mi aduce aminte de duhovnicească dragoste și iscusință a Prea Cuviosiei Voastre, îndrăznind iarăși a vă scrie, a fost sosirea în smerita noastră obște a unui frate, pe care P.C. Voastră, arătându-vă dragostea, l-ați trimis la noi, prin luna mai, iar el a ajuns aici abia acum, în luna octombrie, din motive, după cât se vede, binecuvântate. Acest frate pe lângă bucuria că a sosit la noi, ne-a adus și Iconița cu Bunul și Marele Păstor și Mântuitorul sufletelor noastre. Pe verso poartă semnătura P. C. Voastre și a iubitului frate în Hristos și ucenicul P. C. Voastre, C. Sa, iscusitul părinte Dometie (Cucuzel). Lângă iconiță și o scrisoare a P.C. Voastre, care văzând și auzind că este scrisă chiar de P. C. Voastră m-am bucurat foarte mult, căci până atunci nu am avut fericirea să vă citesc vreo scrisoare, iar citind-o am văzut acolo smerită înțelepciune și duhovnicească dragoste, strâns legate și formând lanțul de aur al dreptei socoteli - care m-a legat mai mult de dragostea P. C. Voastre, prin aceea că era scris că doriți o zi - de la Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos - ca să ne mai vedem față către față, la care și eu am zis: să fie mila Lui și rugăciunile Prea Curatei Sale Maici și să aducă la îndeplinire, când va fi voia Lui, spre a noastră mângâiere.

Iconița și scrisoarea le păstrez cu multă evlavie și de câte ori îmi aduc aminte de P. C. Voastră le citesc și mă mângâi cu ele. Mila Domnului nostru Iisus Hristos și cu ajutorul Prea Curatei Sale Maici să ne ajute să ne întâlnim și în acest veac trecător, spre mângâiere și lămurire în cel viitor spre veșnică fericire.

Dacă dorința v-ar face să mai știți cele de pe la noi vă spunem că până în prezent, cu mila Domnului și cu rugăciunile P. C. Voastre stăm cum stăm în cele spre zidire și în cele din afară de al Martei, spre vremelnica folosire.

Timpul a fost, din mila Domnului, prielnic spre toate cele cuvenite lui. Eu m-am întors din concediu(l) medical de 30 zile, care l-am petrecut o parte la via noastră de la Cotnari și o parte la Sihăstria, între vechii frați și ucenici, nu ai mei ci ai lui Hristos.

Ucenicii Prea Cuviosiei Voastre, din această obște, monahul Serapion, fratele Vasile Târulescu, fratele Nicule Naghi și ultimul frate, Temelie, care ne-a adus scrisoarea și Iconița - acum de curând, toți se află bine cu rugăciunile P. C. Voastre. Atât ei și eu, cât și tot soborul vă dorim a vă vedea, când va rândui Dumnezeu, în mijlocul nostru, spre a ne folosi și a ne bucura și a ne mângâia de vederea cea împreună. De va fi mila Domnului, de care nu suntem vrednici.

Încă vă rugăm, cu frățească dragoste și smerite închinăciuni, dacă vă mai vine vreun suflet care dorește viață monahicească de obște cu rânduiala ce s-a pus la noi, să-l îndemnați către această mică turmă, adunată în numele Domnului. Încă ne rugăm, dacă aveți bunăvoință și vreme, a ne mângâia măcar prin câteva rânduri, dacă nu puteți cu venirea de față la noi.

Spuneți smerite închinăciuni iubitului frate, în Domnul, Dometie, pândarul viei lui Hristos.

Spre încheiere vă rugăm să primiți din partea noastră și a întregului sobor, smerite închinăciuni și duhovnicească dorire în Domnul.

STAREȚ

ARHIMANDRIT, ss Cleopa Ilie

"Ibidem, f. 175-177.

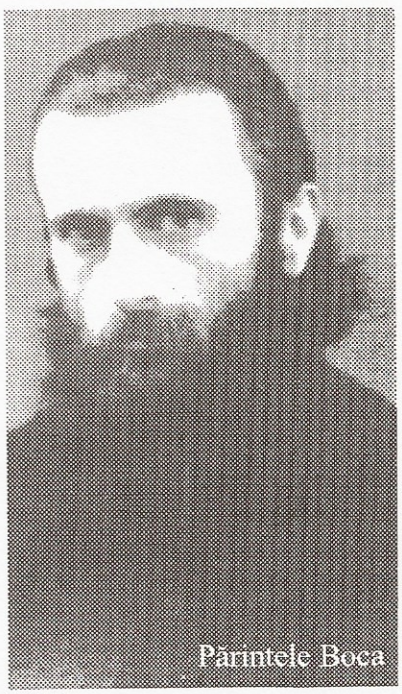

Părintele Boca

NOTE

* cercetător la CNSAS

1 - Vezi studiul nostru "Părintele Arsenie Boca în percepția poliției politice din România, 1943-1989", în curs de apariție.

2 -. Pr. A. Gabor, A. N. Petcu, Biserica Ortodoxă Română și puterea comunistă în timpul patriarhului Justinian, în "Anuarul Facultății de Teologie Ortodoxă, Universitatea din București", an II, București, 2003, p. 131.

3 - În partea stângă a paginii este scris cu cerneală albastră: "Scrisă la mașină de mine, Vasile Târulescu, fost închinator al Sf. Mănăstiri Sâmbăta și Prislop. Astăzi smeritul frate Vasile care vă trimit **niște metanii.** P.C. părinte stareț Cleopa are multă evlavie la C. Voastră și mult s-ar bucura dacă ne-ați face o vizită, chiar dacă ne-ați scrie. Tot același smerit frate Vasile Târulescu".

ISTORIA ca obiect de invrăjbire

Petru ROIBU

A flat în degringoladă politică, economică, religioasă și de identitate, statul moldovean dintre Prut și Nistru încearcă cu disperare să creeze o solidaritate națională artificială printr-o veche strategie de manipulare. Guvernanții comuniști intensifică ideea conspirării inamicului numit România, în speranța coagulării populare și a unui iluzoriu sprijin acordat statului. Inventarea unui inamic extern care să abată atenția de la problemele interne, se dovedește a fi însă mai mult decît jignitoare pentru România.

Într-o serie de articole publicate în oficiosul guvernului comunist, *Moldova Suverană*, un anume Sergiu Nazaria face afirmații terifiante, demne de cele mai sumbre vremuri staliniste și brejneviste. Tratînd subiectul învățămîntului istoric din Republica Moldova, el creionează concepțiile oficialilor comuniști - idei monstruoase pentru vremuri tulburi, adresate unei populații înfometate, adusă în stadiu de obedientă politică și batjocorită cultural.

În urma demonstrațiilor din ianuarie-aprilie 2002, a fost declanșată și o dezbatere națională pe acest subiect, guvernul propunînd înlocuirea "Istoriei românilor" cu "Istoria Moldovei". Rezistența populară a determinat chiar și o intervenție a Consiliului Europei în direcția respectivă. Concomitent cu două seminarii comune ale profesorilor de istorie basarabeni cu experții C.E. (septembrie 2002 și februarie 2003) s-a format și o comisie care ar trebui să elaboreze concepția predării/învățării Istoriei în școală. Deși din această comisie fac parte personalități respectabile - D.Dragnev, A. Eșanu, V. Dergaciov, I. Niculiță - trebuie să ne imaginăm că "sabia" guvernului stă necruțătoare deasupra lor.

Într-o asemenea situație, ziarul oficial al autorităților comuniste dă cîteva prețioase indicații istoricilor basarabeni. Apreciind că moldovenii *"nu se consideră români și de aceea acest obiect (Istoria Românilor) este interpretat de ei ca impunere a istoriei unui popor vecin"*, Sergiu Nazaria își începe argumentația cu o concluzie formulată apriori: *"Obiectul Istoria Românilor nu contribuie la consolidarea societății moldovenești ci la tensionarea situației politice și a relațiilor interenice"*.

Folosindu-se în mod perfid de sugestia Consiliului Europei ca acest manual să se intituleze simplu "Istorie", S.Nazaria creează o analiză elucubrantă din care vom reda unele pasaje. Asfel, el apreciază că *"evenimentele din 2002 au demonstrat că datorită Istoriei Românilor a crescut în republică o generație de apatrizi gata să lichideze statalitatea moldovenească"*. Mai mult, *"predarea Istoriei Românilor în școlile din Republica Moldova face imposibilă reîntregirea teritorială a Moldovei și soluționarea problemei transnistrene. Istoria Românilor irită populația din stînga Nistrului și le dă separatiștilor motive propagandistice, alimentînd ideea unirii Moldovei cu România."*

Utilizarea acestor aberații a devenit un lucru comun și adeseori nu mai reacționam la repetarea unor inepții deviante. Mai nou, însă, politrucii din republică își permit chiar să batjocorească momente sacre ale istoriei noastre naționale, aducînd injurii directe unui vecin care se abține de la provocări iresponsabile. Evenimente precum Unirea lui Mihai Viteazul, Unirea din 1918 și războiul contra URSS (1941-1944) sunt minimalizate, ironi-

zate şi tîrîte în mocirla unor teorii neo-leniniste. În viziunea *Moldovei Suverane*, unirea Basarabiei cu ţara în 1918 *"s-a înfăptuit prin cea mai brutală violare a voinţei majorităţii populaţiei ţinutului nostru, el fiind anexat de armata română"*. Pentru S. Nazaria, 1918 a echivalat cu *"o atmosferă de ocupaţie militară românească şi teroare feroce, cînd au fost demonstrativ împuşcaţi mii de oponenţi ai politicii de unire cu Romania"*.

Oferindu-ne o mostră a gîndirii istorice tip Voronin, Nazaria ne permie să vizualizăm viitoarea materie pe care o vor studia tinerii basarabeni: o falsitate ştiinţifică dublată de idei xenofobe, anti-româneşti, un mixaj între un naţionalism fără identitate şi o sumă a teoriilor sovietice referitoare la români.

Într-o conjunctură politică destul de tensionată la graniţele imperiale ale Rusiei, acest guvern bolşevic al Basarabiei nu înceteăză a lansa provocări primitive la adresa României.

Guvernul de la Bucureşti ar trebui să abordeze o politică mai fermă faţă de ostilitatea permanentă a diversioniştilor KGB-işti care conduc Republica Moldova. Găzduirea unor asemenea idei de către ziarul oficial al autorităţilor moldovene pare să fi întrecut orice măsură a unui minim respect reciproc între două state vecine. Chiar dacă "ne ţinem de neamuri" - după gîndirea politică vulgară a conducătorilor basarabeni -, Moldova bolşevică ar trebui să primească unele corecţii drastice din partea unui guvern care se dă atît de băţos în plan intern.

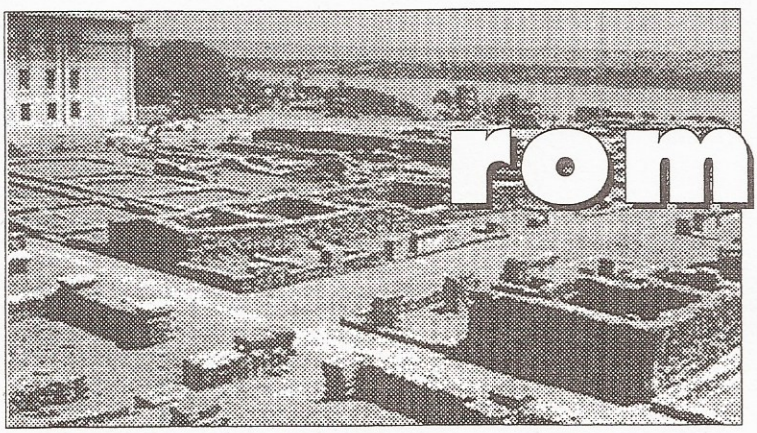

Pe urmele românilor din Balcani

Dragoş CURESCU

Vitregiile evenimentelor istorice au făcut ca unitatea geopolitică a românităţii orientale, a străromânilor scoborâtori din vestitele neamuri antice ale tracilor şi romanilor să fie spartă în a doua jumătate a primului mileniu prin pătrunderea neamurilor barbare. Ramura sud-dunăreană a unitarului corp etnic - romanizat pe altoiul viguros al tracilor - avea să fie nevoită să se retragă din faţa înaintării migratorilor, încă păgâni, stabilindu-se tot mai în josul Peninsulei Balcanice, unde îi găsim şi astăzi, în mare număr, respectiv în Serbia, Muntenegru, Macedonia, Bosnia, Bulgaria, Grecia şi Albania.

Secolele care au urmat au constituit pentru românii balcanici (numiţi vlahi în izvoarele istorice medievale, macedoromâni, aromâni sau armâni, dar ei înşişi numindu-se numai români), trăirea unor timpuri eroice, în care trecerea prin această lume nu se putea concepe decât vorbind graiul părinţilor şi strămoşilor, cultivând tradiţiile acestora, înnobilându-şi existenţa prin păstrarea datinilor transmise pe cale orală din tată-n fiu, singularizându-se prin toate aceste perene virtuţi în mijlocul unor mase balcanice de neamuri slave, greceşti, şi mulsulmane (sau musulmanizate) fapt remarcat, de-a lungul vremurilor, de numeroşi călători şi oameni de ştiinţă europeni.

Ca trăsături generale, toate sursele documentare şi istoriografice surprind trasăturile intrinsece ale unei fizionomii etico-spirituale comune, în multe puncte, cu a românilor nord-dunăreni.

În ceea ce priveşte unitatea etnică românească în Balcani, ea este concretizată în plan lingvistic de existenţa binecunoscutelor patru dialecte ale limbii române: dacoromân, aromân, meglenoromân, şi istroromân.

Sintetizând părerile romaniştilor în ceea ce priveşte limba străromână, să subliniem că vlahii, oriunde se găsesc, în Pind, la Dunăre, sau în Carpaţii nordici, vorbesc aceeaşi limbă. Fondul etnic moeso-dacic a fost omogen, romanizarea lucrând pe aceleaşi baze atât la nord, cât şi la sudul Dunării.

Mărturiile călătorilor străini, documente medievale şi moderne arhivistice, însumează mărturii dintre cele mai relevante privind vitalitatea, puterea de creaţie materială şi spirituală, capacitatea de penetraţie a elementului românesc sud-dunărean.

Din păcate, însă, asprimea mult mai mare a vieţii de zi cu zi, insecuritatea cotidiană, privaţiunile de toate felurile, impuse de lipsa unei forme politice proprii de organizare şi conducere, au accentuat acele trasături ce constituiau garanţia perpetuării fiinţei etnice a unui popor pentru care salvarea acestuia a constituit suprema raţiune a existenţei sale: *"mai bine vom muri, decât să nu mai fim"*.

Ne gândim, din această perspectivă, la acea austeritate a moravurilor şi care nu era, în fapt, decât expresia

unor caractere puternice, nevoite a se modela și înfățișa lumii în împrejurări istorice vitrege.

Ne gândim la rolul atât de remarcat al femeii valahe sau armâne, păstratoare a datinilor și a limbii (mai mult decât barbații nevoiți a se mișca într-un spațiu geografic și spiritual mult mai larg, pentru a-și câștiga existența - intrând, în acest chip, în contact cu străinii de neam, limbă, credință).

Ne gândim la demnitatea temperamentală înnăscută, atât de necesară într-o lume în care dreptul forței prima și condiționa, nu de puține ori, chiar conservarea vieții individuale și a comunității.

Ne gândim la trăinicia de caracter, ce mergea până la sacrificiul de sine; la fidelitatea cuvântului dat, proprie numai unor nobile personalități și popoare, pentru care onoarea era mai presus decât însăși viața.

Urmașă a romanității orientale, populația vlahă din Peninsula Balcanică s-a constituit secole de-a rândul, prin elementele sale cele mai capabile, laborioase și pline de inițiative, în purtătoarea și susținătoarea unor însemnate activități economice.

Deși majoritatea vlahilor sud-dunăreni aveau drept ocupație de căpetenie păstoritul, mai ales până la primul război mondial, când împrejurările geopolitice facilitau pendularea cu turmele de oi pe spatii întinse din cuprinsul aceluiași stat, respectiv Imperiul Otoman, în partea sa europeană, aceasta nu era câtuși de puțin unica îndeletnicire principală.

Românii sud-dunăreni erau nu numai păstori, ci și mari negustori. Trăind într-un ținut greu de străbătut (Peninsula Balcanică fiind plină de munți și de adâncituri) cine se mișca cu turmele, ducea și aducea pe cai și pe catâri tot felul de mărfuri, adică făceau comerț.

Pe când celelalte neamuri balcanice stăteau locului, vlahii și aromânii erau pe toate drumurile. Și trebuiau să fie, deoarece tot ei lucrau lâna turmelor. Cu postavurile lor puteau îmbraca armate întregi. Alături de industria rurală, mai aveau și o industrie orășenească foarte variată.

În afara hotarelor României, la sud de Dunăre, pe lângă sârbi, croați, muntenegreni, greci și albanezi, trăiesc de sute de ani români și macedoromâni (aromâni). Neamul românesc îl întâlnim de-a lungul Dunării, ca și în Valea Timocului, în Banatul "Sârbesc" și în Voivodina, în Macedonia istorică, în Tesalia și Epir, în Albania și în îndepărtata Peninsulă Istria. Este vorba de locuri populate masiv de români altadată, unde existau sute și sute de sate sau orașe cu o populație preponderent românească.

În Serbia, în regiunea autonomă Voivodina, trăiesc români, concentrați în Banatul "sârbesc", unde există multe sate și orașe cu o numeroasă populație românească, cum sunt: Uzdin, Straja, Sarcia, Vârșeț, Costei, Novi Sad, Torac, Zrenjanin, Marcovat, Alibunar, Vladimirovăț, Seleuș, Ovcea, Begheiti, Deliblata, Pancevo și multe altele.

De-a lungul Dunării, de la Kladovo până la granița cu Bulgaria, în Serbia de nord-est, trăiește o numeroasa populație românească, cu o evoluție specifică, determinată de condițiile aparenței statale și strâns legată de istoria românilor și evoluția țării de origine, cunoscuți și sub numele de "românii timoceni" sau vlahi. Centrele mai importante ale lor sunt: Kladovo, Negotin, Zajecear, Boljevac, Despotovac, Svilajinac, Zabari, Malo, Crnjica, Petrovacna Mladi, Zagubica, Bor, Majdonpek, Geanova, Veliko, Grădiște, Pozarevac, etc.

Grupul româno-valahilor din nord-estul Serbiei este mult mai numeros decât cel din Voivodina.

Despre etnia românească din Bulgaria, din păcate, nu există date precise cu privire la numărul lor. Românii din Bulgaria trăiesc în majoritatea cazurilor în satele din Valea Dunării. Există și sate în interiorul țării, însă cei mai mulți sunt concentrați în valea bătrânului Istru. Se apreciază ca numărul românilor ar fi de ordinul sutelor de mii, fiind a treia etnie ca pondere demografică, după bulgari și turci. *(va urma)*

Basarabia: presa independentă în colaps

Ioan FURTUNĂ

Concluziile unui raport asupra stării mass media independente din Republica Moldova - efectuat de Doug Cosper, de la *Knight International Press* -, dat publicității recent, sunt extrem de grave. În Basarabia nu se poate vorbi despre o reală indepedență a presei până când nu se va petrece o îmbunătățire a climatului economic. În acest timp, pentru a struni presa nesupusă, guvernul nu se dă înapoi de la șantaj, presiuni economice, arestări abuzive și agresiuni asupra unor ziariști incomozi. Oricum, cele mai influente instituții media sunt deja sub controlul Puterii de la Chișinău.

Raportul lui Cosper este rodul a 11 zile de interviuri cu 20 de jurnaliști, profesori de jurnalism și analiști, desfășurate în Chișinău, între 27 ianuarie și 6 februarie 15a.c., la solicitarea Centrului pentru Jurnalism Independent din Republica Moldova. Studiul nu se pretinde unul exhaustiv, ci o prezentare succintă a provocărilor care au loc în procesul de dezvoltare a presei moldovenești independente, din punctul de vedere al celor intervievați.

Jurnaliștii intervievați de Doug Cosper au afirmat că două sunt cauzele de inhibare a dezvoltarii presei în Moldova: o economie slabă și un guvern comunist ostil pe față libertății de exprimare.

Potrivit lui Doug Cosper, în Republica Moldova nimeni nu este atât de naiv încât să-și închipuie că economia precară, înăbușitoare pentru mass media, ar putea să se redreseze curând. Această constatare îi împinge pe patronii și șefii de ziare la felurite compromisuri cu Puterea, care poate dirija importante fonduri spre publicațiile prietene. De aceea, între cele 94 de ziare din republică, nu există nici un cotidian adevărat. Trei publicații apar de patru ori pe săptămână și se intitulează cotidiene. Tirajele, neauditate, variază între 30.000 de exemplare și câteva sute de exemplare. Cele mai populare săptămânale se citesc în doar câteva mii de exemplare. Cam o duzină dintre cele mai viabile se bat pentru piața din Chișinău.

Există nouă servicii de știri de televiziune în Capitală, dominate autoritar la capitolul audiență de către postul guvernamental TV Moldova, singurul, de altfel, care emite, în toată țara.

Cele 22 de posturi de radio sunt net dominate de audiența postului oficial al statului, Radio Moldova. În aceste condiții, orice opinie neconformă cu politica oficială poate fi înăbușită, iar obedienta - răsplătită.

Cei interveivați pentru întocmirea raportului susțin că actualul guvern de la Chișinău înclină - cum altfel? - spre teoria comunistă conform căreia mass media există pentru a servi statul (a se citi partidul).

Salarii de 20 de dolari

Într-un stat în care, potrivit analiștilor economici, peste 50% din cetățeni trăiesc cu mai puțin de doi dolari pe zi (o slujbă la stat este plătită cu aproximativ 20 de dolari pe lună), nu sunt bani nici pentru presă.

Aproximativ un milion din cei 4,5 milioane de locuitori ai republicii sunt la muncă în străinătate. Banii trimiși acasă alimentează economia subterană (60% din afaceri sunt făcute pe piața neagră).

Una peste alta, "toată lumea supraviețuiește, dar nimeni nu știe cum" - potrivit reporterului de televiziune Arthur Corghencea.

Piața de publicitate este foarte mult influențată de politică în Republica Moldova, afirmă Val Butnaru, directorul *Jurnalului de Chișinău*. În vreme ce ziarul *Flux*, de pildă, care este tipărit într-un tiraj de 30.000 de exemplare, are una-două reclame pe ediție, ziarele care sprijină guvernul, chiar dacă sunt editate într-un număr mult mai mic de exemplare, sunt pline de reclame plătite. "Nimeni nu îndrăznește să cumpere publicitate într-un ziar al opoziției", explică Val Butnaru. Guvernul poate face mari

necazuri omului de afaceri care ar încălca embargoul.

În plus, piața de publicitate este acaparată de ziarele în limba rusă, în principal pentru că afacerile din Moldova sunt conduse de la Moscova. Acest fapt se adaugă motivelor pentru care între presa de limbă română și cea de limbă rusă există un conflict subtil dar permanent. Totuși, ziarele rusești au încercat să tipărească ediții în limba română și invers, dar inițitivele nu au avut succes.

Un alt neajuns în privința dezvoltării unei prese independente este acela că piața nu încurajează expansiunea în zonele rurale, deoarece 80% din economie se află în Chișinău. Ziarele din provincie se bucură de reputația de a fi mai independente decât cele din capitală, dar acolo nu prea este loc pentru profit. Desigur, distribuția este și mai dificilă dincolo de Chișinău.

Riscurile meseriei

Abuzurile și agresiunile împotriva jurnaliștilor independenți nu sunt puține. Valeriu Săhărneanu, președintele Uniunii Ziariștilor din Moldova, a fost bătut în fața casei sale, în noaptea de dinaintea alegerilor din 1994. A stat două luni în spital, iar atacatorii nu au fost identificați. Săhărneanu a declarat că "din anul 2000 este o adevărată pedeapsă să lucrezi că jurnalist independent".

Recent, Sergiu Afanasiu, redactor șef al săptămânalului *Accente*, a fost bătut de doi bărbați cu bâte de baseball în fața locuinței sale. Înainte de bătaie fusese arestat pentru 16 zile, sub acuzația de luare de mită. În cele din urmă, acuzațiile au fost retrase. Necazurile i-au fost pricinuite de o serie de anchete jurnalistice prin care dezvăluia corupția de la nivel guvernamental.

Cu toate necazurile care decurg din profesia de ziarist independent, nici unul dintre cei intervievați nu se gândea să demisioneze sau să se întoarcă la modelul sovietic - prezent în instituțiile de presă controlate de guvern.

Calificați la locul de muncă

Sandu Cantâr, jurnalist la agenția de presă *Basa-Press* și colaborator al BBC, a declarat cu referire la standardele profesionale ale jurnalismului din Moldova : "Dacă ar trebui să formez o echipă de jurnaliști profesioniști, poate aș găsi 20 în toată țara". El caracterizează nivelul de profesionalism în breaslă ca fiind unul foarte slab. De altfel, singura organizație de pregătire profesională din Moldova este Centrul pentru Jurnalism Independent. Majoritatea jurnaliștilor s-au calificat "la locul de mucă". Oricum ziariștii pretind că au învățat mai multe dintr-o lună de practică decât în doi ani de școală.

"Ca și într-o mai mică măsură în România, educația jurnalistică în Moldova este aproape în întregime teoretică și cursurile sunt ținute de profesori care nu au experiență în jurnalism ori au lucrat în presă sub modelul sovietic".

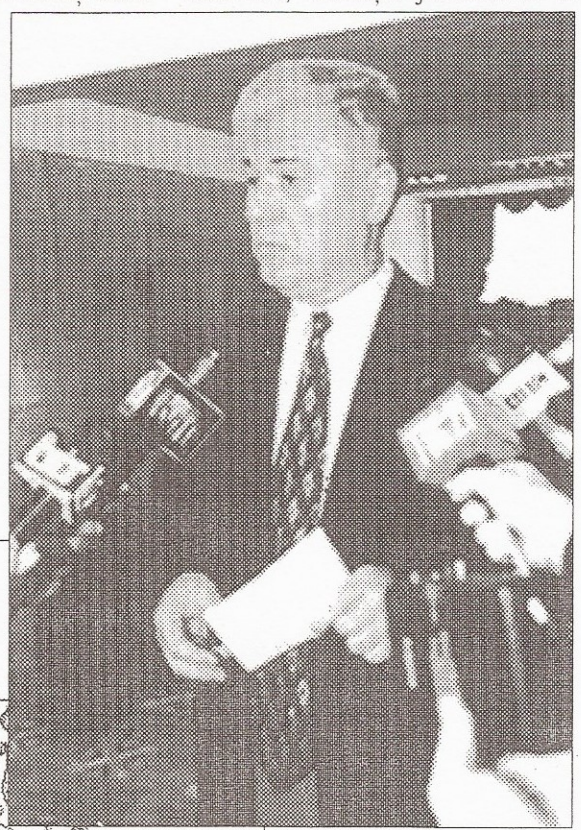

Concluzii

Raportul lui Doug Cosper conchide că, deși spiritul unei prese independente există în Moldova, vor mai trece cel puțin câțiva ani până ce dezvoltarea mass media în acest stat va intra pe o linie ascendentă. În primul rând, independența presei este legată de revigorarea economică. Această revenire a economiei moldovene nu pare a fi posibilă în regimul comunist, sub care toți indicatorii au avut o scădere dramatică.

Toți ziariștii chestionați de Doug Cosper au fost de părere că alegerile din 2005 vor fi câștigate tot de comuniști. Astfel că supraviețuirea presei independente este incertă.

Romfest XXI Consiliul Director:

București
Secretar general,
ing. Nicu Butnaru,
e-mail: romfest@romfest.org
tel: 0723.504.807
tel/fax: 021.778.53.61

Șefi ai filialelor Romfest XXI

Iași
prof. drd. Mihail Albișteanu
e-mail: iasi@romfest.org
tel:0740 132 215

Bacău
col. (r) Cozma Lucinschi
e-mail: bacau@romfest.org
tel: 0234. 180.180

Galați
prof. drd. Cătălin Maghiar
e-mail: galati@romfest.org
tel: 0721.412.360

Brașov
jr. Dragoș Gladcă
e-mail: brasov@romfest.org
tel: 0744.153.388

Reprezentanți teritoriali ai Romfest XXI

Neamț
Claudiu Ungureanu
e-mail: neamt@romfest.org
tel: 0745.771.897

Vaslui
prof. Virgil Lupu
e-mail: vaslui@romfest.org
tel: 035.42.41.52

Sibiu
Marius Săraru
e-mail: sibiu@romfest.org
tel: 0269.237.387

Cluj
jr. Florin Chiver
e-mail: cluj@romfest.org
tel: 0723.059.992

Semnul organizației

Asociația Romfest XXI are ca semn distinctiv o cruce închipuită dintr-o frînghie bizantină de culoare aurie, avînd în centru, pe un fond verde, o altă cruce trasată de coloana infinitului și steagul dacic. Crucea înseamnă *jertfă* întru Hristos, frînghia - *dreapta credință*, coloana fără sfîrșit - *devenirea pe verticală a neamului românesc*, iar drapelul dacic arată *originea românilor*. Auriul este *culoarea divinității*, iar verdele este simbolul *renașterii*.

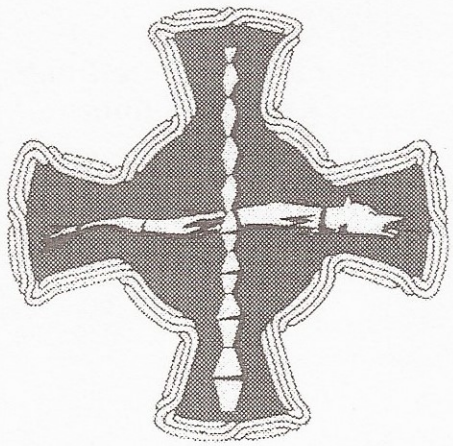

Cum puteți să vă implicați

Iată cum pot să se implice cei care nutresc aceleași idei ca noi:

- Aderând la asociația Romfest XXI.
- Donând bani (lunar sau punctual), obiecte sau consumabile pentru revistă.
- Efectuând expertize în domeniile circumscrise scopului nostru.
- Oferindu-se pentru a face alte servicii organizației.
- Contribuind la o cât mai largă difuzare a revistei ***Rost.***
- Punând un banner al organizației pe site-ul lor pe Internet.
- Vorbind în cât mai multe cercuri despre scopul și acțiunile Romfest XXI.
- Participând la dezbaterile din forumurile de pe pagina noastră pe Internet.

Rost:

cuvânt, rațiune, sens, ordine

În româna veche, *rost* a fost moștenit cu înțelesul de gură, păstrat astăzi doar în cîteva expresii de largă răspîndire și stînd la baza verbului *a rosti*. Pe această linie semnatică au mai apărut derivatele *rostire*, *rostitor* etc. Poate și sub influența grecescului logos, care înseamnă deopotrivă "cuvînt", "rațiune", "știință", dar și "vorbire", "gură", "exprimare", *rost* a evoluat și el spre înțelesul "rațiune", "sens", "tîlc", "noimă", "scop", cu care se folosește astăzi în mod curent. În sensul logic al tîlcuirilor de mai sus a apărut verbul *a rostui* ("a da sens", "a pune ordine"), cu derivata *rostuire, rostuitor* etc.

Creat prin *Rostirea* (Cuvîntul, Verbul) divină, omul este el însuși, spre deosebire de toate celelalte ființe din lumea văzută, făptură *rostitoare* (înzestrată cu grai, cu vorbire, deci și cu gîndire), dar și *rostuitoare* (care are sens superior și poate da sens lucrurilor).

Omul are un *rost* dat de Dumnezeu, dar uneori caută să-și facă singur alt *rost,* după mintea lui. În orice caz, starea cea mai rea a omului este aceea de a-și pierde *rostul* (orice *rost*), de a fi *fără rost* pe lume. Iar cel mai mare serviciu care poate fi făcut omului (individual sau comunitar) este de a-l ajuta să-și (re)găsească *rostul*. Tocmai acest obiectiv și l-a propus revista *Rost* la nivelul lumii românești.

rost

manifest românesc

Abonamente

Abonamentele se fac trimițând un mandat poștal (în care specificați citeț numele, adresa completă și perioada de abonament) pe numele Nicu Butnaru, Aleea Potaisa nr. 2, bl. M4, sc. A, ap. 32, sector 6, București.

Prețul unui abonament: ● 3 luni: 45.000 lei ● 6 luni: 90.000 lei ● 12 luni: 180.000 lei.

Pentru abonații din Europa abonamentul este de 22 Euro, iar pentru cei de pe celelalte continente 52 USD pe an. Taxele poștale sunt incluse în preț.

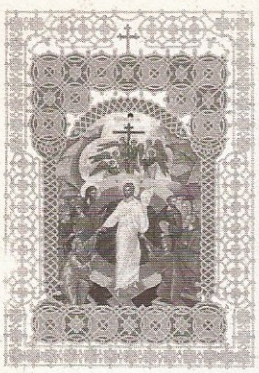

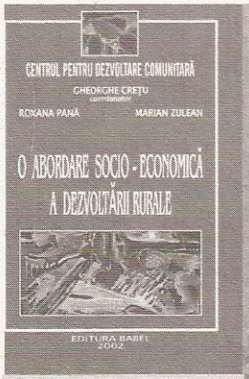

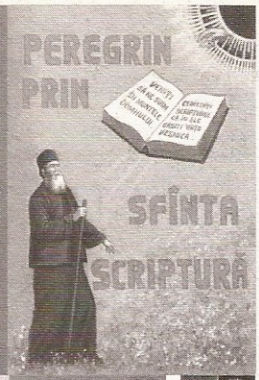

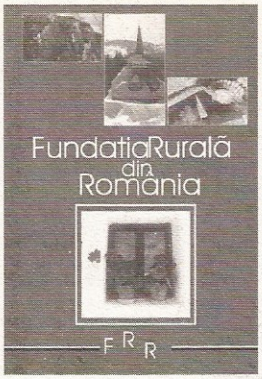

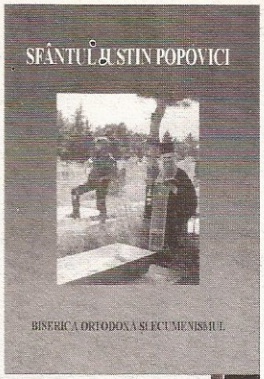

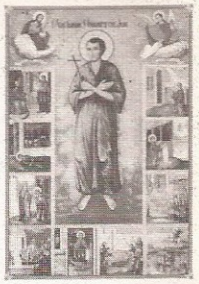

SFÂNTUL IOAN RUSUL
Viața, minunile, Paraclisul, Acatistul și slujba

Arhimandrit Daniil Gouvalis

IONEL ZEANA

VULTURII PINDULUI
- roman istoric -

MESAJE DIN APOCALIPSĂ
Editura BUNAVESTIRE
2002

Buletin informativ SOCRATES

Seminarul de cont
Grundtvig
Sinaia, 20-24 februarie 2

FRITJOF TITO COLLIANDER

CREDINȚA ȘI TRĂIREA ORTODOXIEI

NAE IONESCU
CONSTANTIN PAPANACE

ESTINUL UNEI GENERAȚII

VLĂDUCĂ
MILIAN GHERASIM

RTODOXIA
EROAREA
VOLUȚIONISTĂ

Tipografia DOCUPRINT srl

Telefax:. 0234-188 930, 0744-774 818

e-mail: docuprint@k.ro

- Etichete
- Pliante
- Cărți
- Agende
- Calendare
- Legătorie

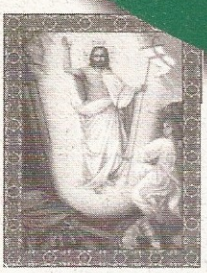

ACATIST PENTRU CEI ADORMIȚI

ACATISTUL RUGULUI APRINS AL MAICII DOMNULUI

VISUL ȘI BRÂUL MAICII DOMNULUI

ACATISTUL MAICII DOMNULUI ÎN CINSTEA ICOANEI FĂCĂTOARE DE MINUNI "POTOLEȘTE ÎNTRISTĂRILE NOASTRE"

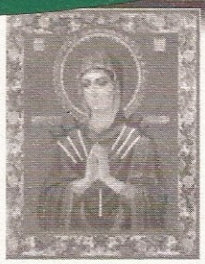

ACATIST PENTRU ÎMPĂCAREA CELOR ÎNVRĂJBIȚI

ACATISTUL SFÂNTULUI APOSTOL ANDREI

ACATISTUL MAICII DOMNULUI
Bucuria celor necăjiți

Operațiunea Villages Rurbaines
Boulevard General Michel, 1B
6000 Charleroi
Tel: 00 32 71 53 45 27
Fax: 00 32 71 53 54 83
E-mail: ovr@win.be
Site: www.urkeo.org

Universitatea Rurală Europeană în România

VOYAGE - VOYAGE

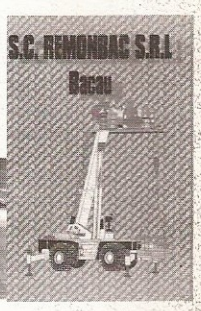

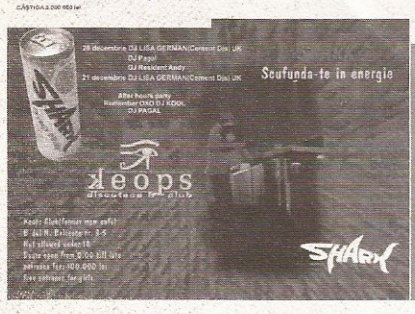

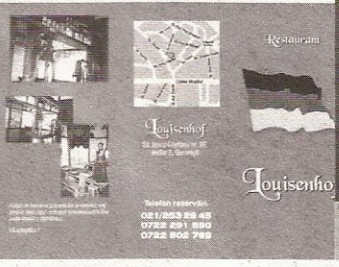
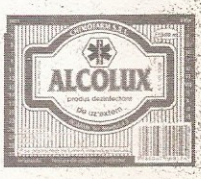
Ofertă sejur 2003